

Utkast till Lagrådsremiss (november 2006)

Några aktiebolagsrättsliga frågor

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Den 1 januari 2006 trädde en ny aktiebolagslag i kraft. I denna lagrådsremiss behandlas ett antal frågor som aktualiserades under beredningen av det lagförslag som låg till grund för den nya lagen men som inte kunde beredas färdigt i det lagstiftningsärendet. Vidare behandlas några frågor som har uppmärksammats i samband med att den nya lagen har börjat tillämpas.

I lagrådsremissen föreslås att de nuvarande bestämmelserna om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag upphävs.

I syfte att komma till rätta med vissa missbruk av aktiebolagslagens fusionsbestämmelser föreslås att minoritetsaktieägare i ett överlåtande bolag skall kunna begära att få sina aktier inlösta i samband med fusion. En tvist om lösenbeloppets storlek skall prövas av skiljenämnd med möjlighet till överprövning i allmän domstol.

Lagrådsremissen innehåller också förslag till nya bestämmelser om uppdelning ("split") och sammanläggning av aktier. Förslagen i dessa delar innebär att uppdelning och sammanläggning skall beslutas av bolagsstämman. När det gäller aktier som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, skall det för giltigt beslut krävas samtycke från samtliga aktieägare som innehar aktier som inte motsvarar ett helt antal nya aktier.

I lagrådsremissen behandlas vidare frågor om *dels* uppgift om antalet aktier i bolagsordningen, *dels* omedelbar giltighet av skiljedom om förhandstillträde till aktier i mål om inlösen av aktier, *dels* inlösen av konvertibler och teckningsoptioner, *dels* säkerhet för ersättningen till god man i inlösenmål, *dels* överklagande av beslut att förordna syssloman i mål om likvidation, *dels* resultatlost utmätningförsök som grund för skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning, *dels* vinstandelslån och kapitalandelslån, *dels* preskription av brott mot aktiebolagslagens s.k. målvaktsbestämmelser, *dels* utseende av styrelseordförande och *dels* begreppet "tillämplig lag om årsredovisning".

I lagrådsremissen föreslås också ett antal lagändringar av huvudsakligen redaktionell karaktär.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	4
2.2	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).....	5
3	Ärendet och dess beredning.....	37
4	Ansvarsgenombrott i advokataktiebolag	37
5	Frågor om fusion och tvångsinlösen av aktier.....	40
5.1	Missbruk av fusionsbestämmelserna	40
5.2	Omedelbar giltighet av skiljedom om förhandstillträde ...	53
5.3	Inlösen av konvertibler och teckningsoptioner	55
5.4	Säkerhet för god mans arvode.....	56
6	Uppgift om antalet aktier i bolagsordningen	58
7	Sammanläggning och uppdelning av aktier	61
7.1	Sammanläggning av aktier.....	61
7.1.1	Bakgrund.....	61
7.1.2	Bör det införas regler om sammanläggning av aktier?.....	62
7.1.3	Hur bör beslut om sammanläggning fattas? ...	62
7.1.4	Försäljning av överskjutande aktier.....	65
7.1.5	Verkställande av beslut om sammanläggning	69
7.2	Uppdelning av aktier.....	70
8	Frågor om likvidation	72
8.1	Rätten att överklaga beslut om förordnande av syssloman.....	72
8.2	Skyldigheten att upprätta kontrollbalansräkning efter ett resultatlöst utmätningsförsök.....	73
9	Vinstandelslån och kapitalandelslån.....	74
10	Preskriptionstiden för brott mot aktiebolagslagens s.k. målvaktsbestämmelser.....	77
11	Val av styrelseordförande.....	78
12	Begreppet ”tillämplig lag om årsredovisning”	80
13	Övrigt.....	82
14	Ikraftträdande m.m.	82
15	Konsekvenser	84
16	Författningskommentar	85
16.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	85
16.2	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).....	85

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 25 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

25 §¹

Vid absorption av ett helägt dotterbolag tillämpas inte 23 kap. 32 och 33 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället gäller vad som sägs i denna paragraf.

Tidigast en och senast två månader efter det att fusionsplanen blivit gällande hos moderbolaget skall moderbolaget ansöka om tillstånd att verkställa planen. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen.

Moderbolaget skall ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Ansökan skall ges in inom en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande hos moderbolaget och, om fusionsplanen har registrerats enligt 23 kap. 30 § aktiebolagslagen, inom två år från det att uppgift om att planen har registrerats har kungjorts. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen.

I fråga om ett sådant ärende gäller bestämmelserna i 21 och 22 §§ i tillämpliga delar. Vad som sägs om överlåtande bolag skall avse dotterbolag och vad som sägs om övertagande bolag skall avse moderbolag.

Finansinspektionen skall underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt andra stycket och om lagakraftvunna beslut som meddelats med anledning av sådana ansökningar. Bolagsverket skall efter en sådan underrättelse registrera tillståndet enligt 23 kap. 34 § aktiebolagslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

¹ Senaste lydelse 2005:932.

2.2 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551)

dels att det skall införas fjorton nya paragrafer, 1 kap. 12 a §, 4 kap. 46–50 §§, 23 kap. 18 a–18 d §§ och 24 kap. 20 a–20 d §§, samt före 1 kap. 12 a §, 4 kap. 46 §, 23 kap. 18 a § och 24 kap. 20 a § fyra nya rubriker av följande lydelse,

dels att 1 kap. 3 och 9 §§, 2 kap. 5 och 15 §§, 3 kap. 1 §, 6 kap. 7 §, 7 kap. 26 §, 11 kap. 5, 8 och 11 §§, 13 kap. 4, 5, 10, 33, 35 och 36 §§, 14 kap. 4, 5, 12, 26, 28 och 29 §§, 15 kap. 4, 5, 12, 31, 33 och 34 §§, 16 kap. 1, 4 och 7 §§, 19 kap. 5, 28 och 34–36 §§, 20 kap. 8, 10, 11, 12, 24 och 25 §§, 22 kap. 12 och 23–26 §§, 23 kap. 33 §, 24 kap. 8 §, 25 kap. 13, 23 och 40 §§, 27 kap. 8 §, 30 kap. 1 §, 32 kap. 7 § samt rubrikerna närmast före 11 kap. 11 § och 32 kap. 7 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken före 16 kap. 7 § skall lyda ”Vissa lån”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

I ett aktiebolag har aktieägarna inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser.

Trots vad som sägs i första stycket är en aktieägare i ett aktiebolag som bedriver advokatverksamhet solidariskt ansvarig med bolaget för sådana förpliktelser mot klienter som bolaget ådrar sig under den tid som han eller hon äger aktier i bolaget. Ansvaret omfattar dock inte förpliktelser som uppkommer i uppdrag som aktieägaren inte själv handlägger eller på annat sätt svarar för.

I 25 kap. 19 § finns bestämmelser om personligt betalningsansvar för aktieägare i samband med likvidationsskyldighet på grund av kapitalbrist.

9 §

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck finns i nedan angivna paragrafer:

---

omvandlingsförbehåll	4 kap. 6 §	omvandlingsförbehåll	4 kap. 6 §
		<i>sammanläggning av aktier</i>	4 kap. 46 §
samtyckesförbehåll	4 kap. 8 §	samtyckesförbehåll	4 kap. 8 §

---

teckningsrättsbevis	11 kap. 4 §	teckningsrättsbevis	11 kap. 4 §
		<i>tillämplig lag om</i>	
		<i>årsredovisning</i>	12 a §
		<i>uppdelning av aktier</i>	4 kap. 46 §
årsstämma	7 kap. 10 §	<i>årsstämma</i>	7 kap. 10 §
		<i>överskjutande aktier</i>	4 kap. 47 §

Begreppet tillämplig lag om årsredovisning

12 a §

Med tillämplig lag om årsredovisning avses i denna lag årsredovisningslagen (1995:1554) eller, i fråga om aktiebolag som helt eller delvis omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, den lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den. I fråga om bolag som skall upprätta koncernredovisning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder avses även, såvitt gäller koncernredovisningen, de redovisningsstandarder som har antagits med stöd av förordningen.

2 kap.

5 §

I stiftelseurkunden skall stiftarna ange

1. hur mycket som skall betalas för varje aktie (teckningskursen), och
2. fullständigt namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelse- datum samt postadress för styrelseledamot och revisor samt, i förekommande fall, styrelsesuppleant, revisorssuppleant och lekmannarevisor.

I förekommande fall skall det även anges om

1. en aktie skall kunna tecknas med rätt eller skyldighet att betala aktien med annan egendom än pengar,
2. en aktie skall kunna tecknas med rätt eller skyldighet för bolaget att överta egendom mot någon annan ersättning än aktier,
3. en aktie skall kunna tecknas med andra villkor,
4. bolaget skall ersätta kostnader för bolagets bildande, och

5. någon på något annat sätt skall få särskilda rättigheter eller förmåner av bolaget.

En sådan bestämmelse som avses i andra stycket skall återges i sin helhet i stiftelseurkunden.

Teckningskursen enligt första stycket 1 får inte understiga aktiens kvotvärde.

Teckningskursen enligt första stycket 1 får inte understiga aktiens kvotvärde. *Kvotvärdet skall därvid beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antal aktier.*

15 §

Betalningen för en aktie får inte understiga aktiens kvotvärde.

Betalningen för en aktie får inte understiga aktiens kvotvärde. *Kvotvärdet skall därvid beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antal aktier.*

Om en aktie har tecknats med villkor som strider mot första stycket, skall ett belopp som motsvarar aktiens kvotvärde ändå betalas.

3 kap.

1 §

Bolagsordningen skall ange

1. bolagets firma,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse skall ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, angivet till sin art,
4. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till ett lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,

5. antalet aktier eller, om det i bolagsordningen har angetts ett minimikapital och ett maximikapital, ett *motsvarande* lägsta och högsta antal aktier, *varvid relationen mellan minimikapitalet och det lägsta antalet aktier skall vara densamma som relationen mellan maximikapitalet och det högsta antalet aktier,*

6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter,
7. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelsesuppleanter, om sådana skall finnas,
8. antalet eller lägsta och högsta antalet revisorer,
9. hur bolagsstämma skall sammankallas, och
10. den tid som bolagets räkenskapsår skall omfatta.

När antalet styrelseledamöter och styrelsesuppleanter anges enligt första stycket 6 och 7, skall arbetstagarrepresentanter som utses enligt la-

gen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda inte räknas med.

I fråga om publika aktiebolag gäller även 11 §.

4 kap.

Uppdelning och sammanläggning av aktier

46 §

Ett beslut som innebär att antalet aktier i bolaget ökas genom att en eller flera aktier delas upp på ett större antal aktier (uppdelning av aktier) eller minskas genom att två eller flera aktier byts ut mot ett mindre antal aktier (sammanläggning av aktier) fattas av bolagsstämman.

Ett beslut enligt första stycket skall innehålla uppgift om den dag då uppdelningen eller sammanläggningen skall verkställas eller bemyndigande för styrelsen att fastställa en sådan dag. Dagen för verkställande får inte infalla senare än dagen före nästa årsstämma.

47 §

Ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier är giltigt endast om samtycke har lämnats av samtliga aktieägare som på dagen för bolagsstämman eller, i avstämningsbolag, på den dag som avses i 7 kap. 28 § tredje stycket är införda i aktieboken som ägare till aktier av visst slag som inte motsvarar ett helt antal nya aktier (överskjutande aktier). Samtycke krävs dock inte av aktieägare vars samtliga överskjutande aktier är föremål för handel på en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.

48 §

I bolag som inte är avstämningsbolag skall ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier genast sändas till aktieägare, vars postadress är känd för bolaget. Detta gäller dock inte, om samtliga aktieägare har varit företrädare vid den bolagsstämma som har beslutat om uppdelningen eller sammanläggningen.

49 §

Överskjutande aktier som är föremål för sådan handel som avses i 47 § skall säljas genom bolagets försorg och på bolagets bekostnad. Försäljningen skall ske utan dröjsmål och verkställas genom ett värdepappersinstitut. Den betalning som flyter in vid försäljningen skall fördelas mellan aktieägarna efter deras andel i de aktier som har sålts.

Överskjutande aktier som inte är föremål för sådan handel som avses i 47 § övergår i bolagets ägo på den dag då beslutet om sammanläggningen verkställs. Av 19 kap. 6 § följer att sådana aktier skall avyttras eller dras in genom minskning av aktiekapitalet inom viss tid och att de i annat fall skall förklaras ogiltiga.

50 §

När ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier har verkställts skall detta genast anmälas för registrering i aktiebolagsregistret. I avstämningsbolag skall anmälan göras till den centrala värdepappersförvararen om att beslutet har registrerats.

6 kap.

7 §

Bolaget får hålla inne utdelning och emissionsbevis som avser en aktie till dess att aktiebrevet lämnas in för anteckning eller för utbyte, om

1. det enligt denna lag skall göras en anteckning på aktiebrevet, eller
  2. aktiebrevet skall bytas ut
  2. aktiebrevet skall bytas ut
- därför att de aktier som aktiebrevet avser skall omvandlas till aktier av ett annat slag, *delas upp eller läggas samman*.

7 kap.

26 §

Om en bestämmelse i denna lag eller bolagsordningen som rör kallelse till bolagsstämman eller tillhandahållande av handlingar har åsidosatts i något ärende, får bolagsstämman inte besluta i ärendet utan samtycke av de aktieägare som berörs av felet. Även utan sådant samtycke får dock bolagsstämman avgöra ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen, om ärendet enligt bolagsordningen skall tas upp vid bolagsstämman eller omedelbart föranleds av ett annat ärende som skall avgöras. Den får också besluta att en extra bolagsstämma skall sammankallas för att behandla ärendet.

Om en bestämmelse i denna lag eller bolagsordningen som rör kallelse till bolagsstämman eller tillhandahållande av handlingar har åsidosatts i något ärende, får bolagsstämman inte besluta i ärendet utan samtycke av de aktieägare som berörs av felet. Även utan sådant samtycke får dock bolagsstämman avgöra ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen, om ärendet enligt *lag eller* bolagsordningen skall tas upp vid bolagsstämman eller omedelbart föranleds av ett annat ärende som skall avgöras. Den får också besluta att en extra bolagsstämma skall sammankallas för att behandla ärendet.

11 kap.

5 §

I ett aktiebolag som inte är avstämningsbolag skall bolaget på begäran av en aktieägare med fondaktierätt eller teckningsrätt utfärda emissionsbevis för de gamla aktierna. I ett sådant bevis skall det anges hur många bevis som skall lämnas för varje ny aktie, konvertibel eller teckningsoption. Beviset skall lämnas ut till aktieägaren mot uppvisande av det aktiebrev på vilket fondaktierätten eller teckningsrätten grundas. Det skall antecknas på aktiebrevet att emissionsbevis har utfärdats.

Emissionsbevis behöver inte utfärdas om

1. emissionen innebär att varje gammal aktie berättigar till en ny aktie, konvertibel eller teckningsoption, eller
2. en kupong som hör till ett aktiebrev får användas som emissionsbevis.

Första stycket tillämpas också när en innehavare av Första stycket tillämpas också när en innehavare av

teckningsoptioner eller teckningsoptioner eller konvertibler har *företrädesrätt* till teckning av nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler. konvertibler har *rätt* till teckning av nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler.

Av 4 kap. 5 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument framgår att emissionsbevis eller teckningsoptionsbevis inte får utfärdas för aktier eller andra finansiella instrument som har registrerats enligt den lagen.

8 §

I ett avstämningsbolag skall fondaktierätter och teckningsrätter registreras enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Om bolaget har tillförsäkrat innehavare av teckningsoptioner eller konvertibler *företrädesrätt* till teckning av nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler och teckningsoptionerna eller konvertiblerna har registrerats enligt lagen om kontoföring av finansiella instrument, skall också företrädesrätten registreras enligt samma lag.

Om bolaget har tillförsäkrat innehavare av teckningsoptioner eller konvertibler *rätt* till teckning av nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler och teckningsoptionerna eller konvertiblerna har registrerats enligt lagen om kontoföring av finansiella instrument, skall också *rätten till teckning* registreras enligt samma lag.

Vinstandelslån och Vissa lån kapitalandelslån

11 §

Ett beslut om att bolaget skall ta upp ett lån *där räntan eller det belopp med vilket återbetalning skall ske helt eller delvis är beroende av utdelningen till aktieägarna, kursutvecklingen på bolagets aktier, bolagets resultat eller bolagets finansiella ställning skall fattas av bolagsstämman eller, efter bolagsstämmans bemyndigande, av styrelsen.*

Ett bemyndigande enligt första stycket får inte sträcka sig längre än till nästa årsstämma.

Ett beslut om att bolaget skall ta upp ett lån *skall fattas av bolagsstämman eller, efter bolagsstämmans bemyndigande, av styrelsen om storleken av den ränta som skall löpa på lånet eller det belopp som skall återbetalas*

1. skall öka om bolagets vinst ökar eller

2. skall vara beroende av utdelningen till aktieägarna.

13 kap.

4 §

I förslaget enligt 3 § skall följande anges:

1. det belopp eller högsta belopp, som bolagets aktiekapital skall ökas med, eller det lägsta och högsta beloppet för ökningen,

2. det antal aktier, högsta antal aktier eller lägsta och högsta antal aktier som skall ges ut,

3. det belopp som skall betalas för varje ny aktie (teckningskursen),

4. den *företrädesrätt* att teckna aktier som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få teckna aktier, 4. den *rätt* att teckna aktier som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få teckna aktier,

5. den tid inom vilken aktieteckning skall ske,

6. den fördelningsgrund som styrelsen skall tillämpa för aktier som inte tecknas med företrädesrätt,

7. den tid inom vilken aktierna skall betalas eller, i förekommande fall, att teckning skall ske genom betalning enligt 13 § tredje stycket, samt

8. från vilken tidpunkt de nya aktierna skall ge rätt till utdelning.

Uppgifter som avses i första stycket 1 och 3 behöver inte anges i förslaget, om det föreslås att stämman skall besluta om ett sådant bemyndigande som avses i 5 § första stycket 8.

Teckningskursen enligt första stycket 3 får inte sättas lägre än de tidigare aktiernas kvotvärde. I bolag vars aktier är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad får dock teckningskursen vara lägre, om ett belopp som motsvarar skillnaden mellan teckningskursen och aktiernas kvotvärde tillförs aktiekapitalet genom överföring från bolagets eget kapital i övrigt eller genom uppskrivning av värdet av anläggningstillgångar. En sådan överföring eller uppskrivning skall ske innan beslutet om nyemission registreras.

Innebär förslaget enligt första stycket 4 en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen samt grunderna för teckningskursen anges i förslaget eller i en bifogad handling.

Teckningstiden enligt första stycket 5 får inte understiga två veckor, om aktieägarna skall ha företrädesrätt till de nya aktierna. I bolag som inte är avstämningsbolag räknas denna tid från det att underrättelse enligt 12 § har skett eller, om samtliga aktieägare har varit företrädda på den stämma som har beslutat om emissionen, från beslutet. I avstämningsbolag räknas tiden från avstämningsdagen.

5 §

I förekommande fall skall förslaget enligt 3 § innehålla uppgift om

1. de nya aktiernas aktieslag, om det i bolaget finns eller kan ges ut aktier av olika slag,

2. huruvida förbehåll enligt 4 kap. 6, 8, 18 eller 27 § eller 20 kap. 31 § som gäller för gamla aktier i bolaget skall gälla för de nya aktierna,

3. att kuponger som hör till aktiebrevens skall användas som emissionsbevis,

4. att överskjutande teckningsrätter skall säljas enligt 11 kap. 9 §,

5. avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen,

6. att nya aktier skall betalas med apportegendom eller i annat fall på villkor som avses i 2 kap. 5 § andra stycket 1–3 och 5 eller att en aktie skall tecknas med kvittningsrätt,

7. övriga särskilda villkor för aktieteckning,

8. bemyndigande för styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig att innan teckningstiden börjar löpa besluta om vilket belopp som bolagets aktiekapital skall ökas med och vilket belopp som skall betalas för varje ny aktie.

Om emissionsbeslutet förutsätter ändring av bolagsordningen, skall också detta anges.

Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än en vecka från dagen för beslutet.

I fråga om apportegendom gäller bestämmelserna i 2 kap. 6 §.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 8 får lämnas endast om aktierna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *tre dagar* före avstämningsdagen.

I fråga om publika aktiebolag gäller även 39 §.

8. bemyndigande för styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig att innan teckningstiden börjar löpa besluta om vilket belopp som bolagets aktiekapital skall ökas med, *det antal aktier som skall ges ut* och vilket belopp som skall betalas för varje ny aktie.

ändring av bolagsordningen, skall

Ett bemyndigande som avses i första stycket 8 får lämnas endast om aktierna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *fem vardagar* före avstämningsdagen.

10 §

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *företrädesrätt* att teckna aktier som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall förslagens huvudsakliga innehåll anges.

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *rätt* att teckna aktier som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall förslagens huvudsakliga innehåll anges.

33 §

När bolagsstämman skall pröva en fråga om godkännande av ett beslut enligt 31 §, skall beslutet och handlingar som avses i 6–8 §§ tillhandahållas aktieägarna enligt 9 §. Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om beslutet som anges i 10 §.

Om styrelsens beslut innebär att

emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall 2 § tillämpas i fråga om bolagsstämmans godkännande av beslutet.

35 §

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om nyemission av aktier i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges rätt att med stöd av 1 § andra stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt.

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om nyemission av aktier i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges rätt att med stöd av 1 § andra stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. *Om bemyndigandet skall ha denna innebörd, skall 2 § tillämpas.*

36 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 35 §, skall styrelsen upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 6 eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 9 §. *Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om det föreslagna bemyndigandet som anges i 10 §.*

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 35 §, skall styrelsen, *eller om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 6 eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 9 §. *Om det föreslås att styrelsen skall bemyndigas att besluta om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall förslagets huvudsakliga innehåll framgå av kallelsen till bolagsstämman.*

14 kap.

4 §

I förslaget enligt 3 § skall följande anges om emissionsvillkoren:

1. det antal teckningsoptioner eller högsta antal teckningsoptioner eller lägsta och högsta antal teckningsoptioner som skall ges ut,
  2. den *företrädesrätt* att teckna teckningsoptioner som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få teckna teckningsoptioner,
  2. den *rätt* att teckna teckningsoptioner som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få teckna teckningsoptioner,
  3. den tid inom vilken teckning av teckningsoptioner skall ske,
  4. den fördelningsgrund som styrelsen skall tillämpa för teckningsoptioner som inte tecknas med företrädesrätt, samt
  5. uppgift om huruvida teckningsoptionerna skall ges ut mot betalning.
- Uppgifter som avses i första stycket 1 behöver inte anges i förslaget, om det föreslås att stämman skall besluta om ett sådant bemyndigande som avses i 5 § första stycket 8.

Innebär förslaget enligt första stycket 2 en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen samt, om teckningsoptionerna ges ut mot betalning, grunderna för teckningskursen anges i förslaget eller i en bifogad handling.

Teckningstiden enligt första stycket 3 får inte understiga två veckor, om aktieägarna skall ha företrädesrätt till teckningsoptionerna. I bolag som inte är avstämningsbolag räknas denna tid från det att en underrättelse enligt 14 § har skett eller, om samtliga aktieägare har varit företrädare på den stämma som har beslutat om emissionen, från beslutet. I avstämningsbolag räknas tiden från avstämningsdagen.

5 §

I förekommande fall skall förslaget enligt 3 § innehålla uppgift om

1. att kuponger som hör till aktiebrevens skall användas som emissionsbevis,
2. att överskjutande teckningsrätter skall säljas enligt 11 kap. 9 §,
3. avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen,
4. det belopp som skall betalas för varje teckningsoption,
5. den tid inom vilken teckningsoptionerna skall betalas eller att teckning skall ske genom betalning enligt 15 § tredje stycket,
6. att teckningsoptionerna skall betalas med apportegendom eller i annat fall på villkor som avses i 2 kap. 5 § andra stycket 1–3 och 5 eller att teckningsoptioner skall tecknas med kvittningsrätt,
7. övriga särskilda villkor för tecknande av teckningsoptioner, och
8. bemyndigande för styrelsen eller den styrelsen utser inom sig att innan teckningstiden börjar löpa besluta om det antal teckningsoptioner som skall ges ut, vilket belopp som skall betalas för varje teckningsoption, teckningskursen samt sådana villkor som avses i 7.

Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än en vecka från dagen för beslutet.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 8 får lämnas endast om teckningsoptionerna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *tre dagar* före avstämningsdagen.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 8 får lämnas endast om teckningsoptionerna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *fem vardagar* före avstämningsdagen.

12 §

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *företrädesrätt* att teckna teckningsoptioner som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall förslagets huvudsakliga innehåll anges.

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *rätt* att teckna teckningsoptioner som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall förslagets huvudsakliga innehåll anges.

26 §

När bolagsstämman skall pröva en fråga om godkännande av ett beslut enligt 24 §, skall beslutet och handlingar som avses i 8–10 §§ tillhandahållas aktieägarna enligt 11 §. Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om beslutet som anges i 12 §.

Om styrelsens beslut innebär att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall 2 § tillämpas i fråga om bolagsstämmans godkännande av beslutet.

28 §

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om emission av teckningsoptioner i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om emission av teckningsoptioner i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges

rätt att med stöd av 1 § andra stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt.

rätt att med stöd av 1 § andra stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. *Om bemyndigandet skall ha denna innebörd, skall 2 § tillämpas.*

29 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 28 §, skall styrelsen upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 6 eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 28 §, skall styrelsen *eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 6 eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 11 §. *Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om det föreslagna bemyndigandet som anges i 12 §.*

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 11 §. *Om det föreslås att styrelsen skall bemyndigas att besluta om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall förslagets huvudsakliga innehåll framgå av kallelsen till bolagsstämman.*

15 kap.

4 §

I förslaget enligt 3 § skall följande anges om det lån som bolaget tar genom emissionen:

1. det belopp eller högsta belopp som bolaget skall låna eller det lägsta och högsta lånebeloppet,
  2. konvertiblernas nominella belopp,
  3. det belopp som skall betalas för varje konvertibel (teckningskursen) och räntefot,
  4. den *företrädesrätt* att teckna konvertibler som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få delta i
4. den *rätt* att teckna konvertibler som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få delta i

emissionen,

emissionen,

5. den tid inom vilken teckning av konvertibler skall ske,

6. den fördelningsgrund som styrelsen skall tillämpa för konvertibler som inte tecknas med företrädesrätt, och

7. den tid inom vilken konvertiblerna skall betalas eller, i förekommande fall, att teckning skall ske genom betalning enligt 15 § tredje stycket.

Uppgift som avses i första stycket 1 och 3 behöver inte anges i förslaget, om det föreslås att stämman skall besluta om ett sådant bemyndigande som avses i 5 § första stycket 6.

Innebär förslaget enligt första stycket 4 en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen samt grunderna för teckningskursen anges i förslaget eller i en bifogad handling.

Teckningstiden enligt första stycket 5 får inte understiga två veckor, om aktieägarna skall ha företrädesrätt till konvertiblerna. I bolag som inte är avstämningsbolag räknas denna tid från det att underrättelse enligt 14 § har skett eller, om samtliga aktieägare har varit företrädda på den stämma som har beslutat om emissionen, från beslutet. I avstämningsbolag räknas tiden från avstämningsdagen.

5 §

I förekommande fall skall förslaget enligt 3 § innehålla uppgift om

1. att kuponger som hör till aktiebrevens skall användas som emissionsbevis,

2. att överskjutande teckningsrätter skall säljas enligt 11 kap. 9 §,

3. avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag och att aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen,

4. att konvertiblerna skall betalas med apportegendom eller i annat fall på villkor som avses i 2 kap. 5 § andra stycket 1–3 och 5 eller att en konvertibel skall tecknas med kvittningsrätt,

5. övriga särskilda villkor för det lån som bolaget tar genom emissionen, och

6. bemyndigande för styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig att innan teckningstiden börjar löpa besluta om lånebelopp, det belopp som skall betalas för varje konvertibel, räntefot, konverteringskursen samt sådana villkor som avses i 5.

Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än en vecka från tidpunkten för beslutet.

I fråga om apportegendom gäller bestämmelserna i 2 kap. 6 §.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 6 får lämnas endast om konvertiblerna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *tre dagar* före

Ett bemyndigande som avses i första stycket 6 får lämnas endast om konvertiblerna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *fem vardagar* före

avstämningsdagen.

avstämningsdagen.

I fråga om publika aktiebolag gäller även 41 §.

12 §

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *företrädesrätt* att teckna konvertibler som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall det huvudsakliga innehållet i förslaget alltid anges.

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *rätt* att teckna konvertibler som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall det huvudsakliga innehållet i förslaget alltid anges.

31 §

När bolagsstämman skall pröva en fråga om godkännande av ett beslut enligt 29 §, skall beslutet och handlingar som avses i 8–10 §§ tillhandahållas aktieägarna enligt 11 §. Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om beslutet som anges i 12 §.

Om styrelsens beslut innebär att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall 2 § tillämpas i fråga om bolagsstämmans godkännande av beslutet.

33 §

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om emission av konvertibler i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges rätt att med stöd av 1 § andra stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt.

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om emission av konvertibler i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges rätt att med stöd av 1 § andra stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. *Om bemyndigandet skall ha denna innebörd, skall 2 § tillämpas.*

34 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 33 §, skall styrelsen upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 4 eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 11 §. *Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om det föreslagna bemyndigandet som anges i 12 §.*

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 33 §, skall styrelsen *eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 4 eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 11 §. *Om det föreslås att styrelsen skall bemyndigas att besluta om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall förslagets huvudsakliga innehåll framgå av kallelsen till bolagsstämman.*

16 kap.

1 §

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas när publika aktiebolag och dotterbolag till sådana bolag beslutar om

1. nyemission av aktier eller emission av teckningsoptioner eller konvertibler,
2. överlåtelse av aktier, teckningsoptioner eller konvertibler som har getts ut av ett bolag inom samma koncern, eller
3. *lån där räntan eller det belopp med vilket återbetalning skall ske helt eller delvis är beroende av utdelningen till aktieägarna, kursutvecklingen på bolagets aktier, bolagets resultat eller bolagets finansiella ställning.*

3. *lån som avses i 11 kap 11 §.*

4 §

Om ett aktiebolag som är dotterbolag till ett publikt aktiebolag har gett ut aktier, teckningsoptioner

Om ett aktiebolag har gett ut aktier, teckningsoptioner eller konvertibler med rätt till teckning för ett annat aktiebolag inom

konvertibler med rätt till teckning för ett annat aktiebolag inom samma koncern, får det senare bolaget inte överlåta aktierna, teckningsoptionerna eller konvertiblerna till någon som avses i 2 § första stycket 2 utan att beslut om detta har fattats av bolagsstämman i det bolaget.

Ett beslut om överlåtelse från ett dotterbolag enligt första stycket skall dessutom godkännas av bolagsstämman i det publika aktiebolag som är moderbolag i koncernen.

I kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva ett förslag till beslut som avses i denna paragraf skall förslaget huvudsakliga innehåll anges.

samma koncern, får det senare bolaget inte överlåta aktierna, teckningsoptionerna eller konvertiblerna till någon som avses i 2 § första stycket 2 utan att beslut om detta har fattats av bolagsstämman i det bolaget.

7 §

Beslut om att ta upp ett sådant lån som avses i 11 kap. 11 § skall alltid fattas av bolagsstämman om någon som avses i 2 § första stycket 2 skall ha rätt att teckna sig för lånet med förtur eller med särskilda villkor. Om lånet har tagits upp av ett bolag som är dotterbolag till ett publikt aktiebolag, skall beslutet dessutom godkännas av bolagsstämman i moderbolaget.

I kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva ett förslag till beslut som avses i denna paragraf skall förslaget huvudsakliga innehåll anges.

Beslut om att ta upp ett sådant lån som avses i 11 kap. 11 § skall alltid fattas av bolagsstämman om någon som avses i 2 § första stycket 2 skall ha rätt att teckna sig för lånet med förtur eller med särskilda villkor. Om lånet har tagits upp av ett bolag som är dotterbolag till ett publikt aktiebolag, skall beslutet dessutom godkännas av bolagsstämman i *det senare bolaget*.

19 kap.

5 §

Ett aktiebolag får

1. förvärva egna aktier för vilka ersättning inte skall betalas,
  2. förvärva egna aktier som ingår i en affärsrörelse som bolaget övertar, om aktierna representerar en mindre andel av bolagets aktiekapital,
  3. lösa in egna aktier enligt 25 kap. 22 §, *och*
  4. på auktion ropa in egna aktier som har utmätts för bolagets fordran.
3. lösa in egna aktier enligt 25 kap. 22 §,
  4. på auktion ropa in egna aktier som har utmätts för bolagets fordran, *och*
  5. *överta egna aktier enligt 4 kap. 49 § andra stycket.*

28 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande för styrelsen att fatta beslut om förvärv av egna aktier med stöd av 13 §, skall styrelsen upprätta ett förslag till beslut.

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande för styrelsen att fatta beslut om förvärv av egna aktier med stöd av 13 §, skall styrelsen *eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut.

I förslaget skall det anges

1. det sätt som aktier får förvärfvas på,
2. den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas,
3. det högsta antal aktier, i förekommande fall fördelat på aktieslag, som får förvärfvas,
4. det lägsta och högsta pris som får betalas för aktierna,
5. egendomens art och mängd, om ersättningen skall bestå av annan egendom än pengar, och
6. övriga villkor för förvärvet.

Bestämmelserna i 22–26 §§ skall tillämpas på förslaget.

Bolagsstämmans beslut skall innehålla de uppgifter som anges i *första* stycket.

Bolagsstämmans beslut skall innehålla de uppgifter som anges i *andra* stycket.

34 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om överlåtelse av egna aktier enligt 32 § eller om bemyndigande för styrelsen att fatta ett sådant beslut skall styrelsen *eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut.

Förslaget skall innehålla uppgifter om

1. den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bolagsstämmans beslut om överlåtelse skall verkställas eller styrelsens bemyndigande får utnyttjas,
2. det högsta antal aktier, i förekommande fall fördelat på aktieslag, som får överlåtas,
3. det lägsta pris som aktierna får överlåtas för, och
4. övriga villkor för överlåtelsen.

Bestämmelserna i 13 kap. 9 och 10 §§ skall tillämpas i fråga om förslaget till beslut enligt första stycket.

Bestämmelserna i 13 kap. 9 § skall tillämpas i fråga om förslaget till beslut enligt första stycket. *I kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget skall förslagets huvudsakliga innehåll anges.*

Bolagsstämmans beslut skall innehålla de uppgifter som anges i andra stycket.

35 §

Vid ett publikt aktiebolags överlåtelse av egna aktier på annat sätt än som anges i 32 § tillämpas

1. vad som gäller vid nyemission av aktier enligt:

- 11 kap. 2 § första stycket om beslutanderätt,
- 11 kap. 5 § om emissionsbevis m.m.,
- 11 kap. 8 § om registrering av teckningsrätter m.m. i avstämningsbolag,

*11 kap. 9 § om försäljning av
överskjutande teckningsrätter,*

- 11 kap. 12 och 14–20 §§ om emissionsprospekt,
- 13 kap. 1 § första och andra styckena om företrädesrätt,
- 13 kap. 2 § om beslut att avvika från aktieägarnas företrädesrätt,
- 13 kap. 3 § om upprättande av förslag till beslut,
- 13 kap. 6 § om kompletterande information,
- 13 kap. 7 § om apportegendom och kvittning,
- 13 kap. 8 § om revisorsgranskning,
- 13 kap. 9 § om tillhandahållande av förslag till beslut m.m.,
- 13 kap. 10 § om kallelsens innehåll,
- 13 kap. 12 § om underrättelse,
- 13 kap. 13 § om hur teckning skall ske,
- 13 kap. 18 § om tilldelning av aktier,
- 13 kap. 31 § första stycket om styrelsebeslut under förutsättning av bolagsstämmans godkännande,
- 13 kap. 35 § om styrelsebeslut enligt bolagsstämmans bemyndigande, och

2. vad som gäller vid nyemission eller överlåtelse av aktier enligt 16 kap.

I fråga om styrelsebeslut under förutsättning av bolagsstämmans godkännande gäller 13 kap. 31 § andra stycket, 32 och 33 §§ i tillämpliga delar. I fråga om styrelsebeslut enligt bemyndigande av bolagsstämman gäller 13 kap. 36 och 38 §§ i tillämpliga delar.

36 §

I sådana fall som anges i 35 § skall i förslaget till beslut följande anges:

1. det högsta antal aktier, i förekommande fall fördelat på aktieslag, som skall överlåtas,

2. den <i>företrädesrätt</i> att förvärva aktier som tillkommer aktieägarna eller någon annan eller vem som annars får förvärva aktier,	2. den <i>rätt</i> att förvärva aktier som tillkommer aktieägarna eller någon annan eller vem som annars får förvärva aktier,
---	---

3. den tid inom vilken aktieägare eller annan kan utnyttja sin företrädesrätt,

4. den tid inom vilken aktierna skall betalas eller, i förekommande fall, att teckning skall ske genom betalning,

5. den fördelningsgrund som styrelsen skall tillämpa beträffande aktier som inte tecknas med företrädesrätt,

6. avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt vid överlåtelsen,

7. det belopp som skall betalas för varje aktie,
8. villkor om apport eller att aktie skall tecknas med kvittningsrätt, och
9. övriga särskilda villkor för överlåtelsen.

Tiden som anges i första stycket 3 får inte understiga två veckor. I bolag som inte är avstämningsbolag räknas denna tid från det att under rättelse enligt 13 kap. 12 § har skett, eller, om samtliga aktieägare har varit företrädda på den stämma som har beslutat om överlåtelsen, från beslutet. I avstämningsbolag räknas tiden från avstämningsdagen.

Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än en vecka från dagen för beslutet.

I stället för en sådan föreskrift som anges i första stycket 7 får det anges att styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig skall bemyndigas att innan den tid som avses i första stycket 3 börjar löpa besluta vilket belopp som skall betalas för varje aktie. Ett sådant bemyndigande får lämnas endast om aktierna skall noteras på en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att förvärva aktier, skall bemyndigandet utformas så att beloppet bestäms senast den dag som infaller tre dagar före avstämningsdagen.

I stället för en sådan föreskrift som anges i första stycket 7 får det anges att styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig skall bemyndigas att innan den tid som avses i första stycket 3 börjar löpa besluta vilket belopp som skall betalas för varje aktie. Ett sådant bemyndigande får lämnas endast om aktierna skall noteras på en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att förvärva aktier, skall bemyndigandet utformas så att beloppet bestäms senast den dag som infaller *fem vardagar* före avstämningsdagen.

20 kap.

8 §

Innebär förslaget att aktiekapitalet skall minskas för återbetalning till aktieägarna, skall det till förslaget fogas ett motiverat yttrande från styrelsen om huruvida den föreslagna återbetalningen är försvarlig med hänsyn till vad som anges i 17 kap. 3 § andra och tredje styckena. Om tillgångar eller skulder har värderats till verkligt värde enligt 4 kap. 14 a § årsredovisningslagen (1995:1554), skall det i yttrandet också anges hur stor del av det egna kapitalet som beror på att en sådan värdering har tillämpats.

I fall som avses i första stycket skall det till förslaget också fogas ett yttrande, undertecknat av bolagets revisor, med uttalande om huruvida bolagsstämman bör besluta i enlighet med förslaget.

10 §

I förekommande fall skall, i fråga om sådan inlösen som avses i 9 §, förslaget om minskning av aktiekapitalet också innehålla uppgift om

1. att anmälan för inlösen skall ske genom att kuponger som hör till aktiebrevens ges in,

2. att inlösta aktier skall betalas med annan egendom än pengar eller i övrigt på villkor som avses i 2 kap. 5 § andra stycket 1–3 och 5 eller att inlösen skall ske genom kvittning av en fordran som bolaget har mot aktieägaren,

3. avstämningsdagen eller bemyndigande för styrelsen att fastställa avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag,

4. övriga särskilda villkor för inlösen, och

5. bemyndigande för styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig att innan inlösen påbörjas bestämma det belopp som aktiekapitalet skall minskas med och det belopp som skall betalas för varje aktie som löses in.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 3 eller 5 får lämnas bara om aktierna är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. I avstämningsbolag skall ett bemyndigande enligt första stycket 5 utformas så att minskningsbeloppet och det belopp som skall betalas för varje aktie som löses in bestäms senast den dag som infaller tre dagar före avstämningsdagen.

Avstämningsdagen enligt första stycket 3 får inte infalla senare än dagen före nästa årsstämma. I förekommande fall får avstämningsdagen inte heller infalla tidigare än en vecka från det att underrättelse enligt 18 § första stycket har skickats ut.

11 §

Om årsredovisningen inte skall behandlas på den bolagsstämma där förslaget om minskning av aktiekapitalet skall prövas, skall det i förslaget anges hur stor del av det enligt 17 kap. 3 § första stycket disponibla beloppet som finns kvar efter det senast fattade beslutet om värdeöverföring.

Om årsredovisningen inte skall behandlas på den bolagsstämma där förslaget om minskning av aktiekapitalet skall prövas *och minskningsbeloppet helt eller delvis skall användas för ändamål som avses i 1 § första stycket 3*, skall det i förslaget anges hur stor del av det enligt 17 kap. 3 § första stycket disponibla beloppet som finns kvar efter det senast fattade beslutet om värdeöverföring.

12 §

I de fall som avses i 11 § skall följande handlingar fogas till förslaget:

1. en kopia av den årsredovisning som innehåller de senast fastställda balans- och resultaträkningarna,

2. en kopia av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,
  3. en redogörelse, undertecknad av styrelsen, för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning, vilka har inträffat efter det att årsredovisningen lämnades med uppgift om värdeöverföringar som har beslutats under samma tid och om förändringar i bolagets bundna egna kapital som har skett efter balansdagen, och
  4. ett yttrande över den redogörelse som avses i 3, undertecknat av bolagets revisor, *med uttalande om huruvida bolagsstämman bör besluta i enlighet med förslaget.*
4. ett yttrande över den redogörelse som avses i 3, undertecknat av bolagets revisor.

24 §

Om tillstånd krävs enligt 23 §, skall bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer om minskningsbeslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa minskningsbeslutet samt uppgift om borgenärernas rätt enligt 27 § att motsätta sig att beslutet verkställs.

Borgenärerna behöver inte underrättas om *revisorerna i yttrande enligt 14 §* uttalar att de inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt lönegarantilagen (1992:497).

Borgenärerna behöver inte underrättas om *en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande* uttalar att *han eller hon* inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt lönegarantilagen (1992:497).

För en revisor som avses i andra stycket gäller bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena.

25 §

Bolaget skall, i sådana fall som avses i 23 §, ansöka om tillstånd att verkställa minskningsbeslutet. Ansökan skall göras hos Bolagsverket. Den skall ges in inom två månader efter det att minskningsbeslutet registrerades.

Till ansökan skall fogas ett intyg från bolagets styrelse eller verkställande direktör om att bolagets kända borgenärer har underrättats enligt 24 § första stycket. Om *revisorerna i yttrande enligt 14 §* har uttalat att *de* inte har funnit att minskningen medför någon fara

Till ansökan skall fogas ett intyg från bolagets styrelse eller verkställande direktör om att bolagets kända borgenärer har underrättats enligt 24 § första stycket. Om *en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande* har uttalat att *han eller hon* inte har funnit att

för borgenärerna, skall i stället yttrandet fogas till ansökan. Om bolaget inte har bifogat vare sig ett sådant intyg eller ett sådant yttrande, skall Bolagsverket förelägga bolaget att avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta, skall ansökan avvisas.

minskningen medför någon fara för borgenärerna, skall i stället yttrandet fogas till ansökan. Om bolaget inte har bifogat vare sig ett sådant intyg eller ett sådant yttrande, skall Bolagsverket förelägga bolaget att avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta, skall ansökan avvisas.

För en revisor som avses i andra stycket gäller bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena.

22 kap.

12 §

Innan frågan om lösenbeloppet slutligt har prövats, får skiljemännen eller, sedan talan har väckts vid domstol enligt 24 §, domstolen på yrkande av majoritetsaktieägaren i en särskild dom besluta om förhandstillträde för majoritetsaktieägaren.

Ett avgörande enligt första stycket får meddelas endast om

1. parterna är ense om att det finns lösningsrätt eller lösningsskyldighet eller det annars står klart att en sådan rätt eller skyldighet finns, och

2. majoritetsaktieägaren har ställt säkerhet för kommande lösenbelopp och ränta och säkerheten har godkänts av skiljemännen eller domstolen.

Om beslut om förhandstillträde har meddelats, får majoritetsaktieägaren utöva de rättigheter som aktierna ger från och med den tidpunkt då domen om förhandstillträde vinner laga kraft. Vid denna tidpunkt inträder också de rättsverkningar som anges i 13 och 14 §§.

Om beslut om förhandstillträde har meddelats, får majoritetsaktieägaren utöva de rättigheter som aktierna ger från och med den tidpunkt då domen om förhandstillträde vinner laga kraft *eller, om skiljemännen har beslutat enligt 24 § tredje stycket, från tidpunkten för det beslutet.* Vid denna tidpunkt inträder också de rättsverkningar som anges i 13 och 14 §§.

23 §

Majoritetsaktieägaren skall svara för ersättningen till skiljemännen och gode mannen samt för andra aktieägars *kostnad*. Om det finns särskilda skäl, får skiljemännen ålägga annan aktieägare att helt eller delvis svara för dessa kostnader. Beträffande aktieägars och den gode mannens kostnader gäller

Majoritetsaktieägaren skall svara för ersättningen till skiljemännen och gode mannen samt för *sina egna och* andra aktieägars *kostnader i skiljeförfarandet*. Om det finns särskilda skäl, får skiljemännen ålägga annan aktieägare att helt eller delvis svara för dessa kostnader. Beträffande aktieägars

18 kap. 8 § rättegångsbalken.

och den gode mannens kostnader
gäller 18 kap. 8 §
rättegångsbalken.

*Om den gode mannen begär det,
får skiljemännen ålägga majoritetsaktieägaren att ställa säkerhet för den gode mannens arvode och kostnader.*

24 §

Part eller god man som är missnöjd med en skiljedom i en inlösentvist har rätt att väcka talan vid Stockholms tingsrätt inom sextio dagar från det att han eller hon fick del av skiljedomen i original eller bestyrkt kopia.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till hovrätten.

Skiljemännen får besluta att en skiljedom om förhandstillträde enligt 12 § gäller även om den inte har vunnit laga kraft. Ett sådant beslut får avse endast aktier vars ägare har medgett att förhandstillträde sker.

25 §

I allmän domstol svarar majoritetsaktieägaren för sina egna kostnader och för kostnader som har uppkommit för motpart eller god man genom att majoritetsaktieägaren har *fullföljt* talan, om inte annat följer av 18 kap. 6 eller 8 § rättegångsbalken. I övrigt gäller vad som sägs i 18 kap. rättegångsbalken om skyldigheten att svara för kostnader i högre rätt.

I allmän domstol svarar majoritetsaktieägaren för sina egna kostnader och för kostnader som har uppkommit för motpart eller god man genom att majoritetsaktieägaren har *väckt* talan, om inte annat följer av 18 kap. 6 eller 8 § rättegångsbalken. I övrigt gäller vad som sägs i 18 kap. rättegångsbalken om skyldigheten att svara för kostnader i högre rätt.

Om minoritetsaktieägarna helt eller delvis skall svara för rättegångskostnader, skall dessa fördelas efter det antal aktier som var och en innehar. Om det finns särskilda skäl, får domstolen besluta om en annan fördelning. Bestämmelserna i 18 kap. 9 § rättegångsbalken skall inte tillämpas.

26 §

En majoritetsaktieägare som utnyttjar sin rätt enligt 1 § att lösa in återstående aktier i bolaget har rätt att också lösa in teckningsoptioner och konvertibler som bolaget har gett ut. En innehavare av en sådan teckningsoption eller konvertibel har rätt att få denna inlöst av majoritetsaktieägaren, även om denne inte utnyttjar sin rätt till inlösen av aktier.

Har majoritetsaktieägaren enligt Har majoritetsaktieägaren enligt

6 § begärt att en tvist om inlösen skall avgöras av skiljemän, får teckningsoptionerna eller konvertiblerna inte utnyttjas för teckning eller konvertering förrän inlösentvisten har avgjorts genom en dom eller ett beslut som har vunnit laga kraft. Om den tid inom vilken optionsrätten får utnyttjas eller konvertering får ske löper ut dessförinnan, har innehavaren av teckningsoptionen eller konvertibeln ändå rätt att utnyttja optionen eller konvertibeln under tre månader efter det att avgörandet vann laga kraft.

Bestämmelserna i första och andra styckena skall inte tillämpas, om något annat har föreskrivits i villkoren för emissionen av teckningsoptionerna eller konvertiblerna.

6 § begärt att en tvist om inlösen skall avgöras av skiljemän, får teckningsoptionerna eller konvertiblerna inte utnyttjas för teckning eller konvertering förrän inlösentvisten har avgjorts genom en dom eller ett beslut som har vunnit laga kraft. Om den tid inom vilken optionsrätten får utnyttjas eller konvertering får ske löper ut dessförinnan *eller inom tre månader därefter*, har innehavaren av teckningsoptionen eller konvertibeln ändå rätt att utnyttja optionen eller konvertibeln under tre månader efter det att avgörandet vann laga kraft.

23 kap.

Inlösen

18 a §

Om bolagsstämman i ett överlåtande bolag skall pröva en fråga om godkännande av en fusionsplan skall, om fusionsvederlaget helt eller delvis skall utgöras av pengar, aktieägarna på stämman beredas tillfälle att begära att få sina aktier inlösta av bolaget. En sådan begäran skall framställas innan beslutet i fråga om godkännande av fusionsplanen fattas.

Den som har framställt en sådan begäran som avses i första stycket skall vid omröstning i frågan om godkännande av fusionsplanen rösta emot ett godkännande. Om han eller hon inte gör det, förfaller begäran om inlösen.

18 b §

Om en aktieägare har begärt inlösen enligt 18 a § och det inte kan träffas en överenskommelse om detta, skall tvisten prövas av tre skiljemän. Den som vill begära en sådan prövning skall göra det inom en månad efter det att bolagsstämman i det överlåtande bolaget har beslutat att godkänna fusionsplanen. Efter det att en sådan begäran har framställts medför en aktie som skall lösas in inte någon annan rätt än rätten till lösenbeloppet.

18 c §

I fråga om en sådan tvist som avses i 18 b § gäller i tillämpliga delar lagen (1999:116) om skiljeförfarande samt 22 kap. 23–25 §§ denna lag. Vad som sägs i de senare bestämmelserna om majoritetsaktieägaren skall avse det överlåtande bolaget. Vad som sägs om minoritetsaktieägare skall avse aktieägare som har påkallat inlösen.

Lösenbeloppet skall bestämmas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter. På lösenbeloppet skall ränta betalas enligt vad som sägs i 22 kap. 3 §.

18 d §

En överenskommelse eller en dom om inlösen får verkan tidigast vid den tidpunkt då fusionen registreras enligt 26 §. Om frågan om fusion faller, faller även frågan om inlösen.

33 §

Moderbolaget skall ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Ansökan skall göras hos Bolagsverket. Den skall ges in

Moderbolaget skall ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Ansökan skall göras hos Bolagsverket. Den skall ges in

tidigast en och senast två månader efter det att den har blivit gällande hos moderbolaget.

inom en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande hos moderbolaget och, om fusionsplanen har registrerats enligt 30 § första stycket, senast två år efter det att uppgift om att planen har registrerats har kungjorts.

Följande handlingar skall fogas till ansökan:

1. en kopia av fusionsplanen,
2. intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer har underrättats enligt 32 § och, i sådana fall som avses i 30 § andra stycket, att samtliga aktieägare i moderbolaget har undertecknat fusionsplanen, och
3. i förekommande fall, en kopia av protokollet från bolagsstämman som avses i 31 §.

Vid handläggningen av tillståndsärendet gäller bestämmelserna i 20 § tredje stycket samt 21 § första stycket 1 och 22–24 §§. Därvid skall vad som sägs om överlåtande bolag avse dotterbolag och vad som sägs om övertagande bolag avse moderbolag.

24 kap.

8 §

I delningsplanen skall det för varje bolag anges

1. firma, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,
2. en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som skall överföras till vart och ett av de övertagande bolagen eller, vid delning enligt 1 § andra stycket 2, behållas av det överlåtande bolaget med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde,
3. hur många aktier i övertagande bolag som skall lämnas för ett angivet antal aktier i det överlåtande bolaget och vilken kontant ersättning som skall lämnas som delningsvederlag,
4. den tidpunkt och de övriga villkor som skall gälla för utlämnandet av delningsvederlaget,
5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas som delningsvederlag medför rätt till utdelning i övertagande bolag,
6. den planerade tidpunkten för upplösningen av det överlåtande bolaget, om detta skall upplösas,
7. vilka rättigheter i övertagande bolag som skall tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller vilka åtgärder som i övrigt skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,
8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av delningen skall lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 13 §,
9. om någon på något annat sätt skall få särskilda rättigheter eller förmåner av övertagande bolag som bildas i samband med delningen, och
10. kostnaderna för delningen och hur dessa skall fördelas på deltagande bolag.

Om det skall finnas flera övertagande bolag, skall det av delningsplanen framgå vilket av dessa som i förekommande fall skall överta överlåtande bolags skyldighet att lösa in aktier enligt 20 a §.

Inlösen

20 a §

Om bolagsstämman i det överlåtande bolaget skall pröva en fråga om godkännande av en delningsplan skall, om delningsvederlaget helt eller delvis utgörs av pengar, aktieägarna på stämman beredas tillfälle att begära att få sina aktier inlösta av bolaget. En sådan begäran skall framställas innan beslutet i fråga om godkännande av delningsplanen fattas.

Den som har framställt en sådan begäran som avses i första stycket skall vid omröstning i frågan om godkännande av delningsplanen rösta emot ett godkännande. Om han eller hon inte gör det, förfaller begäran om inlösen.

20 b §

Om aktieägare har begärt inlösen enligt 20 a § och det inte kan träffas en överenskommelse om detta, skall tvisten prövas av tre skiljemän. Den som vill begära en sådan prövning skall göra det inom en månad efter det att bolagsstämman i det överlåtande bolaget har beslutat att godkänna delningsplanen. Efter det att en sådan begäran har framställts medför en aktie som skall lösas in inte någon annan rätt än rätten till lösenbeloppet.

20 c §

I fråga om en sådan tvist som avses i 18 b § gäller i tillämpliga delar lagen (1999:116) om skiljeförfarande samt 22 kap. 23–25 §§ denna lag. Vad som sägs i de senare bestämmelserna om majoritetsaktieägaren skall avse det överlåtande bolaget. Vad som sägs om minoritetsaktieägare skall avse aktieägare som har påkallat inlösen.

Lösenbeloppet skall bestämmas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter. På lösenbeloppet skall ränta betalas enligt vad som sägs i 22 kap. 3 §.

20 d §

En överenskommelse eller en dom om inlösen får verkan tidigast vid den tidpunkt då delningen registreras enligt 27 §. Om frågan om delning faller, faller även frågan om inlösen.

25 kap.

13 §

Styrelsen skall genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning

1. när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, eller

2. när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken har visat sig att bolaget saknar utmätningsbara tillgångar.

2. när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken har visat sig att bolaget saknar tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen.

23 §

Om talan har väckts enligt 21 § och det finns en påtaglig risk att fortsatt missbruk väsentligt skadar kärandens rätt, får domstolen utse en eller flera sysslomän att i styrelsens och den verkställande direktörens ställe förvalta bolaget till dess att domstolens beslut i frågan om likvidation har vunnit laga kraft. Beslutet att utse en syssloman gäller omedelbart. Beslutet skall registreras i aktiebolagsregistret.

Ett beslut i en fråga om utseende av syssloman får över-

klagas särskilt. En domstol som skall pröva ett överklagande får besluta att det överklagade beslutet tills vidare inte skall gälla.

40 §

När uppdraget som likvidator har fullgjorts, skall likvidatorn så snart som möjligt lämna slutredovisning för förvaltningen genom en förvaltningsberättelse som avser likvidationen i dess helhet. Berättelsen skall även innehålla en redogörelse för skiftet. Tillsammans med berättelsen skall lämnas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden.

Berättelsen och redovisningshandlingarna skall lämnas till bolagets revisor. Revisorn skall inom en månad därefter lämna en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

När revisionsberättelsen har lämnats till likvidatorn, skall han eller hon genast kalla aktieägarna till en bolagsstämma för granskning av slutredovisningen. Förvaltningsberättelsen med bifogade redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skall hållas tillgängliga hos bolaget för aktieägarna. Kopior av handlingarna skall genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress. Handlingarna skall läggas fram på stämman.

När revisionsberättelsen har lämnats till likvidatorn, skall han eller hon genast kalla aktieägarna till en bolagsstämma för granskning av slutredovisningen. Förvaltningsberättelsen med bifogade redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skall *under minst två veckor före bolagsstämman* hållas tillgängliga hos bolaget för aktieägarna. Kopior av handlingarna skall genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress. Handlingarna skall läggas fram på stämman.

Bolagsstämman skall fatta beslut angående ansvarsfrihet för likvidatorn. I fråga om beslutet gäller bestämmelserna i 7 kap. 14 § andra stycket.

27 kap.

8 §

Beslut om ändring av bolagsordningens bestämmelser om aktiekapitalet, maximikapitalet eller minimikapitalet eller om antalet aktier skall registreras samtidigt med beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet, om *ändringen av bolagsordningen eller ökningen eller minskningen av aktiekapitalet är nödvändig* för att *aktiekapitalets storlek* skall bli

Beslut om ändring av bolagsordningens bestämmelser om aktiekapitalet, maximikapitalet, minimikapitalet eller antalet aktier skall registreras samtidigt med beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet eller *beslut om sammanläggning eller uppdelning av aktier*, om *något av besluten är nödvändigt* för att *aktiekapitalet eller antalet*

förenlig med bolagsordningen.

aktier skall bli *förenligt* med bolagsordningen.

30 kap.

1 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som

1. uppsåtligen bryter mot 1 kap. 7 eller 8 §,
2. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok eller hålla aktiebok tillgänglig,
3. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 8 kap. 18 § andra meningen, 20 § första stycket eller 21 § andra stycket, eller
4. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 21 kap. 1, 3, 5 eller 10 §.

En central värdepappersförvarares underlåtenhet att fullgöra de uppgifter som anges i 5 kap. 12 § andra stycket skall inte medföra ansvar enligt första stycket 2.

Till straff som anges i första stycket döms också den som uppsåtligen medverkar till ett beslut att utse en styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktör eller vice verkställande direktör i strid med 8 kap. 12 eller 32 §, om åtgärden är ägnad att dölja vem eller vilka som utövar eller har utövat den faktiska ledningen av bolaget. Detsamma gäller den som uppsåtligen åtar sig ett sådant uppdrag i strid med 8 kap. 12 eller 32 §.

Trots vad som sägs i 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket 4 mot 21 kap. 1, 3 eller 5 § dömas ut, om den misstänkte har häktats eller fått del av åtal för brottet inom fem år från brottet.

Trots vad som sägs i 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket 4 mot 21 kap. 1, 3 eller 5 § *eller för brott enligt tredje stycket* dömas ut, om den misstänkte har häktats eller fått del av åtal för brottet inom fem år från brottet.

I de fall som avses i 9 kap. 41 § och 10 kap. 16 § skall det inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken

32 kap.

7 §²

***Vinstandelslån
kapitalandelslån***

och Vissa lån

Ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning får inte ta upp lån där räntan eller det belopp med vilket återbetalning skall ske helt eller delvis är beroende av utdelningen till aktieägarna, kursutvecklingen på bolagets aktier, bolagets resultat eller bo-

Ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning får inte ta upp ett sådant lån som avses i 11 kap. 11 §.

² Senaste lydelse 2005:812.

lagets finansiella ställning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.
  2. Äldre bestämmelser gäller i fråga om beslut om uppdelning av aktier, sammanläggning av aktier, fusion och delning om beslutet har fattats före den 1 juli 2007.
  3. Om ett bolag före den 1 juli 2007 har beslutat om emission av teckningsoptioner eller konvertibler och det i emissionsvillkoren finns bestämmelser om hur dessa instrument skall behandlas i samband med inlösen enligt 22 kap., gäller dessa villkor även efter den tidpunkten.

3 Ärendet och dess beredning

Den 1 januari 2006 trädde en ny aktiebolagslag i kraft (se SFS 2005:551, bet. 2004/05:LU23, rskr. 2004/05:291, SFS 2005:551). I den proposition som föregick lagen (prop. 2004/05:85) uttalade den dåvarande regeringen att den avsåg att återkomma i ett antal frågor som det fanns anledning att analysera och bereda vidare. Det gällde bl.a. frågorna om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag, sammanläggning av aktier och missbruk av fusionsbestämmelserna. Dessa frågor och vissa ytterligare frågor med anknytning till den nya aktiebolagslagen behandlades i en promemoria, i form av ett utkast till lagrådsremiss – i det följande benämnd ”promemorian” – som Justitiedepartementet remitterade i mars 2006. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning över remissvaren finns tillgängliga i lagstiftningsärendet. I denna lagrådsremiss behandlas förslagen i promemorian.

4 Ansvarsgenombrott i advokataktiebolag

Regeringens förslag: Bestämmelsen i aktiebolagslagen om att aktieägare i advokataktiebolag i viss utsträckning svarar solidariskt med bolaget för förpliktelser mot klienter upphävs.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft några invändningar mot det.

Bakgrund: Ett av aktiebolagets främsta kännetecken är att delägarna inte är personligt ansvariga för bolagets skulder. Detta skiljer aktiebolagsformen från andra bolagsformer, t.ex. handelsbolaget. Ett aktiebolags borgenärer är alltså som regel hänvisade till att söka få betalning för sina fordringar ur bolagets tillgångar. Principen, som kommer till uttryck i 1 kap. 3 § första stycket aktiebolagslagen, är emellertid inte undantagslös. Bl.a. finns i andra stycket i den nämnda paragrafen en bestämmelse om att aktieägare i advokataktiebolag i viss utsträckning svarar solidariskt med bolaget för förpliktelser mot klienter.

Särbehandlingen av advokater när det gäller ansvarsgenombrott har sin bakgrund i det förbud som tidigare fanns mot att driva advokatrörelse i aktiebolagsform. Fram till mitten av 1960-talet kunde advokatsamfundets styrelse meddela dispens från förbudet. Dispensmöjligheten togs bort år 1964 och infördes på nytt år 1977. Det ansågs dock att advokattjänstens särskilda karaktär, med ett personligt ansvar gentemot varje klient, motiverade att de advokatfirmor som fick sådan dispens skulle omfattas av en särskild regel om ansvarsgenombrott. Sålunda infördes en regel om att delägare i advokataktiebolag skall svara solidariskt med bolaget för sådana förpliktelser som bolaget ådrar sig medan han eller hon är delägare. Denna regel behölls när förbudet mot advokattjänstverksamhet i aktiebolagsform upphävdes år 1994. Regeln har i den nya

aktiebolagslagen fått ett snävare tillämpningsområde än tidigare. Sålunda omfattar delägarens ansvar numera endast sådana förpliktelser som bolaget ådrar sig i advokatuppdrag som delägaren svarar för.

I lagstiftningsärendet om en ny aktiebolagslag förde ett par remissinstanser, däribland Sveriges advokatsamfund, fram ståndpunkten att den nya lagen inte borde innehålla några regler om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag. Samfundet påpekade bl.a. att några motsvarande regler inte förekommer för andra yrkesutövare, vars uppdrag också typiskt sett kan sägas vara personliga till sin karaktär. Vidare menade samfundet att klienternas skyddsbehov är tillräckligt tillgodosett genom det försäkringsskydd som advokatbyråer är skyldiga att hålla sig med. Samfundet hänvisade också till att det i flera andra länder är möjligt att bedriva advokatverksamhet utan personligt ansvar.

Även Lagrådet framförde synpunkter i frågan. Lagrådet yttrade följande.

Denna särbehandling av advokater när det gäller frågan om ansvarsgenombrott motiveras i remissen (avsnitt 4.6) med att en klient som anlitar advokathjälp ofta vill att just den advokat som han eller hon anlitat skall utföra uppdraget och att valet av advokat alltså ofta bygger på att klienten har ett särskilt förtroende för just den utvalda advokaten. Lagrådet har ingen annan uppfattning än att så säkerligen ofta är fallet men kan inte se att detta förhållande på något sätt är unikt för advokatkåren. Tvärtom torde det i flertalet fall vara av stor betydelse för den som beställer en tjänst av vilket slag det vara må, vem som utför uppdraget. Den som t.ex. anlitar en arkitekt eller en privatpraktiserande läkare gör nog så ofta detta i förlitan på att uppdraget inte i själva verket skall utföras av någon annan.

Regeringen anför också att advokaten om det är fråga om uppdrag som har getts advokaten på grund av myndighets förordnande, t.ex. som konkursförvaltare eller offentlig försvarare, inte utan myndighetens medgivande får överlämna åt någon annan att på eget ansvar sköta uppdraget. Advokatuppdraget skulle således till sin karaktär vara mer personligt än andra slag av kommersiella uppdrag. Inte heller i detta avseende kan Lagrådet finna att advokater intar en unik ställning. Den revisor som länsstyrelsen enligt 25 § revisionslagen (1999:1079) utsett för att granska ett företags bokföring m.m. eller den läkare som förordnats att utföra en s.k. § 7-undersökning torde inte heller kunna anförtro sitt uppdrag till någon annan.

Eftersom den föreslagna undantagsregleringen, fastän den möjligen kan förstås mot en historisk bakgrund, inte överensstämmer med betydelsen av personliga inslag för uppdragstagarens ansvar i rättsordningen i övrigt, vill Lagrådet förorda att särregleringen för advokater utmönstras ur aktiebolagslagen.

I propositionen uttalade regeringen följande i frågan.

I lagrådsremissen uttalade vi att advokataktiebolag även fortsättningsvis borde särbehandlas när det gäller frågan om ansvarsgenombrott. Enligt vår mening kan det anföras flera argument för detta. En klient som anlitar advokathjälp vill ofta att just den advokat som han eller hon har anlitat skall utföra uppdraget. Valet av advokat bygger alltså ofta på att klienten har ett särskilt förtroende just för den utvalda advokaten. Advokatuppdraget kan

således sägas till sin karaktär vara mer personligt än flertalet andra slag av kommersiella uppdrag. Mot detta kan emellertid invändas – såsom Lagrådet också har gjort – att det finns andra uppdrag som har liknande personlig karaktär.

Enligt vår mening måste ytterligare beredningsunderlag inhämtas innan man slutligt kan ta ställning till Advokatsamfundets och Lagrådets förslag att ta bort advokaternas personliga betalningsansvar i advokataktiebolag. Vi är därför inte beredda att i detta lagstiftningsärende föreslå ett avskaffande av advokaternas personliga betalningsansvar. Vi avser emellertid att inleda en översyn av frågan.

Frågan om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag togs också upp särskilt vid riksdagsbehandlingen (se motionerna 2004/05:L18 och 2004/05:L19 och reservation 1 i bet. 2004/05:LU23). Riksdagens majoritet delade regeringens bedömning att det behövs ytterligare beredningsunderlag innan ett slutligt ställningstagande kan komma till stånd i frågan om huruvida det personliga betalningsansvaret i advokataktiebolag skall avskaffas eller ej (se bet. 2004/05:LU23 s. 12 och rskr. 2004/05:291).

Skälen för regeringens förslag: Som framgått av den föregående redogörelsen har särbehandlingen av advokater när det gäller frågan om ansvarsgenombrott främst motiverats med att advokatuppdraget till sin karaktär kan sägas vara mer personligt än flertalet andra slag av kommersiella uppdrag. En klient som anlitar advokathjälp vill ofta att just den advokat som han eller hon har anlitat skall utföra uppdraget. Valet av advokat bygger alltså ofta på att klienten har ett särskilt förtroende just för den utvalda advokaten. Inte minst från ett konsumentperspektiv finns det således fördelar med den ordning som gäller i dag.

En annan fördel med den nuvarande ordningen är att den innebär att en klient får samma möjlighet att vända sig till en ansvarig advokat oavsett i vilken form advokaten driver sin rörelse (aktiebolag, kommanditbolag, handelsbolag eller enskild firma). Med ett slopande av ansvarsregeln blir förutsättningarna för en ersättningstalan olika beroende på i vilken form advokaten bedriver sin verksamhet.

Det finns alltså skäl som talar för att behålla bestämmelserna om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag. Tidigare utvärderingar av frågan har också resulterat i slutsatsen att det bör finnas någon form av särreglering för advokater i detta avseende. Advokatkommittén, som i slutet av 1990-talet hade i uppgift att överväga frågan, konstaterade att det skulle föra för långt att helt avstå från att reglera frågan om personligt betalningsansvar (se SOU 1999:31 s. 179). Aktiebolagskommittén gjorde inte någon annan bedömning vid utarbetandet av sitt förslag till ny aktiebolagslag (SOU 2001:1 s. 293).

Men det finns också, såsom Advokatsamfundet och Lagrådet har framhållit, skäl som talar i den andra riktningen. Av Högsta domstolens praxis (se NJA 1973 s. 42 och NJA 2000 s. 639) framgår att ett stort antal typer av advokatuppdrag är personliga i den mening att uppdraget inte kan anses vara mottaget på advokatbyråns vägnar. När det gäller sådana uppdrag ansvarar advokaten personligen för förpliktelser mot klienten oavsett i vilken form advokaten bedriver sin verksamhet. I de fallen får särbestämmelsen om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag inte någon betydelse. Bestämmelsen får följaktligen sin praktiska betydelse endast i

fråga om sådana uppdrag som kan anses vara mottagna på advokatbyråns vägnar, s.k. byråuppdrag. Och när det gäller just sådana uppdrag väger de skäl som ligger bakom regleringen – advokatuppdragets utpräglade personliga art – mindre tungt. Det är ingalunda självklart att advokatuppdrag av det slaget typiskt sett kan anses vara mer personliga till sin karaktär än andra typer av kommersiella uppdrag.

Det kan i förstone tyckas att ett slopande av bestämmelserna om ansvarsgenombrott skulle innebära en försämring för klienterna. Här bör dock beaktas att en advokatbyrås klienter åtnjuter ett gott skydd i detta avseende genom de försäkringar som advokatbyråerna är skyldiga att hålla sig med. Såsom det konstaterades i prop. 2004/05:85 är den ersättningsmöjlighet som tillhandahålls av Advokatsamfundet och som liknar en form av ansvarsförsäkring i de allra flesta fall tillräcklig för att täcka de ersättningskrav som kan bli aktuella för den grupp av klienter som är att betrakta som konsumenter. Till detta kommer att i alla fall de större advokatbyråerna regelmässigt har ett betydligt mer omfattande skydd än så. Advokatsamfundet har i ett yttrande i det tidigare lagstiftningsärendet anfört att det kan hävdas att den som driver advokatverksamhet har en på god advokatsed grundad skyldighet att hålla sin verksamhet adekvat försäkrad.

Slutligen bör det beaktas att, vilket Advokatsamfundet också har påpekat, det i många andra länder, däribland flera länder inom EU, numera är möjligt att driva advokatverksamhet i aktiebolagsform utan personligt betalningsansvar.

Sammantaget anser vi att övervägande skäl talar för att särregleringen för advokater när det gäller ansvarsgenombrott nu bör utmönstras. Vi föreslår således att bestämmelsen i 1 kap. 3 § andra stycket aktiebolagslagen upphävs.

5 Frågor om fusion och tvångsinlösen av aktier

5.1 Missbruk av fusionsbestämmelserna

Regeringens förslag: Vid en fusion där fusionsvederlaget helt eller delvis består av kontanter skall aktieägare i det överlåtande bolaget ha rätt att få sina aktier inlösta. En tvist om lösenbeloppets storlek skall prövas av en skiljenämnd. Nämnden skall därvid fastställa ett med hänsyn till bolagets ställning och samtliga omständigheter skäligt lösenbelopp.

Motsvarande bestämmelser skall gälla vid delning där delningsvederlaget helt eller delvis utgörs av pengar.

Regeringens bedömning: Majoritetskravet för beslut om fusion och delning bör för närvarande inte ändras.

Promemorians förslag: Överensstämmer inte med lagrådsremissens förslag. I promemorian föreslogs att majoritetskravet för en viss typ av fusion och delning skulle höjas till nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget. Det föreslogs inte att minoritetsaktieägare skulle ha rätt att få

sina aktier inlösta. I stället föreslogs en rätt för minoritetsaktieägare att begära att två oberoende sakkunniga utsågs för att uttala sig i frågan om vederlagets storlek.

Remissinstanserna: Förslaget har fått ett blandat mottagande bland remissinstanserna.

Flera remissinstanser, däribland *Stockholmsbörsen AB* och *AktieTorget AB*, har tillstyrkt förslaget.

Svenskt näringsliv och *Aktiemarknadsnämnden* har ansett att förslaget bör genomföras men endast som en provisorisk lösning i avvaktan på att frågan utreds vidare. Aktiemarknadsnämnden har ansett att det, om förslaget genomförs, bör övervägas att behålla den nuvarande ordningen för fall då fusionsvederlaget huvudsakligen består av aktier i det övertagande bolaget. Nämnden har vidare ansett att det bör övervägas att begränsa en eventuell höjning av majoritetskravet till fusioner mellan moderbolag och dotterbolag.

Även *Sveriges advokatsamfund*, *Svenska Handelskammarförbundet*, *Svenska Bankföreningen*, *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Fondbolagens förening* har ansett att frågan bör utredas ytterligare. Samfundet, Bankföreningen och Fondhandlareföreningen har i avvaktan på en sådan utredning motsatt sig förslaget att höja majoritetskravet för vissa fusions- och delningsbeslut. Samfundet har däremot inte haft något att invända mot förslaget om sakkunnigytranden men ansett att rätten att begära sådana yttranden inte bör vara begränsad till fusioner och delningar där vederlaget utgörs av kontanter.

Bolagsverket har efterlyst tydligare uttalanden kring förordnandet av oberoende sakkunniga, bl.a. när det gäller vilka kvalifikationskrav som verket skall ställa på de sakkunniga.

Revisorsnämnden har efterlyst förtydliganden när det gäller förhållandet mellan de i promemorian föreslagna bestämmelserna om sakkunnigutlåtanden angående fusions- respektive delningsvederlag, å den ena sidan, och bestämmelserna om revisorsgranskning av fusions- respektive delningsplan å den andra sidan.

Nordic Growth Market NGM AB har ansett att det leder för långt att låta bestämmelserna omfatta även aktiefusioner där kontant ersättning utgår endast som utjämningsvederlag. NGM har vidare ansett att olägenheterna med möjligheten att begära sakkunnigytranden överväger dess förtjänster och att det föreslagna majoritetskravet är för strängt.

Sveriges Aktiesparares Riksförbund har tillstyrkt förslaget om höjt majoritetskrav men avstyrkt förslaget om att fusionsvederlaget skall kunna bli föremål för bedömning av oberoende sakkunniga. Aktiespararna har i stället förordat att fusionsvederlaget skall kunna prövas i ett skiljeförfarande som i allt väsentligt följer samma bestämmelser som förfarandet vid tvångsinlösen av minoritetsaktier.

Bakgrund

Problematiken

I 22 kap. aktiebolagslagen finns bestämmelser om inlösen av minoritetsaktier. Bestämmelserna innebär att en aktieägare som innehar över nio tiondelar av aktierna i ett annat bolag har rätt att lösa in återstående aktier. Vid sådan inlösen skall, om majoritetsaktieägaren och minoritetsaktieägarna inte kommer överens, lösenbeloppet fastställas i ett särskilt skiljeförfarande. Skiljenämndens avgörande kan överprövas av domstol. Lagen innehåller särskilda bestämmelser om på vilka grunder lösenbeloppets storlek skall fastställas.

Vid sin granskning av regeringens förslag till ny aktiebolagslag uppmärksammade Lagrådet ett särskilt problem när det gäller förhållandet mellan nämnda bestämmelser och lagens fusionsbestämmelser. Lagrådet anförde följande (prop. 2004/05:85 s. 1433).

Enligt 17 § beslutas fusion på bolagsstämman med två tredjedels majoritet. Vid absorption skall enligt 7 § betalningen för det överlåtande bolagets aktier framgå av fusionsplanen. Dessa bestämmelser möjliggör för den som innehar minst två tredjedelar av aktierna i ett bolag att genom ett annat av honom ägt bolag (eventuellt ett nybildat 100 000 kr-bolag) göra en fusionsplan med det bolag där han äger två tredjedelar av aktierna och på det sistnämnda bolagets stämman acceptera en fusionsplan i vilken betalningen till det överlåtande bolagets aktieägare är lägre än aktiernas värde. Reglerna om tvångsinlösen i 22 kap. kringgås då på två sätt: dels genom att innehavet inte behöver överskrida 90 procent, dels genom att priset inte fastställs genom en skiljenämnd. Eftersom förfarandet har praktiserats, behöver motåtgärder vidtas. Så länge det övertagande bolaget är børsregistrerat, kan näringsrättsliga åtgärder få betydelse, men bolaget behöver inte vara børsregistrerat och får för övrigt inte vara det om 75 procent av aktierna finns på en hand. En civilrättslig lösning krävs därför. En väg vore att ändra nu berörda fusionsregler så att de i båda ovan berörda hänseenden överensstämmer med tvångsinlösenreglerna, men det torde vara olämpligt i de fall där fusionsinstitutet kommer till normal användning. En annan lösning vore att i 23 kap. införa en generalklausul, som innebär att ägare av aktier i det överlåtande bolaget har rätt att påkalla tillämpning av tvångsinlösenreglerna, när en fusion föreslås i syfte att kringgå reglerna om tvångsinlösen, men denna spärr blir kanske inte tillräckligt effektiv. Även andra lösningar finns förmodligen. Den närmare utformningen måste övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

I propositionen uttalade regeringen att sådana förfaranden som Lagrådet hade beskrivit borde förhindras (prop. 2004/05:85 s. 480) och att den avsåg att återkomma i frågan.

Frågan uppmärksammades också vid riksdagsbehandlingen (se bet. 2004/05:LU23 s. 31 f.). Lagutskottet delade Lagrådets uppfattning att det inte kan uteslutas att bestämmelserna om tvångsinlösen av minoritetsaktier kringgås genom utnyttjande av fusionsinstitutet. Detta borde, enligt utskottets mening, förhindras. I avvaktan på det av regeringen aviserade översynsarbetet var dock utskottet inte berett att föreslå någon

lösning på problemet. Några av utskottets ledamöter reserverade sig mot majoritetens ställningstagande och ansåg att regeringen borde uppmanas att i god tid före lagens ikraftträdande återkomma till riksdagen med ett lagförslag av innebörd att det vid beslut om godkännande av fusionsplan skall gälla ett majoritetskrav motsvarande det som gäller vid beslut om inlösen (bet. 2004/05:LU23 s. 47).

Frågan har vid några tillfällen uppmärksammats av Aktiemarknadsnämnden (se nämndens uttalanden 2004:23, 2005:2 och 2006:30). Nämndens uppfattning är att det är i hög grad otillfredsställande att förhållandet mellan de båda regelsystemen, å ena sidan uppköpserbjudande med åtföljande tvångsinlösen och å andra sidan fusioner, inte närmare har övervägts. Enligt nämnden är det angeläget att problemen snarast får sin lösning. I avvaktan på en sådan lösning har nämnden uttalat att en förutsättning för att en fusion av aktuellt slag – en kontantfusion med ett aktiemarknadsbolag – skall vara förenlig med god sed på aktiemarknaden är att det är ställt utom varje rimligt tvivel att en skiljenämnd i en inlösenprocess skulle godta ett belopp motsvarande fusionsvederlaget som lösenbelopp.

Sveriges Aktiesparares Riksförbund har tagit upp problemet i en skrift till regeringen. Aktiespararna föreslår där att det skall krävas nio tiondelars majoritet av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädde aktierna vid beslut om fusion samt att man bör undersöka förutsättningarna för att ge minoriteten möjlighet till prövning av det erbjudna fusionsvederlaget. Vidare föreslår Aktiespararna att aktieägarna skall erbjudas två oberoende värderingar inför beslut om godkännande av fusionsplan.

Regleringen i andra länder

Finland: Inlösen av minoritetsaktier kan påkallas av den som har mer än nio tiondelar av samtliga aktier och röster i ett annat bolag. Om det uppkommer tvist om lösenbeloppet, skall denna prövas av skiljemän som utses av Centralhandelskammaren. Skiljemännen skall ha behövlig sakkunskap. Lösenbeloppet för en aktie skall bestämmas enligt dess "gängse pris" före inledandet av skiljeförfarandet. Skiljenämndens avgörande kan överklagas till allmän domstol.

För giltigt beslut om fusion krävs minst två tredjedelar av såväl avgivna röster som vid stämman företrädde aktier. Fusionsvederlaget kan utgöras av aktier, pengar eller av annan egendom eller åtaganden. Lagen anger inte någon gräns för hur stor den kontanta andelen får vara. I förarbetena finns dock uttalanden om att likabehandlingsprincipen begränsar majoritetens rätt att använda annat vederlag än aktier (se proposition 109/2005 s. 148 och proposition 89/1996 s. 151). En aktieägare i ett överlåtande bolag kan på den bolagsstämma som beslutar om fusionen kräva inlösen av sina aktier. Den som kräver inlösen måste rösta mot fusionsbeslutet. Om någon överenskommelse om inlösenrätten eller inlösenvillkoren inte kan nås, skall tvisten avgöras av skiljemän i den ordning som gäller vid inlösen av minoritetsaktier. Lösenbeloppet

skall bestämmas till det "gängse pris" som aktien betingar omedelbart före fusionsbeslutet. Härvid skall bortses från den negativa effekt som fusionen eventuellt har på värdet på aktien.

Danmark: Inlösen av minoritetsaktier kan påkallas av den som har mer än nio tiondelar av antalet aktier och röster i ett annat bolag. Om tvist uppkommer om lösenbeloppet, skall detta fastställas av oberoende värderingsmän, som utses av rätten. Mot deras avgörande kan talan väckas i allmän domstol.

För giltigt beslut om fusion krävs minst två tredjedelar av såväl avgivna röster som vid stämman företrädda aktier. Fusionsvederlaget kan utgöras av aktier, kontanter eller annan egendom. Det finns inte någon gräns för hur stor den kontanta andelen får vara. Aktieägare i överlåtande bolag kan inom två veckor från den stämma som beslutade om fusion framställa krav på ersättning från bolaget. En förutsättning för det är att aktieägaren har förbehållit sig rätten till detta på bolagsstämman. Ersättning skall betalas om vederlaget inte anses "rimligt och sakligt grundat". Denna bedömning görs av oberoende värderingsmän.

Norge: Inlösen av minoritetsaktier kan påkallas av ett aktiebolag som direkt eller indirekt innehar mer än nio tiondelar av aktierna och rösterna i ett annat bolag. En tvist om lösenbeloppet prövas i skiljeförfarande.

Fusion beslutas med den majoritet som gäller för ändring av bolagsordningen, normalt två tredjedelar. Fusionsvederlaget får inte till mer än 20 procent bestå av kontanter. Inför fusionen skall det upprättas ett särskilt sakkunnigutlåtande angående fusionsvederlaget. Någon möjlighet för minoritetsaktieägare att begära inlösen eller ersättning finns inte.

Storbritannien: Den brittiska aktiebolagslagen innehåller bestämmelser om inlösen av minoritetsaktier i samband med offentliga uppköpserbjudanden. Gränsen för inlösen av minoritetsaktier går vid 90 procent av aktierna av visst aktieslag. Inlösen kan påkallas separat inom olika aktieslag. Minoritetsaktieägare kan väcka talan vid domstol om villkoren för inlösen, inklusive lösenbeloppets storlek.

För giltigt beslut om fusion gäller ett krav på tre fjärdedelars majoritet. Det finns inte någon gräns för hur stor del av fusionsvederlaget som får utgöras av kontanter. Det finns inte några särskilda bestämmelser om prövning av fusionsvederlaget eller om rätt till inlösen i samband med fusion. Ett beslut om fusion kan angripas på samma sätt och i samma utsträckning som andra stämmobeslut. Det innebär att ett sådant beslut kan komma att upphävas om det strider mot allmänna bolagsrättsliga principer om likabehandling av aktieägare m.m.

Tyskland: Gränsen för rätten till inlösen av minoritetsaktier går vid 95 procent av aktierna. Fusion beslutas med tre fjärdedelars majoritet. Den kontanta andelen av vederlaget får inte överstiga 10 procent av det nominella värdet på det aktier i det övertagande bolaget som ingår i vederlaget. Bestämmelserna om hur lösenbeloppet respektive fusionsvederlaget fastställs i händelse av tvist är identiska. I båda fallen sker detta på grundval av en värdering av oberoende sakkunniga.

Skälen för regeringen förslag

Utgångspunkter

Det är enligt vår mening inte rimligt att fusionsförfarandet används för att kringgå de regler till minoritetsaktieägares skydd som uppställs i regelverket om tvångsinlösen av minoritetsaktier. Mot intresset av att förhindra sådant missbruk av fusionsreglerna måste dock vägas intresset av att inte lägga onödiga hinder i vägen för seriös affärsverksamhet. Härvid måste beaktas att fusionsinstitutet, när det används i enlighet med lagstiftarens intentioner, är ett ändamålsenligt och i vissa fall nödvändigt instrument för att åstadkomma samgåenden mellan bolag (jfr Aktiemarknadsnämndens uttalanden 2004:23 och 2005:2). Om fusionsbestämmelserna utformas så att det blir alltför komplicerat och tidsödande att genomföra en fusion, kan detta resultera i att fullt legitima och ekonomiskt motiverade omstruktureringar inom näringslivet förhindras. Sådana konsekvenser bör givetvis så långt möjligt undvikas.

Mot denna bakgrund uttalades i promemorian att det är befogat att iaktta en viss försiktighet när det gäller lagändringar i regelverket för fusioner. Med den utgångspunkten borde, enligt promemorians bedömning, eventuella lagstiftningsåtgärder som vidtas för att komma till rätta med det aktuella problemet begränsas till att omfatta sådana fusioner där risken för missbruk är mest påtaglig. I promemorian konstaterades att verkliga problem hittills endast syntes ha uppkommit vid fusioner som sker genom absorption och där fusionsvederlaget helt eller delvis utgörs av kontanter. Det fanns, enligt den bedömning som gjordes i promemorian, inte anledning att anta att de risker som har berörts ovan i någon beaktansvärd grad gör sig gällande i fråga om andra fusioner än sådana.

Några remissinstanser har ifrågasatt promemorians bedömningar i dessa delar. *Aktiemarknadsnämnden* har befarat att en reglering som endast omfattar kontantfusioner lätt kan kringgå genom att moderbolaget i stället för kontanter erbjuder aktier som vederlag. *Sveriges advokatsamfund* har också på någon punkt ifrågasatt det lämpliga i att åtgärder mot missbruket begränsas till kontantfusioner.

Enligt vår mening finns det emellertid fog för att i det aktuella avseendet göra skillnad mellan kontantfusioner och aktiefusioner. Det problem som diskuteras här avser risken för kringgående av bestämmelserna om tvångsinlösen av minoritetsaktier. Utmärkande för tvångsinlösen är att minoritetsaktieägarna fräntas sina aktier och de rättigheter som följer med dessa och erhåller annan kompensation, normalt i form av pengar. Situationen är i princip densamma vid en kontantfusion. Såväl tvångsinlösen som kontantfusioner kan såtillvida jämföras med ett expropriativt förfarande. Minoritetsaktieägarna kan mot sin vilja tvingas ut ur bolaget. Häri ligger enligt vår mening en avgörande principiell skillnad jämfört med en traditionell fusion där aktieägarna i det överlåtande bolaget övergår till att vara aktieägare i det övertagande bolaget. Aktieägarna behåller här sin ställning som aktieägare – låt vara i ett annat bolag – och kan även efter fusionen utöva de rättigheter som

ställningen som aktieägare ger. Visserligen kan det i samband med en aktiefusion uppkomma frågor om hur utbytesförhållandet mellan aktier skall fastställas men sådana frågor är, enligt vår uppfattning, av annan karaktär än den nu aktuella frågeställningen. Vår uppfattning är därför att de åtgärder som diskuteras här, såsom det föreslogs i promemorian, bör begränsas till att avse kontantfusioner. Till skillnad från den bedömning som gjordes i promemorian anser vid emellertid att det härvidlag inte bör göras någon skillnad mellan sådan fusion som sker genom absorption och sådan som sker genom kombination.

En särskild fråga i sammanhanget är om de åtgärder som vidtas skall omfatta alla fusioner där det ingår kontanter som vederlag eller endast sådana där det uteslutande eller till betydande del är fråga om kontant vederlag. Som skäl för att begränsa åtgärderna till sådana fall där fusionsvederlaget i vart fall till betydande del utgörs av kontanter kan anföras att risken för kringgåenden av inlösenreglerna knappast är särskilt påtaglig i de fall då den kontanta delen utgör endast en mindre del av det totala vederlaget.

Det kan här också noteras att det i andra rättsordningar inte är ovanligt att det uppställs begränsningar när det gäller hur stor andel av fusionsvederlaget som får utgöras av kontanter. Sådana begränsningar finns i bl.a. den tyska och den norska lagstiftningen. Den principiella utgångspunkten för regleringen i EG:s fusionsdirektiv³ är också att den kontanta ersättningen inte får överstiga en viss kvot. Sålunda föreskrivs i artiklarna 3 och 4 att vederlaget till aktieägarna i det överlåtande bolaget skall utgöras av aktier i det övertagande eller nya bolaget samt av kontantersättning, som inte får överstiga tio procent av dessa aktiers nominella värde eller, i avsaknad av sådant värde, det bokförda parivärdet.⁴ Begränsningen har dock satts ur spel genom en annan artikel i direktivet (artikel 30), som föreskriver att merparten av fusionsdirektivets regler skall tillämpas också om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter att den kontanta ersättningen överstiger tio procent.

Inför anpassningen av den svenska bolagsrätten till EG:s bolagsrätt föreslog Aktiebolagskommittén (se SOU 1992:83 s. 140 och 167) att den kontanta delen av ett fusionsvederlag skulle få uppgå högst till 50 procent av det nominella värdet av de aktier som lämnas som vederlag. Regeringen och riksdagen tog dock ställning mot en sådan begränsning. Det ansågs inte att en sådan var funktionellt betingad (se prop. 1993/94:196 s. 91, bet. 1993/94:LU32 och rskr. 1993/94:422).

I promemorian gjordes bedömningen att övervägande skäl talade för att inte heller den reglering som diskuteras här bör knytas till någon gräns av ovan angivet slag. Promemorians förslag omfattar således alla fusioner där vederlaget helt eller delvis består av kontanter. Ställningstagandet motiverades främst med intresset av enkelhet i regleringen. *Aktiemarknadsnämnden* har varit kritisk till promemorians argumentation i denna del. Enligt nämnden bör det, även om

³ Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om fusioner av aktiebolag.

⁴ Jfr även artiklarna 2.2 och 3.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar.

promemorians förslag i övrigt genomförs, övervägas att behålla den nuvarande ordningen för fall då fusionsvederlaget huvudsakligen består av aktier i det övertagande bolaget men ett mindre utjämningsvederlag i kontanter utgår. *Nordic Growth Market NGM AB* har framfört samma ståndpunkt.

Vi har förståelse för remissinstansernas invändning i denna del. Såsom redan har konstaterats är riskerna för missbruk av bestämmelserna knappast särskilt påtagliga i de fall då fusionsvederlaget till övervägande del utgörs av aktier i det övertagande bolaget. Samtidigt kan det konstateras att det är svårt att med god träffsäkerhet i lagtexten avgränsa "egentliga kontantfusioner" från "egentliga aktiefusioner". Ett tänkbart alternativ skulle vara att göra en sådan avgränsning utifrån hur stor den kontanta delen av fusionsvederlaget är i förhållandet till marknadsvärdet på de aktier som ingår i fusionsvederlaget. I praktiken skulle en sådan gräns emellertid vara svår att tillämpa, i synnerhet i fråga om sådana aktier som inte är föremål för någon regelbunden handel. Ett annat alternativ skulle vara att knyta an till kvotvärdet på de aktier som ingår i fusionsvederlaget (jfr artikel 3 i det andra bolagsrättsliga direktivet och Aktiebolagskommitténs förslag i SOU 1992:83 s. 56). En sådan ordning skulle emellertid leda till godtyckliga effekter, eftersom kvotvärdet inte säger något om aktiernas verkliga värde.

Mot denna bakgrund har vi, vid en samlad bedömning, stannat för den utgångspunkt som förordades i promemorian, nämligen att eventuella åtgärder bör omfatta alla fusioner där kontanter ingår i fusionsvederlaget.

Närmare om Lagrådets synpunkter

Lagrådet har, som framgått ovan, skisserat några olika utvägar på problemen med den nuvarande regleringen. En lösning vore enligt Lagrådet att i 23 kap. aktiebolagslagen införa en generalklausul, som innebär att ägare av aktier i det överlåtande bolaget har rätt att påkalla tillämpning av tvångsinlösenreglerna, när en fusion föreslås i syfte att kringgå reglerna om tvångsinlösen. En annan väg vore enligt Lagrådet att ändra fusionsreglerna så att de, både när det gäller majoritetskrav och förfarande för fastställande av fusionsvederlag, överensstämmer med tvångsinlösenreglerna.

Enligt vår uppfattning har generalklausulalternativet flera nackdelar. En bestämmelse av det slaget skulle med stor sannolikhet vara förenad med betydande tillämpningssvårigheter. Det skulle vara svårt att skilja kringgåendefallen från andra fall. Såsom Lagrådet självt har konstaterat skulle en sådan spärr därför riskera att inte bli tillräckligt effektiv. Bestämmelsen skulle också riskera att skapa en rättslig osäkerhet med åtföljande negativa konsekvenser för berörda bolag och andra intressenter. Vi anser därför inte att detta är något lämpligt alternativ.

Det andra alternativ som Lagrådet har tagit upp kan delas upp i två frågor. Den första avser majoritetskravet för beslut om fusion. Den andra avser formerna för fastställande av fusionsvederlaget. Dessa frågor kommer att behandlas i det följande.

Majoritetskravet

När det gäller frågan om vilket majoritetskrav som bör gälla vid beslut om fusion bör det först poängteras att de pluralitetsbestämmelser som gäller vid tvångsinlösen respektive fusion är av olika karaktär. I fusionsfallet handlar det om ett krav på en viss majoritet av rösterna för giltigt bolagsstämmebeslut. I tvångsinlösenfallet aktualiseras över huvud taget inte några särskilda bolagsstämmebeslut som fordrar viss majoritet. Däremot gäller som en grundläggande förutsättning för att reglerna skall bli tillämpliga att majoritetsaktieägaren innehar mer än nio tiondelar av aktierna i det ifrågavarande bolaget.

En höjning av majoritetskravet för fusionsbeslut skulle således – oavsett på vilken nivå majoritetskravet läggs – inte leda till någon omedelbar överensstämmelse med tvångsinlösenreglerna. Däremot kan man med en sådan höjning uppnå det resultatet att den som inte har ett tillräckligt stort aktieinnehav för att påkalla tvångsinlösen av aktier inte heller på egen hand kan genomdriva en fusion.

I promemorian föreslogs att majoritetskravet för en fusion där vederlaget helt eller delvis består av kontanter skulle höjas till nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget. Ett sådant majoritetskrav skulle vara väl ägnat att uppnå det syfte som nyss har angetts. Det kan också från allmänna utgångspunkter tyckas logiskt att på så sätt skapa en parallellitet mellan inlösen- och fusionsbestämmelserna. Lagstiftaren har valt att kräva ett förhållandevis stort aktieinnehav för att en majoritetsaktieägare tvångsvis skall kunna överta minoritetens aktier genom inlösen. Det finns då en logik i att det ställs förhållandevis stränga krav för att en majoritetsaktieägare skall kunna åstadkomma detsamma genom en tillämpning av fusionsbestämmelserna.

Men det finns också, såsom flera remissinstanser har framhållit, skäl som talar emot en höjning av majoritetskravet. Av särskild betydelse är risken för att detta i betydande grad skulle försvåra legitima och befogade omstruktureringar i näringslivet. Effekten av ett sådant högt majoritetskrav som föreslogs i promemorian skulle, såsom flera remissinstanser har varit inne på, vara att det i praktiken knappast skulle gå att genomföra fusioner med kontant vederlag annat än i de fall då det finns en helt dominerande majoritetsaktieägare. Majoritetskravet skulle sannolikt lägga hinder i vägen även för en del fusioner där likheterna med inlösenfallen inte är särskilt påtagliga. Detta gäller i synnerhet om kravet skall tillämpas även på fusioner där den kontanta andelen utgör endast en mindre del av vederlaget. I sammanhanget bör också beaktas att ett sådant högt majoritetskrav som föreslogs i promemorian saknar motsvarighet i sådana länder som Sverige i dessa sammanhang brukar jämföras med.

Enligt vår mening är olägenheterna med ett högt majoritetskrav sådana att en sådan förändring för närvarande inte framstår som en proportionerlig åtgärd för att komma till rätta med det aktuella problemet. Vid en samlad bedömning har vi således stannat för att inte föreslå något högt majoritetskrav. Vid den bedömningen har vi utgått från att riskerna för att enskilda aktieägare drabbas av rättsförluster minskar avsevärt om det, såsom vi föreslår nedan, införs nya bestämmelser om

inlösenrätt för minoritetsaktieägare i samband med fusion. Om detta antagande skulle visa sig vara felaktigt, är vi beredda att ompröva vårt ställningstagande.

Formerna för fastställande av fusionsvederlaget

Det återstår då att överväga frågan om formerna för fastställande av fusionsvederlaget. Nuvarande bestämmelser om fusion genom absorption innebär att fusionsvederlaget skall anges i fusionsplanen. Denna skall sedan, för såväl överlåtande som övertagande bolag, granskas av en eller flera revisorer. Vederlaget fastställs sedan genom att fusionsplanen godkänns av bolagsstämman i det överlåtande bolaget och, om en minoritet av viss storlek begär det, av bolagsstämman i det övertagande bolaget.

I jämförelse med det tämligen rigida regelverk som gäller för fastställande av lösenbeloppet i samband med tvångsinlösen av aktier ger bestämmelserna om fastställande av fusionsvederlaget aktieägarmajoriteten förhållandevis stor frihet att välja nivån på vederlaget. Det finns följaktligen en risk för att en majoritetsaktieägare väljer fusionsinstitutet framför tvångsinlösen för att undvika det förfarande som gäller för fastställande av lösenbelopp. På så sätt skulle det minoritetsskydd som bär upp den senare regleringen kunna urholkas.

I promemorian föreslogs att det inför en fusion av aktuellt slag, om någon aktieägare i överlåtande bolag begär det, skulle inhämtas två oberoende sakkunnigyttranden avseende det vederlag som föreslås i fusionsplanen. Flera remissinstanser har ansett att detta inte är en tillfredsställande lösning och ansett att andra alternativ bör övervägas.

Vi delar uppfattningen att det finns nackdelar med förslaget. Den ordning som föreslogs i promemorian skulle inte innebära ett lika starkt minoritetsskydd som det som gäller i samband med inlösen av minoritetsaktier. Den som har erforderlig majoritet för att genomdriva antingen inlösen eller en kontantfusion skulle därför sannolikt, även om promemorians förslag genomfördes, ofta välja fusionsalternativet eftersom det är mindre komplicerat och mindre kostsamt. I förlängningen skulle detta kunna leda till att inlösenbestämmelserna i 22 kap. till stor del skulle förlora sin praktiska betydelse. För minoritetsaktieägarna skulle en sådan utveckling inte vara önskvärd. Även om riskerna för missbruk kan förväntas minska om det införs sådana bestämmelser om oberoende sakkunniggranskning som föreslogs i promemorian framstår inlösenförfarandet på det stora hela som bättre ägnat att säkerställa en rättvis behandling av minoriteten. Såsom *Sveriges advokatsamfund* har påtalat är det också från allmänna utgångspunkter olämpligt med två parallella regelverk för samma sak. Det kan vidare, vilket samfundet också har fört fram, ifrågasättas om den ordning för prövning av vederlaget som föreslogs i promemorian är tillräckligt rättssäker.

Mot denna bakgrund anser vi, i likhet med bl.a. *Aktiespararna*, att man vid en sådan fusion som diskuteras här i stället bör tillämpa ett förfarande som liknar det som gäller för fastställande av lösenbeloppet vid tvångsinlösen av minoritetsaktier. En nackdel med en sådan ordning är

visserligen, såsom konstaterades i promemorian, att den riskerar att minska fusionsinstitutets användbarhet. Erfarenheterna från inlösenreglerna ger vid handen att tvister om lösenbeloppets storlek inte sällan blir såväl tidsödande som kostsamma för berörda bolag. Samtidigt är det emellertid främst i ”inlösenliknande” situationer som de nya bestämmelserna skulle få betydelse och i de fallen är det både logiskt och önskvärt att det råder parallellitet mellan de båda regelverken. Vi anser mot denna bakgrund att övervägande skäl talar för en sådan ordning.

När det gäller den närmare utformningen av bestämmelserna kan inspiration hämtas från den finska lagstiftningen. Innebörden av denna är att aktieägare i det överlåtande bolaget har rätt att på den bolagsstämma som beslutar om fusionen begära att få sina aktier inlösta ”till gängse pris”. Om någon överenskommelse om inlösningsrätten eller inlösningsvillkoren inte nås, skall tvisten avgöras av skiljenämnd i samma ordning som gäller vid tvångsinlösen av minoritetsaktier.

En snarlik ordning som den som gäller i Finland föreslogs av Aktiebolagsutredningen inför införandet av 1975 års aktiebolagslag (se SOU 1971:15 s. 49 och 345 f.). Några sådana regler togs emellertid inte in i 1975 års aktiebolagslag och inte heller i 2005 års lag. I den proposition som föregick den förstnämnda lagen framhölls att en sådan rätt att kräva inlösen kunde medföra en besvärande belastning på det övertagande bolagets likviditet och att den kunde leda till att de förhandlingar som måste föregå fusionen kompliceras, eftersom man då inte säkert kan veta om anspråk på inlösen kommer att resas (se prop. 1975:103 s. 520 f., jfr prop. 2003/04:112 s. 79 f.).

Enligt vår mening framstår den ordning som gäller i Finland på det stora hela som ändamålsenlig för att komma till rätta med de problem som diskuteras här. Som vi redan har varit inne på bör dock – till skillnad från vad som gäller i Finland – bestämmelserna begränsas till att avse fusioner där fusionsvederlaget helt eller delvis utgörs av kontanter.

Aktiespararna har ansett att det även i ett annat avseende finns anledning att välja en något annan lösning än den som har valts i Finland. Enligt de finska reglerna får en skiljedom om fusionsvederlaget endast verkan i förhållande till de aktieägare som på bolagsstämman har begärt inlösen och därefter påkallat prövning av lösenbeloppet storlek. Enligt *Aktiespararna* bör, på motsvarande sätt som när en majoritetsaktieägare har påkallat inlösen av minoritetsaktier, även aktieägare som inte på så sätt aktivt har motverkat fusionen komma i åtnjutande av det högre lösenbelopp som eventuellt fastställs av en skiljenämnd. Enligt vår mening talar emellertid övervägande skäl för att bestämmelserna i detta avseende ges samma innebörd som i Finland. En annan ordning skulle göra det mycket svårt att genomföra en fusion eftersom förutsättningarna för fusionen skulle kunna ändras på ett avgörande sätt om det övertagande bolaget, till följd av skiljenämndens avgörande, tvingas betala högre kompensation än vad man räknat med till en stor krets aktieägare. Det kan i sammanhanget erinras om att en dom om lösenbeloppet, som meddelas enligt 22 kap. aktiebolagslagen efter begäran av en enskild minoritetsaktieägare inte har verkan på övriga minoritetsaktieägare.

Enligt den finska lagen infaller skyldigheten att betala lösenbeloppet först efter att fusionen har registrerats. En fördel med en sådan ordning är att ett bolag inte riskerar att bli sittande med inlösta egna aktier om fusionen skulle avbrytas av någon anledning och, omvänt, att en aktieägare inte riskerar att få sina aktier inlösta när den fusion som han eller hon har motsatt sig inte blir av. Vi anser att de svenska bestämmelserna bör ha samma innebörd som de finska i detta avseende.

Av det nyss sagda följer att skyldigheten att betala för inlösta aktier kommer att åvila det övertagande bolaget. När fusionen väl har registrerats upphör ju de överlåtande bolagen att existera (se 23 kap. 26 § aktiebolagslagen). Detta kan tyckas tala för att det övertagande bolaget från början också skall vara aktieägarens motpart i en tvist om inlösen. En sådan ordning kan också från allmänna utgångspunkter synas naturlig, i synnerhet i sådana tvångsinlösenliknande fall som regleringen primärt tar sikte. I ett tvångsinlösenfall är det ju majoritetsaktieägaren och inte bolaget som är minoritetsaktieägarens motpart i en tvist om inlösen.

Men det finns också skäl som talar för en annan ordning. Av särskild betydelse är här att en ordning som innebär att inlösen påkallas hos det övertagande bolaget inte skulle fungera vid fusion genom kombination. I de fallen finns över huvud taget inte något övertagande bolag förrän fusionen har registrerats. Ur aktieägarens perspektiv framstår det också, oavsett vilken form fusionen har, som mest praktiskt att lösenanspråket riktas mot det bolag i vilket han eller hon innehar aktier och inte mot en tredje part.

Sammantaget har vi stannat för att föreslå att anspråk på inlösen och påkallande av skiljeförfarande skall framställas hos det överlåtande bolaget. Det kan i sammanhanget noteras att detta var innebörden av Aktiebolagsutredningens ovan nämnda förslag i SOU 1971:15 (se sid. 346).

Vi föreslår alltså följande. Inför ett beslut om fusion där fusionsvederlaget helt eller delvis utgörs av kontanter skall aktieägarna i överlåtande bolag ha rätt att begära att få sina aktier inlösta av bolaget. Om det uppkommer tvist om lösenbeloppets storlek skall denna prövas av skiljenämnd. Skyldigheten att betala lösenbeloppet skall inträda först efter att fusionen har registrerats.

Vi återkommer i författningskommentaren till den närmare utformningen av det nya regelverket och ett antal frågor som detta ger upphov till.

Lösenbeloppets storlek

Aktiebolagslagen innehåller i dag inte några bestämmelser om fusionsvederlagets storlek. I promemorian diskuterades huruvida sådana borde införas. Slutsatsen var att det inte fanns tillräckliga skäl för det. Vi har i princip samma uppfattning och anser således inte heller att det finns behov av att generellt lagreglera frågan om fusionsvederlagets storlek. Däremot anser vi att det är lämpligt att det införs bestämmelser om lösenbeloppets storlek vid sådan inlösen som har diskuterats i det

föregående. Detta gäller i synnerhet som bestämmelser av det slaget finns såvitt gäller den snarlika prövning av lösenbeloppets storlek som sker vid inlösen av minoritetsaktier enligt 22 kap. aktiebolagslagen.

När det gäller bestämmelsernas innehåll kan det tyckas ligga nära till hands att dessa skall utformas med bestämmelserna i 22 kap. 2 § aktiebolagslagen som förebild. Innebörden av dessa är att lösenbeloppet för en aktie skall fastställas så att det motsvarar det pris för aktien som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden. För en aktie som är föremål för handel vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad skall lösenbeloppet motsvara det noterade värdet, om inte särskilda skäl motiverar något annat.

Såsom det konstaterades i promemorian är det emellertid inte givet att beräkningsgrunder av nyss nämnt slag lämpar sig för alla typer av fusioner. Detta gäller i synnerhet om bestämmelserna, vilket är innebörden av vårt förslag, skall kunna tillämpas även på fusioner där det inte finns någon dominerande majoritetsaktieägare av det slag som det finns i en inlösensituation. Såsom *Aktiemarknadsnämnden* har varit inne på ser prisbilden på aktierna ofta annorlunda ut i sådana bolag jämfört med bolag där makten är koncentrerad till en eller ett fåtal ägare.

När det gäller noterade bolag bör det vidare beaktas att börskursen på en aktie som omfattas av ett redan fattat fusionsbeslut eller ett nära förestående sådant regelmässigt kan förutsättas i hög grad bestämmas av nivån på det fusionsvederlag som stämman har beslutat om eller förväntas besluta om. I en sådan situation är börskursen på påkallandedagen uppenbarligen inte någon lämplig måttstock på aktiens ”verkliga värde”. Visserligen kan likartade värderingssvårigheter aktualiseras vid fastställande av lösenbeloppet i en inlösensituation (jfr prop. 2004/05:85 s. 451 och 813) men svårigheterna är enligt vår mening än mer påtagliga i fusionsituationen. I sammanhanget kan det noteras att den finska lagen uttryckligen föreskriver att man vid fastställande av lösenbeloppet vid fusion – som i princip skall utgöras av det ”gängse pris” som aktien betingar omedelbart före fusionsbeslutet – skall bortse från den negativa effekt som fusionen eventuellt har på värdet på aktien.

En huvudregel av det slag som finns i 22 kap. 2 § aktiebolagslagen skulle bl.a. mot denna bakgrund vara av tveksamt värde. I sammanhanget bör också beaktas att en naturlig utgångspunkt för fastställandet av ett rimligt fusionsvederlag ofta är aktiernas andel i bolagets förmögenhet. Det ligger nära till hands att lösenbeloppet för aktier som löses in i samband med en fusion fastställs på likartade grunder som fusionsvederlaget. Även detta talar emot att lösenbeloppet i detta sammanhang skall regleras på samma sätt som i 22 kap. aktiebolagslagen. Den principiella utgångspunkten för den senare regleringen är ju en annan än den nyss angivna.

Med hänsyn till det anförda och för att regelverket skall medge den flexibilitet som är önskvärd bör bestämmelserna om vederlagets storlek enligt vår mening ges en mer allmän utformning än bestämmelserna i 22 kap. aktiebolagslagen. Vi föreslår därför, efter förebild i aktiebolagslagens bestämmelser om aktieägares inlösenskyldighet vid missbruk (29 kap. 4 §), att det i lagen anges att skiljemännen skall

fastställa ett med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter skäligt lösenbelopp.

Delning

De olägenheter som har diskuterats ovan kan uppkomma även i samband med delning av aktiebolag. Detta gäller i synnerhet i fråga om en sådan delning där det överlåtande bolagets tillgångar delvis tas över av ett redan befintligt aktiebolag. För att regelverket skall bli konsekvent och riskerna för kringgåenden minimeras bör därför motsvarande bestämmelser som de som har föreslagits i det föregående beträffande fusion införas även såvitt gäller delning. I likhet med vad som har föreslagits beträffande fusioner bör bestämmelserna begränsas till att omfatta de fall då delningsvederlaget helt eller delvis består av kontanter.

5.2 Omedelbar giltighet av skiljedom om förhandstillträde

Regeringens förslag: I ett mål om inlösen av minoritetsaktier skall skiljemännen kunna förordna att en skiljedom om förhandstillträde skall gälla omedelbart. Ett sådant beslut skall få meddelas endast i fråga om aktier vars ägare har medgett att förhandstillträde sker.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslogs emellertid att ett förordnande om omedelbar giltighet skulle få meddelas endast om *samtliga* minoritetsaktieägare hade medgett yrkandet.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund* har ansett att förordnande om omedelbar giltighet av skiljedom om förhandstillträde bör kunna meddelas även om inte samtliga minoritetsaktieägare har lämnat sitt medgivande, men då endast beträffande aktier som omfattas av medgivande. Övriga remissinstanser har inte haft några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringen förslag: I 22 kap. 12 § aktiebolagslagen finns bestämmelser om förhandstillträde till aktier i samband med en inlösen-tvist. Skiljemännen eller domstolen får meddela ett sådant avgörande om parterna är ense om att det finns lösningsrätt eller lösningsskyldighet eller det annars står klart att en sådan rättighet eller skyldighet finns. Som ytterligare förutsättning för förhandstillträde gäller att majoritetsaktieägaren ställer en av skiljenämnd eller domstol godkänd säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta. När säkerheten har ställts, är minoritetsaktieägarna skyldiga att överlämna sina aktiebrev till majoritetsaktieägaren. Till dess att överlämnande har skett ger aktiebrevens innehavaren endast en begränsad rätt, nämligen en rätt att mot överlämnande av breven få ut lösenbelopp jämte ränta. I avstämningsbolag innebär förhandstillträde att majoritetsaktieägaren på begäran skall registreras som ägare till aktierna i avstämningsregistret.

En dom om förhandstillträde kan angripas på samma sätt och i samma utsträckning som andra skiljedomar i tvister om inlösen (se 22 kap. 24 §). Det innebär att part eller god man som är missnöjd med domen har rätt att väcka talan vid Stockholms tingsrätt inom sextio dagar från det att han eller hon fick del av skiljedomen. Tingsrättens dom kan i sin tur överklagas till Svea hovrätt. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till hovrätten.

Det sagda innebär att det i praktiken kan ta förhållandevis lång tid innan ett beslut om förhandstillträde får verkan. Problemet uppmärksammades av Lagrådet vid dess granskning av förslaget till ny aktiebolagslag. Lagrådet ansåg att det borde övervägas att föreskriva att en dom om förhandstillträde vinner laga kraft omedelbart om den grundas på medgivande från minoritetsaktieägarna (prop. 2004/05:85 s. 1427). I propositionen (s. 475) konstaterade regeringen att en sådan ordning skulle avvika från vad som i allmänhet gäller i fråga om rätten att överklaga domar och beslut. Regeringen var därför inte då beredd att förorda den. Vi har samma uppfattning. Såsom det konstaterades i nämnda proposition skulle det emellertid i sådana situationer som Lagrådet har berört många gånger vara önskvärt att ge domen omedelbar verkan. I propositionen nämndes som ett sätt att åstadkomma detta att skiljemännen eller domstolen ges möjlighet att, om domen grundar sig på medgivande, förordna att den skall gälla utan hinder av att den inte har vunnit laga kraft. En liknande reglering finns när det gäller förhandstillträde i samband med expropriation (se 5 kap. 19 § expropriationslagen [1972:719]). Vi anser att detta är en lämplig ordning även såvitt gäller förhandstillträde till aktier i mål om inlösen och föreslår därför att bestämmelser av detta slag tas in i aktiebolagslagen.

Även med ett sådant tillägg i regelverket kan det hävdas att det finns en risk för att möjligheten att väcka talan mot domen lägger hinder i vägen för en effektiv och rationell användning av bestämmelserna om förhandstillträde. Det kan inte uteslutas att enstaka minoritetsaktieägare använder sig av denna möjlighet i obstruktions- eller förhållningssyfte. Sådana risker kommer man inte helt till rätta med genom en sådan bestämmelse som har föreslagits i det föregående. Detta kan tyckas tala för att möjligheten till förordnanden om omedelbar giltighet bör omfatta även sådana fall där visserligen inte alla aktieägare har accepterat förhandstillträdet men där de som har invänt uppenbarligen saknar grund för sin inställning. Med hänsyn till att ett avgörande om förhandstillträde har mycket långtgående konsekvenser och att ett förordnande av det slag som diskuteras här i praktiken är oåterkalleligt – rätten till minoritetsaktierna övergår på majoritetsaktieägaren – har vi ändå stannat för att begränsa möjligheten att meddela sådana förordnanden till de fall då frågan om rätt till förhandstillträde är ostridig.

En särskild fråga är om det skall vara möjligt att meddela ett förordnande om omedelbar giltighet avseende vissa aktier i de fall då vissa aktieägare men inte alla har medgett yrkandet om förhandstillträde. *Sveriges advokatsamfund* har förordnat en sådan ordning. Även Lagrådet var inne på detta i sitt yttrande över förslaget till den nya aktiebolagslagen (se prop. 2004/05:85 s. 1428). En sådan ordning skulle tveklöst minska de olägenheter som kan följa på att någon eller några

enstaka aktieägare motsätter sig förhandstillträde. Enligt vår mening finns det inte heller några processuella eller andra hinder mot en sådan ordning. Såsom det konstaterades i prop. 2004/05:85 (s. 826) torde det inte råda någon nödvändig processgemenskap mellan minoritetsaktieägarna. Något hinder mot att låta en dom om förhandstillträde få omedelbar ogiltighet i förhållande till de minoritetsaktieägare som har medgett yrkandet om en sådan dom men inte i förhållande till övriga torde därmed inte finnas. Vi föreslår att bestämmelserna ges den innebörden.

5.3 Inlösen av konvertibler och teckningsoptioner

Regeringens förslag: Aktiebolagslagens bestämmelser om inlösen av teckningsoptioner och konvertibler skall vara tvingande. Till skillnad från vad som nu föreskrivs i lagen skall det alltså inte vara möjligt att i emissionsvillkoren föreskriva om avvikelser från lagens bestämmelser.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: I den nya aktiebolagslagen finns, till skillnad från i 1975 års aktiebolagslag, bestämmelser om inlösen av konvertibler och teckningsoptioner. Bestämmelserna innebär i huvudsak följande.

En majoritetsaktieägare som utnyttjar sin rätt att lösa in minoritetens aktier skall också ha rätt att lösa in teckningsoptioner och konvertibler. Innehavaren av ett sådant instrument skall ha rätt att få detta inlöst om majoritetsaktieägaren innehar så många aktier som krävs för inlösen, oavsett om majoritetsaktieägaren har utnyttjat sin lösningsrätt eller inte. Lösningsrätten och lösningsskyldigheten skall inte omfatta skuldförbindelser som har getts ut tillsammans med teckningsoptioner. Sedan en majoritetsaktieägare har begärt att en fråga om inlösen av aktier prövas av skiljemän, skall bolagets konvertibler och teckningsoptioner inte längre kunna utnyttjas för konvertering respektive teckning förrän inlösenförfarandet har avslutats; inlösenförfarandet får med andra ord till följd att konverterings- eller teckningsrätten ”frysas”. Om konverterings- eller teckningstiden löper ut under förfarandets gång, skall innehavare av konvertibler och teckningsoptioner ha rätt att utnyttja sin rätt under viss tid efter det att förfarandet har avslutats.

Reglerna om inlösen av konvertibler och teckningsoptioner har, i enlighet med vad Aktiebolagskommittén hade föreslagit (se SOU 1997:22 s. 263), gjorts dispositiva. Om frågan om konvertiblernas eller teckningsoptionernas ställning i samband med inlösen har reglerats på annat sätt i emissionsvillkoren för instrumenten, gäller alltså dessa villkor i stället. Lagrådet har, i sitt yttrande över förslaget till ny aktiebolagslag, ansett att detta i vissa fall kan leda till olägenheter (se prop. 2004/05:85 s. 1432). Om emissionsvillkoren för konvertiblerna eller teckningsoptionerna innebär att instrumenten inte kan lösas in tillsammans med aktierna, kan en majoritetsaktieägare som har förvärvat

mer än nio tiondelar av utelöpande aktier och löst in återstoden trots detta komma att inneha endast en mindre andel av aktiestocken därför att teckningsoptioner och konvertibler har utnyttjats.

Lagrådet ansåg att problemet borde tas upp till behandling under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet. I prop. 2004/05:85 (s. 445) uttalade regeringen att frågan förtjänade en vidare analys men att det inte fanns beredningsunderlag för att i det lagstiftningsärendet föreslå någon annan lösning än den som Aktiebolagskommittén hade föreslagit. Regeringen anförde dock att den avsåg att återkomma till frågan i ett senare sammanhang.

Vi delar uppfattningen att regleringen av inlösen av konvertibler och teckningsoptioner i enstaka fall kan leda till olägenheter av det slag som Lagrådet har pekat på. Om majoritetsaktieägaren även efter det att teckningsoptionerna och konvertiblerna har utnyttjats innehar nio tiondelar eller mer av aktierna, kan visserligen, såsom det konstaterades i propositionen, ett nytt inlösenförfarande inledas. Om innehavet är mindre, är ett sådant förfarande emellertid inte möjligt. Det kan inte heller uteslutas att möjligheten att i emissionsbeslutet föreskriva att teckningsoptioner och konvertibler inte får lösas in används – i strid med lagens intentioner – för att försvåra eller omöjliggöra ett övertagande av bolaget.

Mot denna bakgrund gör vi bedömningen att övervägande skäl talar för att aktiebolagslagens bestämmelser om inlösen av konvertibler och teckningsoptioner skall vara tvingande. Det bör alltså inte vara möjligt att i emissionsbeslutet ta in föreskrifter som avviker från lagens reglering. Vi föreslår att bestämmelserna i aktiebolagslagen ändras i enlighet med detta.

5.4 Säkerhet för god mans arvode

Regeringens förslag: I ett mål om inlösen av minoritetsaktier skall skiljemännen på begäran av den gode mannen kunna ålägga majoritetsaktieägaren att ställa säkerhet för den gode mannens ersättning.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Sveriges Aktiesparares Riksförbund* har ansett att den föreslagna bestämmelsen bör kompletteras med en rätt för den gode mannen att, om majoritetsaktieägaren inte ställer den av skiljenämnden beslutade säkerheten, begära att skiljenämnden i en särskild skiljedom förpliktar moderbolaget att utge ersättning för upparbetat arvode och kostnader samt skäligt förskott.

Skälen för regeringen förslag: Aktiebolagslagen innehåller vissa särskilda bestämmelser för skiljeförfarandet när det är majoritetsaktieägaren som har begärt inlösen (se 22 kap. 6–11 §§). Bestämmelserna innebär att, om det inte har gått att nå en överenskommelse med minoritetsaktieägarna, så skall majoritetsaktieägaren ge in en skriftlig begäran till bolagets styrelse om att tvisten skall prövas av skiljemän. Majoritetsaktieägaren skall samtidigt uppge sin skiljeman. Om en sådan

begäran har kommit in, skall bolagets styrelse genast genom kungörelse anmoda de aktieägare mot vilka lösenanspråket riktas, att inom viss tid skriftligen uppge sin skiljeman. Om inte samtliga i aktieboken införda aktieägare inom föreskriven tid har uppgett en gemensam skiljeman, skall bolagets styrelse hos Stockholms tingsrätt ansöka om förordnande av en god man. Den gode mannen skall utse en gemensam skiljeman för minoritetsaktieägarna och i tvisten bevaka frånvarande aktieägares rätt.

Ersättningen till den gode mannen är en kostnad för skiljeförfarandet. Kostnaden skall som regel bäras av majoritetsaktieägaren (se 22 kap. 23 § aktiebolagslagen). I sitt remissyttrande över Aktiebolagskommitténs förslag till ny aktiebolagslag anförde Sveriges advokatsamfund att det borde övervägas något sätt för den gode mannen att säkerställa sitt arvode. Enligt samfundet hade det förekommit fall då arvodet till den gode mannen äventyrats på grund av moderbolagets bristande betalningsförmåga.

I den lagrådsremiss som föregick propositionen med förslag till ny aktiebolagslag gjorde regeringen bedömningen att problem av det slag som samfundet hade pekat på var förhållandevis ovanliga och att de inte skiljer sig på något principiellt avgörande sätt från de problem som kan uppkomma för ett rättegångsombud. Lagrådet invände att en betydande skillnad mellan ett rättegångsombuds och en god mans situation är att den gode mannen inte kan betinga sig någon säkerhet från sin "huvudman", dvs. minoritetsaktieägarna (se prop. 2004/05:85 s. 1426). Lagrådet ansåg mot den bakgrunden att det fanns skäl att komplettera lagen med en skyldighet för majoritetsaktieägaren att på begäran av den gode mannen ställa säkerhet för den gode mannens arvode och kostnader.

I propositionen uttalade den dåvarande regeringen att den fann Lagrådets argumentation övertygande men att det inte fanns beredningsunderlag för att i det lagstiftningsärendet lägga fram förslag till regler av det slag som Lagrådet hade förordat (se prop. 2004/05:85 s. 462). Vi har samma uppfattning. Det är inte rimligt att den gode mannen skall tvingas stå risken för att den som slutligt skall stå för hans eller hennes kostnader inte förmår infria den skyldigheten. Vi ansluter oss således till Lagrådets uppfattning och föreslår att det införs en bestämmelse om att skiljemännen på begäran av den gode mannen skall kunna ålägga majoritetsaktieägaren att ställa säkerhet för den gode mannens ersättning. av det aktuella slaget i aktiebolagslagen. Vi återkommer i författningskommentaren till den närmare innebörden av denna bestämmelse.

Sveriges Aktiesparares Riksförbund har ansett att den föreslagna bestämmelsen bör kompletteras med en rätt för den gode mannen att, om majoritetsaktieägaren inte ställer den av skiljemännen beslutade säkerheten, begära att skiljenämnden i en särskild skiljedom förpliktar moderbolaget att utge ersättning för upparbetat arvode och kostnader samt skäligt förskott. Vi har förståelse för Aktiespararnas önskemål. Samtidigt anser vi att det så långt som möjligt bör undvikas att ytterligare komplicera förfarandet för inlösen och skapa nya möjligheter till "processer i processen". Därtill kommer, såsom det uttalades i promemorian, att avsaknaden av särskilda bestämmelser om saken som regel inte torde innebära några problem i praktiken, eftersom

majoritetsaktieägaren är beroende av den gode mannens medverkan för att få en dom till stånd. Vi är därför i dag inte beredda att föreslå sådana bestämmelser som Aktiespararna har efterlyst. Om det skulle visa sig att regleringen ger upphov till problem, är vi beredda att återkomma till frågan.

6 Uppgift om antalet aktier i bolagsordningen

Regeringens bedömning: Om det i bolagsordningen anges att bolaget skall ha ett maximi- och ett minimikapital, bör det liksom i dag även krävas att bolagsordningen innehåller uppgift om ett högsta och lägsta antal aktier.

Regeringens förslag: I bestämmelserna om bolagsbildning klargörs att aktiernas kvotvärde i detta skede skall bestämmas med hänsyn till den i bolagsordningen angivna relationen mellan aktiekapital och antal aktier. Vidare klarläggs i bestämmelserna om bolagsordningens innehåll att, i förekommande fall, relationen mellan aktiekapital och antal aktier skall vara fast i den bemärkelsen att relationen mellan minimikapitalet och det lägsta antalet aktier skall vara densamma som relationen mellan maximikapitalet och det högsta antalet aktier.

Promemorians bedömning: Överensstämmer i sak med regeringens förslag. I promemorians bedömdes dock att aktiebolagslagens bestämmelser om bolagsordningens innehåll kunde kvarstå oförändrade.

Remissinstanserna: *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har ansett att den föreslagna bestämmelsen om att kvotvärdet vid bolagsbildningen skall beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antalet aktier är missvisande i ett bolag med rörligt aktiekapital. För att komma till rätta med detta har fakultetsstyrelsen föreslagit att det införs bestämmelser om att det faktiska aktiekapitalet och det faktiska antalet aktier vid bolagsbildningen skall regleras i stiftelseurkunden. *Aktiebolagstjänst* har föreslagit detsamma.

Sveriges advokatsamfund har i sak inte haft några invändningar mot förslaget men har ansett att den tolkning av aktiebolagslagens bestämmelser om bolagsordningens innehåll som görs i promemorian borde komma till tydligare uttryck i lagtexten.

SRF har tillstyrkt förslaget och anført att det bör övervägas att göra användningen av intervall för aktiekapital och antal aktier i bolagsordningen obligatorisk.

Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft några invändningar mot det.

Skälen för regeringens bedömning: Bolagsordningen skall innehålla uppgift om bl.a. aktiekapitalet och antalet aktier. Aktiekapitalet kan anges antingen som ett fast belopp eller som ett minimikapital och ett maximikapital. På motsvarande sätt kan antalet aktier anges antingen som ett bestämt antal eller som ett lägsta och ett högsta antal aktier. I

lagtexten anges att bolagsordningen, om denna anger ett minimikapital och ett maximikapital, skall ange ett *motsvarande* lägsta och högsta antal aktier (se 3 kap. 1 § första stycket 5). I förarbetena till bestämmelsen (prop. 2004/05:85 s. 539) sägs att det av ordet ”motsvarande” följer att relationen mellan aktiekapitalet och antalet aktier skall vara fast.

Lagtexten och det nämnda förarbetsuttalandet har gett upphov till olika tolkningar. Enligt en tolkning innebär den aktuella lagbestämmelsen att även relationen mellan det faktiska aktiekapitalet och det faktiska antalet aktier, dvs. kvotvärdet, skall vara fast (se Svensson & Danelius, Nya aktiebolagslagen, 2005 s. 30). En konsekvens av detta synsätt är att bolagsordningen måste ändras vid exempelvis en fondemission som genomförs utan utgivande av nya aktier även om det nya aktiekapitalet i och för sig skulle rymmas inom det spann som anges i bolagsordningen, eftersom en sådan åtgärd innebär en förändring av kvotvärdet. På motsvarande sätt måste, med detta synsätt, bolagsordningen alltid ändras vid minskning av aktiekapitalet utan indragning av aktier och vid split eller sammanläggning av aktier.

Enligt en annan tolkning innebär kravet på ett *motsvarande* lägsta och högsta antal aktier inte annat än att relationen mellan bolagsordningens uppgifter om lägsta aktiekapital och lägsta antal aktier skall vara densamma som relationen mellan det i bolagsordningen angivna högsta aktiekapitalet och högsta antalet aktier. Med detta synsätt får kravet sin praktiska betydelse endast i samband med bolagsbildningen. Så länge bolaget inte har något faktiskt aktiekapital eller något faktiskt antal aktier finns det i praktiken inget faktiskt kvotvärde. Syftet med den aktuella bestämmelsen är enbart att göra det möjligt att få fram ett fiktivt kvotvärde, beräknat på grundval av bolagsordningens uppgifter, som kan användas i samband med bolagsbildningen. När bolaget väl har bildats finns det emellertid inte något som hindrar att den faktiska relationen mellan aktiekapital och antalet aktier (kvotvärdet) förändras utan att bolagsordningen ändras, så länge som förändringarna håller sig inom de spann som finns angivna i bolagsordningen. Med denna tolkning av bestämmelserna är det alltså inte något som hindrar att en fondemission genomförs utan att bolagsordningen ändras, så länge som den höjning av aktiekapitalet som resulterar från fondemissionen ryms inom det högsta aktiekapital som finns angivet i bolagsordningen. En konsekvens härav är att man inte kan förlita sig på att kvotvärdet går att utläsa av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antalet aktier. Vid en tillämpning av underkursförbudet vid exempelvis en nyemission måste kvotvärdet därför i stället beräknas på grundval av det faktiskt registrerade aktiekapitalet och det faktiska antalet aktier vid tidpunkten för emissionen.

Goda skäl kan anföras för båda tolkningarna. Det kan emellertid konstateras att den ordning som följer av den först angivna tolkningen innebär vissa praktiska olägenheter. I sak finns det knappast några tungt vägande skäl för att det skall krävas en ändring av bolagsordningen vid en fondemission som ryms inom det högsta aktiekapital som har angetts i bolagsordningen eller att det generellt skall krävas en ändring av bolagsordningen – med det kvalificerade majoritetskrav som gäller för en sådan – vid split, sammanläggning av aktier eller minskning av

aktiekapitalet utan indragning av aktier. Fördelarna med den övergång från ett system med nominella belopp till ett kvotaktiesystem som infördes genom den nya aktiebolagslagen blir, om bestämmelserna skall förstås på detta sätt, mycket små. Det är därför önskvärt att regelverket ges den senare innebörden.

Det bör lämpligen ske genom vissa ändringar i lagen. I promemorian föreslogs ändringar i bestämmelserna om det s.k. underkursförbudet i 2 kap. 5 och 15 §§ aktiebolagslagen. Dessa paragrafer anknyter i dag till kvotvärdet. Enligt promemoriens förslag skulle det i paragraferna slås fast att kvotvärdet vid bolagets bildande skall bestämmas med hänsyn till bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antalet aktier. På så sätt skulle också, enligt vad som uttalades i promemorian, syftet med kravet i 3 kap. 1 § på att det i bolagsordningen skall finnas en fast relation aktiekapital – antal aktier klargöras. I promemorian gjordes bedömningen att 3 kap. 1 § inte behövde ändras.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har ansett att de i promemorian föreslagna tilläggen i 2 kap. 5 och 15 §§ blir missvisande i ett bolag med rörligt aktiekapital. För att komma till rätta med detta har fakultetsstyrelsen, liksom *Aktiebolagsstjänst*, föreslagit att det införs bestämmelser om att det faktiska aktiekapitalet och det faktiska antalet aktier vid bolagsbildningen skall regleras i stiftelseurkunden. *Sveriges advokatsamfund* har ställt sig bakom den i promemorian föreslagna ordningen men har ansett att den i promemorian angivna tolkningen av 3 kap. 1 § inte tillräckligt klart kommer till uttryck i lagtexten.

Enligt vår uppfattning är den ordning som förordades i promemorian ändamålsenlig. Om bestämmelserna i 3 kap. 1 § om bolagsordningens innehåll ges den innebörd som har redovisats ovan är det både möjligt och oproblemiskt att i samband med bolagsbildningen räkna ut ett kvotvärde. Detta gäller även i de fall då bolagsordningen anger ett rörligt aktiekapital och ett rörligt antal aktier. Beräkningen sker helt enkelt genom att det högsta angivna aktiekapitalet divideras med det högsta antalet aktier (eller det lägsta aktiekapitalet med det lägsta antalet aktier). Enligt vår mening innebär en sådan ordning inte några olägenheter. För att undanröja oklarheter kring tolkningen föreslår vi dock att bestämmelsen om bolagsordningens innehåll i 3 kap. 1 § förtydligas. I övrigt bör bestämmelserna utformas i enlighet med promemoriens förslag.

Vi anser inte att det finns skäl att, såsom *SRF* har föreslagit, *kräva* att aktiekapitalet och antalet aktier i bolagsordningen anges som intervall. Det bör, liksom hittills, överlämnas till bolagen att bestämma om de vill använda sig av den modellen.

7 Sammanläggning och uppdelning av aktier

7.1 Sammanläggning av aktier

7.1.1 Bakgrund

Av 1975 års aktiebolagslag framgick att det var möjligt att i samband med nedsättning av aktiekapitalet lägga samman aktier, exempelvis så att två aktier i fortsättningen skulle vara en aktie. Lagen saknade däremot bestämmelser om sammanläggning av aktier utan samband med nedsättning av aktiekapitalet. Några sådana bestämmelser finns inte heller i den nya aktiebolagslagen. Det anses allmänt att det likväl är möjligt att göra sådana sammanläggningar. Rättsläget är emellertid osäkert vad gäller förutsättningarna för ett sådant beslut om sammanläggning. Kan beslutet fattas enligt vanliga regler om ändring av bolagsordningen eller kräver det samtycke av samtliga berörda aktieägare?

222 § 1 mom. i 1944 års aktiebolagslag innehöll regler om sammanläggning av aktier. I fråga om sammanläggning utan samband med nedsättning av aktiekapitalet föreskrevs att beslutet inte var gällande med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom. I förarbetena till 1975 års aktiebolagslag uttalades att man inte hade funnit anledning att behålla bestämmelserna i 222 § (se prop. 1975:103 s. 328). Vad som skulle gälla i stället, t.ex. i fråga om den majoritet som skulle krävas för ett beslut om sammanläggning utan samband med nedsättning av aktiekapitalet, angavs inte. Inte heller Aktiebolagskommitténs slutbetänkande med förslag till ny aktiebolagslag (SOU 2001:1) innehöll några regler om sammanläggning av aktier. Vid remissbehandlingen av betänkandet uppmärksammades detta av en remissinstans, Sveriges advokatsamfund. Samfundet menade att det med den av kommittén föreslagna regleringen var oklart om och i vilka former sammanläggning av aktier kan ske.

Frågan om sammanläggning av aktier behandlades i ett utkast till lagrådsremiss med förslag till ny aktiebolagslag som Justitiedepartementet remitterade i februari 2004. I utkastet föreslogs att regler om sammanläggning skulle tas in i den nya lagen. Förslaget innebar i huvudsak följande. Aktier skall kunna läggas samman efter beslut om ändring av bolagsordningens föreskrifter om antalet aktier. För beslutet skall krävas den majoritet som gäller för beslut om ändring av bolagsordningen, dvs. normalt två tredjedelars majoritet. Om det fattas ett sådant beslut, skall bolaget vara skyldigt att ombesörja försäljning av den del av en aktieägars aktieinnehav som inte motsvarar en ny aktie. Sammanläggningen skall verkställas genom att gamla aktier byts ut mot nya. I kupongbolag skall, om gamla aktier inte lämnas in för utbyte, bolaget självmant kunna byta ut dessa mot nya aktier. De nya aktierna skall säljas genom ett värdepappersinstitut. Influtna medel skall, efter avdrag för kostnaderna för försäljningen, tillfalla ägarna av de gamla aktierna.

Vid ett remissmöte som Justitiedepartementet anordnade i mars 2004 påpekade ett par remissinstanser, bl.a. Sveriges advokatsamfund, att den föreslagna ordningen kunde innebära problem i de fall då det inte finns

någon fungerande marknad för aktierna. I de fallen skulle det kunna uppkomma svårigheter att sälja överskjutande aktier och att fastställa ett rimligt pris för sådana aktier. Mot denna bakgrund lämnades inte några förslag om sammanläggning i den slutliga lagrådsremissen eller i propositionen med förslag till ny aktiebolagslag. I propositionen uttalade regeringen följande om saken (prop. 2004/05:85 s. 275).

Vi delar samfundets uppfattning att de förslag som lämnades i Justitiedepartementets promemoria kan behöva kompletteras så att reglerna ger den enskilda aktieägaren ett gott skydd. Frågan om vilka kompletteringar som lämpligen bör göras kräver ytterligare beredningsåtgärder. Vi är därför inte beredda att lämna några förslag till regler om sammanläggning men avser att återkomma till frågan i ett senare sammanhang.

7.1.2 Bör det införas regler om sammanläggning av aktier?

Regeringens bedömning: Det bör införas regler om sammanläggning av aktier i aktiebolagslagen.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt bedömningen eller inte haft några invändningar mot den.

Skälen för regeringens bedömning: För bolag vars aktier är noterade på börs eller annan marknadsplats kan det finnas goda skäl för en sammanläggning av bolagets aktier. Det kan t.ex. handla om att minska kursrörelsen i bolagets aktier, sänka transaktionskostnaderna för småaktieägare och minska bolagets egna kostnader för aktieägarhanteringen. Härtill kommer att en marknadsplats kan ha regler om att aktier får vara noterade på marknadsplatsen enbart om kursen överstiger en viss nivå; för att ett bolag skall kunna leva upp till ett sådant krav kan det vara nödvändigt att lägga samman bolagets aktier.

Svensk rätt präglas emellertid för närvarande av stor osäkerhet vad gäller förutsättningarna för sammanläggning av aktier. Osäkerheten är så stor att ett bolag med spritt ägande inte kan genomföra en sådan åtgärd utan betydande risker. Åtgärden blir riskfri först om samtliga aktieägare lämnar sitt samtycke till den. Inhämtande av sådant samtycke är dock i praktiken en omöjlighet i bolag med en mycket vid krets av ägare.

Mot denna bakgrund är det angeläget att klargöra förutsättningarna för sådan sammanläggning av aktier som sker utan samband med minskning av aktiekapitalet. Vi anser därför att det bör tas in regler om detta i aktiebolagslagen. Reglernas närmare innebörd och tillämpningsområde behandlas i de följande avsnitten.

7.1.3 Hur bör beslut om sammanläggning fattas?

Regeringens förslag: Sammanläggning av aktier skall komma till uttryck i ett särskilt beslut av bolagsstämman. Ett sådant beslut skall

kunna fattas med enkel majoritet, såvida det inte förutsätter ändring av bolagsordningens uppgift om antalet aktier. Därutöver skall det krävas samtycke från samtliga aktieägare som innehar aktier av visst slag som inte motsvarar ett helt antal nya aktier. Samtycke skall dock inte krävas från den vars samtliga överskjutande aktier är föremål för handel på en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag. Enligt promemorians lagförslag skulle emellertid samtycke krävas av samtliga ”aktieägare vars rätt berörs”. Vidare innebar promemorians förslag att endast aktieägare vars *samtliga* aktier var föremål för handel undantogs från kravet på samtycke.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund* har ansett att den i promemorian föreslagna formuleringen ”aktieägare vars rätt berörs av beslutet” är alltför oprecis. Samfundet har också föreslagit att det i lagen klargörs att frågan om vilka aktieägars samtycke som skall krävas för giltigt beslut skall bedömas med hänsyn till förhållandena på avstämningsdagen för bolagsstämman.

AktieTorget AB har ifrågasatt förslaget att olika regler skall gälla beträffande aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad och andra aktier.

Stockholmsbörsen AB har ifrågasatt kravet på samtycke från samtliga berörda aktieägare när det gäller aktier som finns upptagna till handel på en alternativ marknadsplats.

Nordic Growth Market NGM AB har ifrågasatt att undantaget från kravet på samtycke skall omfatta aktieägare vars *samtliga* aktier är föremål för handel.

Sveriges Aktiesparares Riksförbund har ansett att det bör krävas nio tiondelars majoritet av såväl avgivna röster som de vid stämman företrädde aktierna för giltigt beslut om sammanläggning.

Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Tidigare innebar en sammanläggning av aktier – som inte skedde i samband med minskning av aktiekapitalet – en ändring av aktiernas nominella belopp. Beslutet förutsatte därför under alla förhållanden en ändring av bolagsordningens föreskrifter om akties nominella belopp. Enligt den nya aktiebolagslagen skall aktier inte längre ha något nominellt belopp. I stället skall antalet aktier i bolaget regleras i bolagsordningen. En sammanläggning av aktier förutsätter således, om bolagsordningen anger ett fast antal aktier, att bolagsordningen ändras såvitt gäller antalet aktier. I avsnitt 6 har vi emellertid konstaterat att det bör vara möjligt att, exempelvis genom en sammanläggning av aktier, ändra antalet aktier utan att ändra bolagsordningen i de fall då det nya antalet aktier ryms inom det spann som har angetts i bolagsordningen. Med en sådan ordning kommer en sammanläggning således inte alltid att förutsätta ett beslut om ändring av bolagsordningen. I fortsättningen bör därför beslut om sammanläggning fattas i särskild ordning. Vi föreslår att detta klarläggs i lagtexten. Ett sådant beslut bör fattas av bolagsstämman.

För ett beslut om ändring av bolagsordningen fordras att beslutet har biträttits av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid bolagsstämman företrädde aktierna (jfr 7 kap. 42 § aktiebolagslagen). Om ett beslut skulle stå i strid med den s.k. generalklausulen (jfr 7 kap. 47 §), fordrar beslutet alla berörda aktieägares samtycke.

Eftersom ett beslut om sammanläggning tidigare förutsatte en ändring av bolagsordningen, blev de majoritetskrav som har redogjorts för i det föregående tillämpliga vid ett sådant beslut. I promemorian föreslogs att ett sådant beslut i fortsättningen skulle kunna fattas med enkel majoritet, under förutsättning att beslutet inte förutsätter ändring av bolagsordningen. *Sveriges Aktiesparares Riksförbund* har ansett att det alltid bör krävas nio tiondelars majoritet av såväl avgivna röster som de vid stämman företrädde aktierna för ett giltigt beslut om sammanläggning.

Enligt vår uppfattning finns det inte anledning att generellt uppställa något krav på kvalificerad majoritet för ett beslut om sammanläggning, i synnerhet inte om det införs särskilda bestämmelser om hur innehavare av överskjutande aktier skall skyddas (se vidare nedan). I de fall då beslutet inte förutsätter någon ändring av bolagsordningen anser vi således att det bör vara möjligt att fatta ett sådant beslut med enkel majoritet. Vi föreslår att bestämmelserna ges den innebörden.

För den enskilde aktieägaren kan dock sammanläggningen – såsom utvecklas närmare i avsnitt 7.1.4 – innebära vissa olägenheter eller risker för rättsförluster. När det gäller aktier som är föremål för regelbunden handel kan dessa olägenheter och risker neutraliseras genom sådana bestämmelser om försäljning av överskjutande aktier m.m. som föreslås i avsnitt 7.1.4. Såvitt gäller sådana aktier torde därför en tillämpning av sedvanliga majoritetskrav inte innebära några särskilda nackdelar. Såsom kommer att framgå i avsnitt 7.1.4 är regler om försäljning av överskjutande aktier emellertid inte ändamålsenliga när det gäller aktier som inte är föremål för handel av nyss nämnt slag. I fråga om sådana aktier anser vi därför att man i stället bör lagfästa den princip som torde gälla f.n., nämligen att ett beslut om sammanläggning är giltigt endast om samtliga aktieägare vars rätt berörs av sammanläggningen samtycker till den föreslagna hanteringen.

I promemorian föreslogs att bestämmelserna skulle utformas enligt följande. Ett beslut om sammanläggning av aktier skall komma till uttryck i ett särskilt beslut av bolagsstämman. Ett sådant beslut skall kunna fattas med enkel majoritet, såvida det inte förutsätter ändring av bolagsordningens uppgift om antalet aktier. När det gäller aktier som inte är föremål för handel på en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad, skall det därutöver krävas att samtliga aktieägare vars rätt berörs av beslutet lämnar sitt samtycke.

Förslaget har i allt väsentligt godtagits av remissinstanserna. *Sveriges advokatsamfund* har dock invänt att uttrycket ”aktieägare vars rätt berörs” är alltför oprecist. Vi har förståelse för den invändningen. För att undvika oklarheter föreslår vi att lagtexten preciseras på så sätt att

samtycke skall krävas från aktieägare som innehar aktier av visst slag som inte motsvarar ett helt antal nya aktier.

I promemorian föreslogs att undantaget från kravet på samtycke skulle omfatta aktieägare vars *samtliga* aktier är föremål för handel. Såsom *Nordic Growth Market NGM AB* har varit inne på är det emellertid mer adekvat att låta undantaget omfatta aktieägare vars *samtliga överskjutande* aktier är föremål för handel. Följande exempel kan illustrera betydelsen av detta. En aktieägare innehar aktier av två slag, A-aktier och B-aktier. B-aktierna är noterade på en börs medan A-aktierna inte är föremål för någon handel. Det föreslagna sammanläggningsbeslutet innebär att det uppkommer överskjutande B-aktier men inte några överskjutande A-aktier. I ett sådant fall finns det inte anledning att kräva samtycke från aktieägaren i fråga. Undantaget bör därför omfatta den situationen. Om det däremot skulle uppkomma överskjutande A-aktier bör det krävas samtycke, oaktat att B-aktierna är noterade. Vi föreslår att bestämmelserna utformas på så sätt.

I promemorian uttalades att frågan om huruvida samtycke skall krävas från en viss aktieägare skulle bedömas med hänsyn till aktiernas fördelning enligt den aktiebok som enligt 7 kap. 28 § aktiebolagslagen skall upprättas inför stämman. Advokatsamfundet har ansett att detta bör komma till uttryck i lagtexten. Vi delar den uppfattningen.

I övrigt föreslår vi att bestämmelserna ges den innebörd som föreslogs i promemorian.

7.1.4 Försäljning av överskjutande aktier

Regeringens förslag: De aktier av visst slag som en aktieägare innehar och som inte motsvarar ett helt antal nya aktier (överskjutande aktier) skall – om de är föremål för handel på en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad – säljas för aktieägarnas räkning genom bolagets försorg och på bolagets bekostnad. Överskjutande aktier som inte är föremål för handel av angivet slag skall övergå i bolagets ägo, varvid aktiebolagslagens allmänna bestämmelser om innehav av egna aktier blir tillämpliga.

Promemorians förslag: Överensstämmet i huvudsak med promemorians förslag och bedömning. Enligt promemorian skulle emellertid även sådan överskjutande aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad övergå i bolagets ägo till dess att de avyttrats.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund* har ansett att det inte bör krävas att försäljning av överskjutande aktier sker genom ett värdepappersinstitut.

Stockholmsbörsen AB har ansett att bestämmelserna om försäljning av överskjutande aktier bör omfatta även aktier som finns upptagna till handel på en alternativ marknadsplats. *AktieTorget AB* har varit inne på detsamma.

VPC AB har ansett att det är onödigt att överskjutande aktier skall övergå i bolagets ägo och i stället förordad en ordning som innebär att aktierna skall säljas genom bolagets försorg för aktieägarnas räkning.

FAR har framfört invändningar mot förslaget såvitt gäller hanteringen av överskjutande aktier som inte är föremål för handel på en reglerad marknad.

Övriga remissinstanser har inte haft några invändningar mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Ett särskilt problem vid sammanläggning av aktier gäller, som vi redan har varit inne på, hanteringen av sådana överskjutande aktier som sammanläggningen kan ge upphov till. Följande exempel kan illustrera saken.

A äger fyra aktier i ett aktiebolag. Bolaget beslutar om att bolagets aktier skall läggas samman så att fem gamla aktier skall utgöra en ny aktie. Sammanläggningen får då till effekt att A inte längre kommer att äga någon aktie i bolaget. För att minimera sin förlust måste A *antingen* sälja sina fyra aktier *eller* köpa ytterligare en gammal aktie så att han eller hon vid sammanläggningen blir berättigad till en ny aktie. Båda åtgärderna kan innebära kostnader och olägenheter.

I litteraturen har det hävdats att ett beslut om sammanläggning, som medför att aktieägare drabbas av detta slag av svårigheter, torde kunna angripas med klandertalan vid domstol, om inte en uppgörelse kan träffas med de aktieägare som inte kan genomföra sammanläggningen för sina aktier eller förhållandena är sådana, att dessa aktieägare inte har någon nämnvärd olägenhet av att de nödgas sälja överskjutande aktier (se Skog, Rodhes Aktiebolagsrätt, 21 uppl., s. 128). För att råda bot på detta problem föreslogs i Justitiedepartementets utkast till lagrådsremiss från februari 2004 – efter förebild av de regler som gäller om försäljning av överskjutande teckningsrätter vid nyemission av aktier (jfr 11 kap. 9 § aktiebolagslagen) – regler om att de aktieägare som har överskjutande aktier skulle få dessa försålda genom bolagets försorg. Försäljningen skulle enligt förslaget verkställas av ett värdepappersinstitut och influtna medel skulle fördelas mellan de aktieägare som lämnat sina aktier för försäljning. Till skillnad från vad som gäller vid försäljning av överskjutande teckningsrätter skulle kostnaderna för försäljningen bäras av bolaget.

Den ordning som föreslogs i utkastet har uppenbara fördelar. Med en sådan ordning förbättras aktieägarens möjligheter att anpassa sitt aktieinnehav till den beslutade sammanläggningen. Han eller hon kommer inte att drabbas av extrakostnader för courtage o.d. I enstaka fall kommer det visserligen ändå att kunna inträffa att en aktieägare ofrivilligt kommer att inneha en mindre andel i bolaget än han eller hon hade före sammanläggningen, något som, kan det hävdas, innebär ett tvångsförfogande mot aktieägaren. Aktiebolags intresse av att kunna anpassa antalet aktier till marknadsförhållanden får emellertid anses vara ett sådant angeläget allmänt intresse som kan motivera detta (jfr reglerna om inlösen av minoritetsaktier).

I promemorian föreslogs, såvitt gäller aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad, en ordning som i allt väsentligt överensstämde med den nyss beskrivna. Några remissinstanser har framfört synpunkter på förslaget. *VPC AB* har varit negativt till förslaget att de överskjutande aktierna, såsom det föreslogs i promemorian, skall övergå i bolagets ägo och i stället förordad en ordning som innebär att aktierna skall säljas

genom bolagets försorg för aktieägarnas räkning. *Sveriges advokatsamfund* har ansett att det inte bör krävas att försäljning av överskjutande aktier sker genom ett värdepappersinstitut. *Stockholmsbörsen AB* har ansett att bestämmelserna om försäljning av överskjutande aktier bör omfatta även aktier som finns upptagna till handel på en alternativ marknadsplats.

Vi delar VPC AB:s uppfattning att det är olämpligt att föreskriva att aktierna skall övergå i bolagets ägo, i synnerhet som detta kan ge upphov till skatterättsliga komplikationer. Vi ansluter oss därför till VPC:s förslag att bestämmelserna i denna del utformas efter förebild i bestämmelserna om försäljning av överskjutande teckningsrätter. Följaktligen föreslår vi att de överskjutande aktierna skall säljas för aktieägarnas räkning genom bolagets försorg.

Till skillnad Advokatsamfundet anser vi att det är lämpligt att kräva att försäljningen sker genom ett värdepappersinstitut. Vi ansluter oss således till promemorians förslag i denna del. En sådan ordning är bäst ägnad att säkerställa att aktierna säljs under sådana former att priset blir det bästa möjliga för aktieägarna. Samma ordning tillämpas i de snarlika situationer som uppkommer vid försäljning av överskjutande teckningsrätter m.m. enligt 11 kap. 9 § aktiebolagslagen och försäljning av fondaktier enligt 12 kap. 13 § samma lag. Kostnaderna för försäljningen bör, såsom det föreslogs i promemorian, bäras av bolaget.

När det gäller Stockholmsbörsens förslag att bestämmelserna om försäljning av överskjutande aktier bör omfatta även aktier som finns upptagna till handel på en alternativ marknadsplats bör följande beaktas. Inom Regeringskansliet bereds Värdepappersmarknadsutredningens båda betänkande, En ny lag om värdepappersmarknaden (SOU 2006:50 och SOU 2006:74). I betänkandena lämnas förslag om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (MiFID). I betänkandena föreslås nya regler för börser och andra marknadsplatser. Betänkandena innehåller överväganden kring innebörden de i olika lagstiftningar förekommande begreppen ”börs”, ”auktoriserad marknadsplats” och ”reglerad marknad” samt om hur dessa begrepp skall användas och definieras i framtiden (se SOU 2006:50 s. 237 f.) De nya regler som införs med anledning av direktivet kommer med all sannolikhet att träda i kraft i Sverige under år 2007. Med hänsyn härtill anser vi inte att man i detta sammanhang bör välja någon annan lösning än den som hittills har valts i snarlika situationer. Sålunda bör de ifrågavarande bestämmelsernas tillämpningsområde, såsom det föreslogs i promemorian, avgränsas till aktier som handlas på ”en börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad”. Samma rekvisit används sedan tidigare i aktiebolagslagen bl.a. när det gäller uppskjuten apport (2 kap. 29 §), krav på kvalificerad revisor (9 kap. 13 §) och överlåtelse av egna aktier (19 kap. 32 §).

En nackdel med den föreslagna ordningen är, som redan har nämnts i avsnitt 7.1.3, att den ger upphov till särskilda problem när det gäller aktier som inte är föremål för regelbunden handel. Hur skall

försäljningen av aktierna genomföras i sådana fall och hur skall man kunna fastställa ett rimligt pris för sådana aktier? I prop. 2004/05:85 utlovade regeringen att återkomma med överväganden om hur dessa problem lämpligen bör hanteras.

Utgångspunkten för en eventuell reglering bör enligt vår mening vara att innehavare av överskjutande aktier skall ha rätt till kompensation för sina aktier även i de fall då en försäljning på aktiemarknaden inte är möjlig. I annat fall skulle ett beslut om sammanläggning kunna leda till orimliga konsekvenser för vissa aktieägare. En reglering som inte innehåller någon kompensationsmöjlighet skulle sannolikt också komma i konflikt med allmänna regler och principer om egendomsskydd.

När det gäller formen för kompensation kan det konstateras att en rätt till kompensation i form av nya aktier inte är ett lämpligt alternativ. Problemet är ju just det att de överskjutande aktierna inte motsvarar någon ny aktie. En kompensation i form av nya aktier skulle följaktligen innebära en överkompensation av vissa aktieägare och, i vissa fall, en omotiverad förskjutning av maktförhållandena i bolaget. Det alternativ som då återstår är att bolaget åläggs att lösa in aktierna mot kontant ersättning. En sådan ordning förutsätter dels en mekanism för att fastställa ett rimligt lösenbelopp, dels regler om hur bolaget skall förfara med de inlösta aktierna.

Det kan konstateras att det skulle krävas en tämligen ingående reglering för att hantera alla de frågor som aktualiseras om den ovan förordade ordningen med försäljning av överskjutande aktier skulle tillämpas även på aktier som inte är föremål för handel på börs, auktoriserad marknadplats eller annan reglerad marknad. Det kan på goda grunder antas att en sådan reglering avsevärt skulle minska sammanläggningsinstitutets användbarhet. Såsom erfarenheterna från reglerna om fastställande av lösenbelopp i samband med tvångsinlösen av aktier visar kan man inte heller utesluta att regleringen skulle leda till utdragna och kostsamma tvister. Detta talar med styrka för att reglerna om försäljning inte bör vara tillämpliga på aktier som inte är föremål för handel av nyss nämnt slag och att man i stället, såvitt gäller sådana aktier, bör överlåta åt bolaget att i det enskilda fallet välja ett lämpligt förfaringsätt. En sådan ordning torde inte innebära några särskilda risker för innehavare av överskjutande aktier om man, såsom vi har föreslagit i avsnitt 7.1.3, uppställer ett krav på samtycke från dessa aktieägare.

Sammanfattningsvis anser vi att övervägande skäl talar för att de föreslagna reglerna om försäljning av överskjutande aktier görs tillämpliga endast på aktier som är föremål för regelbunden handel. När det gäller andra aktier gjordes i promemorian den bedömningen att lagen inte borde anvisa något särskilt förfaringsätt. Innebörden av promemorians förslag var att i den mån den uppkom överskjutande aktier av detta slag så skulle dessa övergå i bolaget ägo, varvid bestämmelserna om innehav av egna aktier i 19 kap. skulle bli tillämpliga. Av 19 kap. 6 § följer att även sådana aktier skall avyttras inom viss tid. Om så inte sker skall aktiekapitalet minskas med aktiernas andel i aktiekapitalet.

FAR har ifrågasatt denna ordning. *FAR* har vänt sig mot att aktiebolag vars aktier inte är föremål för handel, såsom *FAR* har uppfattat promemorians förslag, skall överta överskjutande aktier utan att ha en

möjlighet att avyttra dessa genom en marknadsplats. Enligt vår mening är emellertid den ordning som föreslog i promemorian inte förenad med några betydande nackdelar. Det bör i sammanhanget framhållas att förslaget inte innefattar något förbud mot att de överskjutande aktierna säljs på en marknadsplats. Som nämnts ovan innebär förslaget tvärtom att de överskjutande aktierna om möjligt *skall* säljas såvida bolaget inte har kommit överens med berörda aktieägare om någon annan hantering av aktierna. I praktiken torde den föreslagna ordningen, såsom det konstaterades i promemorian, innebära att ett beslut om sammanläggning av sådana aktier kommer att förutsätta antingen att sammanläggningen utformas så att det inte uppkommer några överskjutande aktier eller att bolaget och innehavarna av sådana aktier kommer överens om hur sådana aktier skall hanteras (se vidare författningskommentaren till 4 kap. 47 §).

7.1.5 Verkställande av beslut om sammanläggning

Regeringens förslag: Ett beslut om sammanläggning skall verkställas på så sätt att bolaget eller den centrala värdepappersförvararen lägger samman alla aktier i bolaget utifrån de uppgifter som finns införda i aktieboken på den dag som har angetts i beslutet om sammanläggning.

Om ett kupongbolag har beslutat om sammanläggning av aktier, skall bolaget få hålla inne på aktie belöpande utdelning till dess aktiebrev lämnas in för utbyte.

Ett beslut om sammanläggning skall anmälas för registrering.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag. Promemorian innehöll emellertid inte något förslag om att beslutet om sammanläggning skulle anmälas för registrering. I promemorian föreslogs att dagen för verkställighet inte skulle få infalla tidigare än fyra veckor från dagen för beslutet.

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser har inte haft något att invända mot promemorians förslag. *Sveriges advokatsamfund* har dock motsatt sig förslaget att dagen för verkställighet inte skall infalla tidigare än fyra veckor från dagen för beslutet. *Nordic Growth Market NGM AB* har ansett att det bör uppställas krav på att ett beslut om sammanläggning av aktier skall anmälas för registrering.

Skälen för regeringens förslag: En särskild fråga är hur sammanläggningen skall verkställas. I promemorian föreslogs att detta skulle ske på så sätt att bolaget eller den centrala värdepappersförvararen lägger samman alla aktier i bolaget – med undantag för eventuella överskjutande aktier – utifrån de uppgifter som finns införda i aktieboken på den dag som har angetts i beslutet om sammanläggning. I avstämningsbolag skulle aktieägarna sedan få det nya antalet aktier ”automatiskt” kontofört på sina konton. Dagen för verkställighet skulle enligt promemorians förslag inte få infalla tidigare än fyra veckor från beslutetsdagen.

Den i promemorian föreslagna ordningen har i allt väsentligt godtagits av remissinstanserna. *Sveriges advokatsamfund* har emellertid ifrågasatt

om det är nödvändigt att i lagen uppställa någon gräns för när dagen för verkställande av beslutet tidigast skall få infalla. Vi delar uppfattningen att detta är en fråga som kan överlämnas till aktieägarna själva att bestämma. Vi föreslår därför inte någon bestämmelse om saken. I övrigt ansluter vi oss i dessa delar till promemorians förslag.

I promemorian föreslogs, till skillnad från vad som var fallet i det utkast till lagrådsremiss som Justitiedepartementet remitterade i februari 2004, inte några särskilda regler för kupongbolag om sammanläggning och försäljning av aktier som inte lämnas in till bolaget för utbyte. För att underlätta för bolaget att få in aktiebrev när bolagsstämman har beslutat om en sammanläggning föreslogs i stället – efter förebild i 1975 års aktiebolagslags regler om utbyte av aktiebrev i samband med en s.k. split (3 kap. 17 §) – en bestämmelse om att bolaget får hålla inne på aktie belöpande utdelning till dess förekommande aktiebrev lämnas in för utbyte. Vi anser att detta är en ändamålsenlig ordning. På så sätt skapas incitament för aktieägarna att ge in aktiebrev eller att, om aktiebrev är förkomna, initiera ett dödningsförfarande. Om reglerna om sammanläggning kompletteras med en regel av detta slag, torde risken för olägenheter i samband med sammanläggning av aktier i kupongbolag vara liten.

7.2 Uppdelning av aktier

Regeringens förslag: Ett beslut om att en eller flera aktier skall delas upp på ett större antal aktier skall fattas av bolagsstämman. Ett sådant beslut skall kunna fattas med enkel majoritet, såvida det inte förutsätter ändring av bolagsordningens uppgift om antalet aktier. Därutöver skall det krävas samtycke från samtliga aktieägare som innehar aktier som inte kan utnyttjas till fullo vid uppdelningen (överskjutande aktier) och som inte är föremål för handel på en reglerad marknad.

Överskjutande aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad skall säljas för aktieägarnas räkning genom bolagets försorg och på bolagets bekostnad. Överskjutande aktier som inte är föremål för handel av angivet slag skall övergå i bolagets ägo, varvid aktiebolagslagens allmänna bestämmelser om innehav av egna aktier blir tillämpliga.

Ett beslut om uppdelning av aktier skall innehålla uppgift om dagen för verkställighet. Beslutet skall anmälas för registrering. Efter ett beslut om uppdelning i ett kupongbolag skall bolaget ha möjlighet att hålla inne utdelning som avser aktier för vilka förekommande aktiebrev inte har lämnats in för utbyte.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag innehöll emellertid inte några bestämmelser om vad som skall gälla om uppdelningen av aktier leder till överskjutande aktier. I promemorian föreslogs inte heller någon bestämmelse om att bolaget i vissa fall skall kunna hålla inne utdelning på aktier efter ett beslut om uppdelning. Promemorian innehöll inte något förslag om att ett beslut om uppdelning av aktier skall innehålla uppgift

om dagen för verkställighet eller om att beslutet skall anmälas för registrering.

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser har inte haft något att invända mot promemorians förslag. *Sveriges advokatsamfund* har emellertid ansett att det bör införas en bestämmelse om att bolaget i vissa fall skall kunna hålla inne utdelning på aktier efter ett beslut om uppdelning. *Nordic Growth Market NGM AB* har ansett att det bör uppställas krav på att ett beslut om uppdelning av aktier skall innehålla uppgift om dagen för verkställighet samt om att beslutet skall anmälas för registrering.

Skälen för regeringens förslag: I det föregående avsnittet har frågan om hur det skall gå till när flera aktier läggs ihop till ett färre antal aktier behandlats. En i praktiken vanligare situation är den motsatta, nämligen att en aktie delas upp på flera. Detta brukar benämnas split. I det följande – och i den lagtext som vi föreslår – använder vi i stället den svenska termen ”uppdelning av aktier”. Lagen innehåller inte några särskilda bestämmelser om saken. I konsekvens med vad vi har föreslagit beträffande sammanläggning av aktier föreslår vi att det införs en uttrycklig lagbestämmelse om att ett beslut om uppdelning av aktier skall fattas av bolagsstämman. I likhet med vad vi har föreslagit beträffande sammanläggning av aktier bör ett sådant beslut kunna fattas med enkel majoritet, såvida det inte förutsätter ändring av bolagsordningens uppgift om antalet aktier.

De särskilda problem som har diskuterats i det föregående avsnittet om överskjutande aktier m.m. uppkommer normalt inte i samband med uppdelning av aktier. I promemorian föreslogs därför inte några kompletterande regler av det slaget såvitt gäller sådana beslut. Enligt vår uppfattning är det emellertid lämpligt att frågan om hur överskjutande aktier skall hanteras regleras även när det gäller uppdelning av aktier. Det torde visserligen normalt vara oproblematiskt att bestämma villkoren för en uppdelning av aktier på ett sådant sätt att överskjutande aktier inte uppkommer (1:2, 1:3, 1:4 etc.). Det kan emellertid någon gång vara önskvärt att fastställa en uppdelningskvot som ger upphov till sådana aktier (2:3, 2:5 etc.). Med en uppdelningskvot om 2:3, dvs. där två gamla aktier ger rätt till tre nya, kommer vissa aktieägare inte att kunna utnyttja alla sina aktier vid uppdelningen. För sådana situationer är det naturligt att det råder parallellitet mellan regelverken för sammanläggning respektive uppdelning av aktier.

Mot denna bakgrund föreslår vi att de bestämmelser om överskjutande aktier m.m. som i det föregående har föreslagits i fråga om sammanläggning av aktier görs tillämpliga också på uppdelning av aktier. Även för ett beslut av det senare slaget bör det alltså i förekommande fall krävas samtycke från samtliga aktieägare för vilka uppdelningen resulterar i överskjutande aktier som inte är föremål för handel på en reglerad marknad. Vidare bör det föreskrivas att överskjutande aktier som är föremål för sådan handel skall säljas för aktieägarnas räkning genom bolagets försorg och på bolagets bekostnad. Överskjutande aktier som inte är föremål för handel av angivet slag bör, i likhet med vad som har föreslagits ovan, övergå i bolagets ägo, varvid

aktiebolagslagens allmänna bestämmelser om innehav av egna aktier bör vara tillämpliga.

Det finns även i ett par andra avseenden anledning att överväga att införa bestämmelser utöver de som föreslogs i promemorian. Enligt *Sveriges advokatsamfund* bör den i det föregående avsnittet föreslagna möjligheten att i vissa fall hålla inne utdelning på aktier som omfattas av ett beslut om sammanläggning gälla även vid uppdelning av aktier. Vi delar samfundets uppfattning och föreslår således att det införs en bestämmelse av denna innebörd. På så sätt skapas incitament för aktieägarna att lämna in sina aktiebrev för utbyte och därigenom förhindra den oordning som kan bli följd av att ha icke uppdelade aktier i omlopp. Vidare bör det, såsom *Nordic Growth Market NGM AB* har påtalat, föreskrivas att ett beslut om uppdelning av aktier skall innehålla uppgift om dagen för verkställighet samt att beslutet skall anmälas för registrering (jfr avsnitt 7.1.5).

8 Frågor om likvidation

8.1 Rätten att överklaga beslut om förordnande av syssloman

Regeringens förslag: Ett beslut i en fråga om förordnande av syssloman enligt 25 kap. 23 § aktiebolagslagen skall få överklagas särskilt

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2001 infördes en möjlighet för domstol att, i ett pågående mål om tvångslikvidation på grund av aktieägares maktmissbruk, förordna en särskild syssloman med uppgift att förvalta bolagets egendom i avvaktan på att frågan om likvidation blivit slutligt avgjord (se prop. 2000/01.150 s. 51 f.). Bestämmelserna fördes i sak oförändrade över till den nya aktiebolagslagen (se 25 kap. 23 §).

I rättsfallet NJA 2005 s. 9 har Högsta domstolen prövat frågan om huruvida ett beslut om förordnande av syssloman kan överklagas särskilt. Högsta domstolens slutsats är att det, i avsaknad av lagstöd, inte finns någon sådan möjlighet.

Mot bakgrund av Högsta domstolens avgörande finns det anledning att överväga om det bör införas en möjlighet att överklaga beslut om förordnande av syssloman särskilt. Det kan då konstateras att ett sådant beslut är av mycket ingripande karaktär. Beslutet innebär att styrelsen berövas möjligheten att bestämma över bolagets angelägenheter och att förfoga över dess tillgångar. Utan en möjlighet att överklaga beslutet särskilt kan bolaget inte överklaga det förrän domstolen har beslutat i frågan om likvidation. Möjligheten att överklaga beslutet om syssloman kan alltså komma att inträda först lång tid efter att beslutet fick effekt. Detta talar med styrka för att det bör finnas en möjlighet att omedelbart

få beslutet överprövat. Sådana möjligheter finns när det gäller liknande beslut om säkerställande, exempelvis beslut om kvarstad.

Sammantaget talar enligt vår mening övervägande skäl för att beslut om förordnande av syssloman enligt 25 kap. 23 § aktiebolagslagen bör få överklagas särskilt. Även beslut att ogilla ett yrkande om utseende av syssloman bör kunna överklagas särskilt. Vi föreslår därför att det tas in bestämmelser om detta i aktiebolagslagen. För att överklaganderätten skall få önskad verkan bör det också finnas en möjlighet för högre rätt att besluta om inhibition.

8.2 Skyldigheten att upprätta kontrollbalansräkning efter ett resultatlost utmättingsförsök

Regeringens förslag: Styrelsens skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning efter verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken skall inträda om det vid utmätningen har visat sig att bolaget saknar tillgångar till *full* betalning av utmättingsfordringen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av det stora flertalet remissinstanser. *Skatteverket* har föreslagit att en motsvarande ändring som den som i promemorian föreslås i aktiebolagslagen görs i utsökningsförordningen (1981:981). *SRF* har ansett att skyldigheten att upprätta kontrollbalansräkning bör inträda om det vid utmätning kan konstateras att minst tre fjärdedelar av utmättingsfordran inte kan täckas.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen skall styrelsen genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning bl.a. när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken har visat sig att bolaget saknar utmättningsbara tillgångar. Om kontrollbalansräkningen utvisar att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet och bolaget inte inom viss tid förmår läka kapitalbristen, är bolaget skyldigt att gå i likvidation. Såsom bestämmelsen har utformats inträder styrelsens handlingsskyldighet på denna grund endast om bolaget vid utmättningsförsöket befunnits *helt* sakna utmättningsbara tillgångar. Bestämmelserna blir alltså inte tillämpliga om det vid utmätningen har funnits vissa tillgångar men dessa täcker enbart en del av utmättningsfordringen, inte ens om tillgångarna täcker enbart en obetydlig del av fordringen.

Det kan ifrågasättas om detta är en lämplig ordning. Det avgörande borde, kan man hävda, vara om utmättningsförsöket har lyckats eller inte. Om försöket har misslyckats helt eller endast delvis är, sett utifrån bestämmelsernas syfte, av mindre betydelse. Som jämförelse kan nämnas att obeståndspresumtionen i 2 kap. 8 § konkurslagen (1987:672) skall tillämpas om det vid verkställighet har framgått att gäldenären ”saknat tillgångar till full betalning av utmättningsfordringen”. Enligt vår mening är det rimligt att bestämmelsen i aktiebolagslagen utformas på motsvarande sätt. De förarbetsuttalanden som gjordes i samband med att den

motsvarande bestämmelsen i 1975 års aktiebolagslag kom till talar också närmast för att avsikten från början var att bestämmelsen skulle ha den innebörden (se prop. 1990/:91:198 s. 9 och 16).

De invändningar som således kan riktas mot den nuvarande ordningen kan enligt vår mening riktas även mot det av *SRF* framförda förslaget att skyldigheten att upprätta kontrollbalansräkning bör inträda om det vid utmätning kan konstateras att minst tre fjärdedelar av utmätningssfordran inte kan täckas.

Mot denna bakgrund föreslår vi att styrelsens skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning efter verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken i fortsättningen skall inträda om det vid utmätningen har visat sig att bolaget saknat tillgångar till *full* betalning av utmätningssfordringen.

Den fråga om ändring i utsökningsförfordningen som *Skatteverket* har aktualiserat får övervägas i ett annat sammanhang.

9 Vinstandelslån och kapitalandelslån

Regeringens förslag: Aktiebolagslagens krav på att vissa lån skall beslutas av – eller gå tillbaka på ett bemyndigande från – bolagsstämman skall i fortsättningen omfatta endast lån där räntan eller det kapitalbelopp som skall återbetalas ökar i takt med att bolagets vinst ökar eller där någon av dessa faktorer är knutna till utdelningen till aktieägarna. Ett lån där räntan eller det kapitalbelopp som skall återbetalas är beroende av kursutvecklingen på bolagets aktier eller av bolagets finansiella ställning skall kunna tas upp utan stämmobeslut.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med lagrådsremissens förslag. I promemorian föreslogs emellertid att även lån där det kapitalbelopp som skall återbetalas knyts till kursutvecklingen på bolagets aktier eller bolagets finansiella ställning skulle kräva beslut från bolagsstämman. Vidare innebar promemorians förslag att även lån där räntan eller det kapitalbelopp som skall återbetalas *minskar* om bolagets vinst *ökar* skulle omfattas av bestämmelserna.

Remissinstanserna: *Svenskt näringsliv* och *Svenska Bankföreningen* har ställt sig bakom skrivningarna i promemorian om att rättslaget bör återgå till vad som gällde enligt 1975 års aktiebolagslag men ifrågasatt om detta är följderna av promemorians lagförslag. Dessa remissinstanser har också framfört ett antal synpunkter beträffande regleringens närmare utformning. Bland annat har de förordat att regleringen begränsas till att omfatta lån där räntans storlek eller återbetalningsbeloppet är beroende av *utdelningen till aktieägarna eller bolagets vinst* samt att den endast bör omfatta lån där räntan eller återbetalningsbeloppet kan *öka* till följd av förändringar i någon av dessa faktorer.

Sveriges advokatsamfund har tillstyrkt förslaget att begränsa bestämmelsens tillämpningsområde men befarat att gränsdragningsproblem kan uppkomma. Samfundet har vidare ifrågasatt om tiden inte är mogen för att helt utmönstra bestämmelsen ur lagen.

Svenska Fondhandlareföreningen har ifrågasatt om kapitalandelslån över huvud taget behöver lagregleras.

Skälen för regeringen förslag: Enligt 1975 års aktiebolagslag fick ett aktiebolag inte ta upp lån på villkor att lånet skulle betalas tillbaka på annat sätt än med ett nominellt belopp eller med ett belopp som bestäms med hänsyn till penningvärdet. Bestämmelsen innebar ett förbud mot bl.a. s.k. kapitalandelslån, dvs. lån där det kapitalbelopp som skall återbetalas är beroende av bolagets framtida finansiella ställning. Däremot var det tillåtet att ta upp lån där räntan är helt eller delvis beroende av utdelningen till aktieägarna i bolaget eller bolagets vinst (vinstandelslån).

I den nya aktiebolagslagen tillåts kapitalandelslån. Liksom tidigare är även vinstandelslån tillåtna. För såväl kapitalandelslån som vinstandelslån gäller ett krav på att lånet skall beslutas av eller gå tillbaka på ett bemyndigande från bolagsstämman. Kravet på stämmobehandling gäller enligt lagtexten samtliga lån där ”räntan eller det belopp med vilket återbetalning skall ske helt eller delvis är beroende av utdelningen till aktieägarna, kursutvecklingen på bolagets aktier, bolagets resultat eller bolagets finansiella ställning”.

Den nya aktiebolagslagen innebär att bl.a. lån där räntan knyts till bolagets finansiella ställning eller kursutvecklingen på bolagets aktier kräver stämmobehandling. Detta är en nyhet i förhållande till 1975 års aktiebolagslag. Det har på grund därav uppkommit en osäkerhet om huruvida vissa typer av lån som tidigare utan vidare kunde beslutas av styrelsen eller lägre befattningshavare i bolaget numera kräver bolagsstämmans beslut eller bemyndigande. I förarbetena till den nya lagen berördes varken syftet med eller konsekvenserna av denna utvidgning. I skrivelser till Justitiedepartementet har Svenska Bankföreningen och Svenskt Näringsliv anfört att den utvidgade definitionen kan väntas leda till stora svårigheter för många svenska bolag. Flera remissinstanser har varit inne på samma linje.

Kravet på att vinstandelslån skall beslutas av eller gå tillbaka på ett bemyndigande från bolagsstämman har sin grund i att lån av detta slag många gånger kan innebära en beaktansvärd belastning för bolaget och begränsa utrymmet för framtida vinstutdelning (se prop. 1975:103 s. 222 och prop. 2004/05:85 s. 368 f.). I förarbetena till 1975 års lag har kopplingen till aktieägarnas *rätt till bolagets vinst* betonats. Den bakomliggande tanken kan, enkelt uttryckt, sägas vara att om ett lån innebär att långivarna får rätt till en del av den vinst som annars skulle tillkomma aktieägarna så är det rimligt att aktieägarna har det avgörande inflytandet över frågan om ett sådant lån skall tas upp.

Utifrån det angivna synsättet framstår den utvidgning av kravet på stämmobehandling som gjordes i samband med den nya lagens tillkomst som mindre ändamålsenlig. Att kursutvecklingen på bolagets aktier inte behöver ha någon påverkan på vad som kommer aktieägarna till del i form av vinstutdelning är uppenbart. Vad gäller bolagets finansiella ställning är detta ett mycket brett begrepp som ofta brukar beskrivas med hjälp av olika nyckeltal. Dessa nyckeltal är inte nödvändigtvis kopplade till bolagets resultat. Det är därför, utifrån bestämmelsernas syfte,

naturligt att även i fortsättningen begränsa bestämmelsernas tillämpningsområde till mera direkt resultatrelaterade faktorer.

I sammanhanget bör också beaktas att lån där räntan kopplas till aktiekursens utveckling eller bolagets finansiella ställning inte tidigare har krävt bolagsstämmans beslut eller bemyndigande och att den ordningen inte synes ha gett upphov till några särskilda problem eller olägenheter. Såsom regeringen uttalade i prop. 2004/05:85 (s. 368) bör utgångspunkten vara att bolagen får använda sig av de finansieringsformer som de finner lämpliga under förutsättning att bolagets aktieägare, borgenärer och andra intressenter inte utsätts för några oacceptabla risker eller olägenheter. Med en sådan utgångspunkt bör det inte heller införas nya restriktioner i fråga om finansieringsformer utan att det finns starka skäl för det.

Mot denna bakgrund föreslår vi att lån där räntan kopplas till bolagets finansiella ställning eller kursutvecklingen på bolagets aktier i fortsättningen skall få tas upp utan beslut från bolagsstämman. Detsamma bör rimligen gälla i fråga om lån där det kapitalbelopp som skall återbetalas knyts till någon av dessa faktorer. Det kan i sammanhanget noteras att Aktiebolagskommitténs ursprungliga lagförslag (se SOU 1997:22 s. 62) inte omfattade någon av dessa låntyper.⁵ Det förtjänar också att påpekas att den restriktiva inställning som lagstiftaren tidigare har haft i fråga om kapitalandelslån inte har varit motiverad av hänsyn till aktieägarna utan till långivarna (se prop. 1975:103 s. 221, jfr prop. 2004/05:85 s. 221). Utifrån det synsättet framstår det inte som nödvändigt att – när lånen nu har blivit tillåtna – uppställa krav på stämmobehandling.

Det återstår då att ta ställning till vad som i fortsättningen bör gälla i fråga om lån där antingen räntan eller det kapitalbelopp som skall återbetalas knyts till bolagets resultat eller utdelningen till aktieägarna. *Sveriges advokatsamfund* har ifrågasatt behovet av en lagreglering även i fråga om sådana lån. Enligt vår mening talar emellertid övervägande skäl för en sådan reglering. De argument som har redovisats ovan är enligt vår mening fortfarande bärkraftiga, låt vara att marknaderna för finansiella instrument har utvecklats på ett sådant sätt att det i dag är svårare att dra skarpa gränser mellan sådana lån som bör kräva bolagsstämmans inblandning och andra lån. Den grundläggande principen, nämligen att lån som i praktiken innebär att en del av bolagets vinst kommer andra än aktieägarna till del, bör beslutas av eller gå tillbaka på ett bemyndigande från bolagsstämman framstår emellertid fortfarande som rimlig. Vi anser därför att lagen även fortsättningsvis bör innehålla bestämmelser om lån av detta slag.

I lagtexten kan avgränsningen lämpligen göras på så sätt att bestämmelserna omfattar lån där villkoren kopplas till *bolagets vinst* eller *utdelningen till aktieägarna*. Genom att på så sätt knyta bestämmelserna till rekvisitet bolagets *vinst* i stället för, såsom föreslogs i promemorian, bolagets *resultat* undanröjs ett antal tolkningsproblem som Sveriges

⁵ I kommitténs slutbetänkande (SOU 2001:1 s. 90 f.) tillkom rekvisitet bolagets finansiella ställning. Den ändrade ordalydelsen beskrevs i det betänkandet (s. 341) som en redaktionell ändring i förhållande till 1997 års betänkande.

advokatsamfund och Svenska Bankföreningen har tagit upp. En sådan terminologi stämmer också med den som användes i 1975 års aktiebolag och med den som ursprungligen föreslogs av Aktiebolagskommittén (se SOU 1997:22). I sak torde detta inte innebära någon förändring i förhållande till vad som avsågs med promemorians förslag.

Advokatsamfundet har tagit upp frågan om huruvida bestämmelserna bör omfatta villkor som knyts till koncernens resultat och inte till det långivande bolagets resultat samt om huruvida det bör krävas att moderbolaget godkänner vissa lån som tas upp av dotterbolag. Enligt vår bedömning skulle det föra mycket långt att behandla koncernfrågor av detta slag i lagen. Frågor av detta slag har hittills inte varit reglerade. Såvitt känt har detta inte gett upphov till några särskilda problem. Mot den bakgrunden gör vi bedömningen att fördelarna med att utvidga regleringen på det sättet inte väger upp de olägenheter som en reglering av den komplexiteten skulle innebära. Vi föreslår därför inte att dessa frågor regleras. Om det skulle visa sig att koncerninterna transaktioner används för att kringgå bestämmelserna och att detta inte kan motverkas med befintliga regler, är vi beredda att återkomma till frågorna.

Bestämmelserna bör, som redan har konstaterats, omfatta såväl lån där räntans storlek knyts till bolagets vinst som lån där villkoren tar sikte på det kapitalbelopp som skall återbetalas. Såsom *Bankföreningen* och *Svenskt näringsliv* har anfört gör sig emellertid skälen bakom regleringen gällande endast i de fall då räntan eller kapitalbeloppet ökar i takt med en ökad vinst. Om sambandet är det motsatta – vilket förekommer – innebär lånet däremot inte några särskilda risker för aktieägarna. Bestämmelserna bör därför utformas så att de endast träffar det förstnämnda fallet.

10 Preskriptionstiden för brott mot aktiebolagslagens s.k. målvaktsbestämmelser

Regeringens förslag: Preskriptionstiden för brott mot aktiebolagslagens s.k. målvaktsbestämmelser förlängs från två år till fem år.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 8 kap. 12 § aktiebolagslagen får till styrelseledamot inte utan godtagbara skäl utses någon som inte avser att ta del i sådan verksamhet som ankommer på styrelsen. I 8 kap. 32 § finns en motsvarande bestämmelse – dock utan undantaget för ”godtagbara skäl” – såvitt gäller en verkställande direktör. Bestämmelserna, som har förts över väsentligen oförändrade från 1975 års aktiebolagslag, syftar till att motverka användandet av s.k. målvakter (jfr prop. 2000/01:150 s. 76 f.). Med målvakt avses en person som, ofta mot ersättning, låter sig utses till företrädare för ett bolag utan att ha för avsikt att seriöst delta i bolagets verksamhet. Användandet av målvakter

försvårar de brottsbekämpande myndigheternas arbete, eftersom det blir svårare att identifiera bolagets faktiska företrädare.

Av 30 kap. 1 § tredje stycket aktiebolagslagen framgår att den som uppsåtligen medverkar till ett beslut att utse en styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktör eller vice verkställande direktör i strid med nämnda bestämmelser kan dömas till straff, om åtgärden är ägnad att dölja vem eller vilka som utövar eller har utövat den faktiska ledningen av bolaget. Detsamma gäller den som uppsåtligen åtar sig ett sådant uppdrag i strid med bestämmelserna.

Straffskalan för brott mot målvaktsbestämmelserna sträcker sig från böter till ett års fängelse. Enligt brottsbalkens preskriptionsbestämmelser får, när det gäller brott av den svårighetsgraden, påföljd inte dömas ut om inte den misstänkte har häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom två år från brottet. Ett brott mot målvaktsbestämmelserna får som regel anses vara begånget vid den tidpunkt då beslut fattas om att utse personen i fråga till sin befattning eller, i förkommande fall, om att förlänga mandattiden. Det är alltså normalt från den tidpunkten som preskriptionstiden skall räknas.

I en skrivelse till Justitiedepartementet har Ekobrottsmyndigheten framfört standpunkten att en tvåårig preskriptionstid för brott av detta slag är för kort. Myndigheten har påtalat att de flesta anmälningarna om ekonomisk brottslighet kommer från Skatteverket eller från konkursförvaltarna och att det ligger i anmälningssystemets natur att det går viss tid från det att ett brott begås fram till tidpunkten för anmälan. Myndigheten befarar därför att många överträdelser av målvaktsbestämmelsen inte kommer att kunna hanteras inom preskriptionstiden. Förhållandet har, enligt vad myndigheten har upplyst, redan uppmärksammats som ett problem inom den operativa verksamheten.

Vi delar Ekobrottsmyndighetens uppfattning att den gällande preskriptionstiden är en alltför kort tid vid den typ av brottslighet som det här är fråga om. Det kan i sammanhanget noteras att preskriptionstiden när det gäller brott mot aktiebolagslagens låneförbud – för vilka gäller samma straffskala som för målvaktsbestämmelserna – enligt en särskild bestämmelse uppgår till fem år. Det har ansetts att det med den normala preskriptionstiden på två år många gånger skulle vara alltför sent att beivra överträdelser av låneförbudet när en sådan väl har kommit i dagen (se prop. 1975:103 s. 772). Detsamma får anses gälla i fråga om överträdelser av målvaktsbestämmelserna. Vi föreslår därför att preskriptionstiden förlängs. Den nya preskriptionstiden bör, i enlighet med vad som gäller i fråga om brott mot låneförbuden, bestämmas till fem år.

11 Val av styrelseordförande

<p>Regeringens bedömning: Det bör inte införas lagbestämmelser om att styrelsens ordförande alltid skall utses av bolagsstämman.</p>

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Inte någon remissinstans har invänt mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 8 kap. 17 § aktiebolagslagen skall, i en styrelse som har mer än en ledamot, en av ledamöterna vara ordförande. Ordföranden skall leda styrelsens arbete och bevaka att styrelsen fullgör de uppgifter som anges i lagen. Om inte annat föreskrivs i bolagsordningen eller har beslutats av bolagsstämman, väljer styrelsen ordförande.

Förtroendekommissionen tog i betänkandet Näringslivet och förtroendet (SOU 2004:47 s. 227 f.) upp frågan om det bör införas en lagregel om att styrelseordföranden i publika aktiebolag skall väljas av bolagsstämman. Enligt kommissionen hade styrelsens ordförande under senare år fått en mer ansvarsfull och maktpåliggande roll, både som ledare av styrelsens arbete och som företrädare för bolaget gentemot omvärlden i vissa övergripande frågor. Som en följd av detta utses styrelseordföranden, enligt vad kommissionen erfor, i de flesta större bolag i praktiken på bolagsstämman, även om man ofta formellt upprätthåller en fiktion av att han eller hon väljs av styrelsen. Kommissionen ansåg att den roll som styrelseordföranden har, framför allt i noterade och andra större publika aktiebolag, motiverar att valet bör ske på bolagsstämman. Kommissionen föreslog att detta, såvitt gäller publika aktiebolag, skulle slås fast i en lagbestämmelse.

Vi delar i och för sig uppfattningen att det i större aktiebolag ofta är lämpligt att styrelsens ordförande utses av bolagsstämman. Som framgått ovan finns det i dag inte heller något hinder mot att så sker. Att, såsom Förtroendekommissionen har föreslagit, införa en bestämmelse om att styrelseordföranden i ett publikt aktiebolag alltid skall utses av stämman, skulle emellertid enligt vår uppfattning leda för långt. Det finns bland de publika aktiebolagen bolag av många olika slag. I en del av dessa torde styrelseordförandens roll inte skilja sig nämnvärt från den roll som styrelseordföranden har i ett privat aktiebolag. När det gäller sådana bolag framstår det inte som ändamålsenligt att generellt kräva att bolagsstämman befattar sig med frågan om val av ordförande. Det kan i sådana bolag ofta var mer praktiskt att den frågan överläts åt styrelsen. Såsom Förtroendekommissionen själv har varit inne på skulle ett generellt krav på bolagsstämmobeslut också kunna vara problematiskt i de fall då ordföranden avgår under löpande räkenskapsår.

Mot denna bakgrund gör vi bedömningen att den flexibilitet som den nuvarande regleringen ger utrymme för bör bibehållas. Vi vill därför inte förorda en sådan lagbestämmelse som Förtroendekommissionen har föreslagit. Vid den bedömningen har vi också beaktat att den bolagsstyrningskod som sedan den 1 juli 2005 tillämpas av åtminstone de större svenska börsnoterade aktiebolagen redan föreskriver att styrelsens ordförande skall utses av bolagsstämman. Det praktiska behovet av en lagreglering av saken framstår därmed för närvarande under alla förhållanden som litet.

12 Begreppet ”tillämplig lag om årsredovisning”

Regeringens förslag: Det skadeståndsansvar som styrelseledamöter m.fl. har enligt aktiebolagslagen gentemot aktieägare och tredje man skall omfatta även överträdelse av de redovisningsstandarder som vissa bolag måste tillämpa till följd av EG:s s.k. IAS-förordning. Även i övrigt skall, när det gäller bolag som upprättar koncernredovisning enligt dessa redovisningsstandarder, IAS-förordningen jämföras med svensk redovisningslagstiftning vid tillämpning av aktiebolagslagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser. *Sveriges advokatsamfund* har dock ifrågasatt om inte motsvarande ändringar borde göras i försäkringsrörelselagen (1982:713).

Skälen för regeringens förslag: Enligt 29 kap. 1 § aktiebolagslagen är en stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör skadeståndsskyldig gentemot bolaget för skada som han eller hon uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakar vid fullgörandet av sitt uppdrag. De nämnda personerna kan också bli skadeståndsskyldiga gentemot aktieägare eller tredje man men detta skadeståndsansvar är mindre långtgående; det inträder enbart vid överträdelse av aktiebolagslagen, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen samt, i viss utsträckning, vid överträdelse av regler om prospekt m.m. i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument och EG:s s.k. prospektförordning.⁶ Det sagda innebär bl.a. att felaktigheter i årsredovisningen eller koncernredovisningen kan föranleda skadeståndsansvar för styrelseledamöterna gentemot aktieägare och tredje man, under förutsättning att redovisningen i fråga strider mot bestämmelser ”i tillämplig lag om årsredovisning”. Härmed avses årsredovisningslagen (1995:1554) eller lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. För revisorer gäller enligt 29 kap. 2 § motsvarande skadeståndsregler. I 29 kap. 3 § finns regler om skadeståndsansvar för aktieägare som delvis överensstämmer med reglerna i 29 kap. 1 och 2 §§.

För bolag som har aktier eller andra värdepapper noterade på en reglerad marknad gäller dock sedan den 1 januari 2005 att de i sina koncernredovisningar skall tillämpa de internationella redovisningsstandarder (IFRS) som har antagits inom EU. Detta följer direkt av EG:s s.k. IAS-förordning.⁷ Även om de aktuella redovisningsstandarderna till följd av förordningen är direkt tillämpliga i Sverige får det anses tveksamt om de omfattas av begreppet ”tillämplig lag om årsredovisning” i den bemärkelse som avses i bl.a. 29 kap. 1 § aktie-

⁶ Kommissionens förordning (EG) nr 809/2004 av den 29 april 2004 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG i fråga om informationen i prospekt, utformningen av dessa, införlivande genom hänvisning samt offentliggörande av prospekt och spridning av annonser.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

bolagslagen (jfr Båvestam i Svensk Juristtidning 2006 s. 50). Det är därför också osäkert om den bestämmelsen kan ligga till grund för ett skadeståndsanspråk mot styrelsen på grund av felaktigheter i en redovisning som har upprättats – eller hade bort upprättas – enligt de aktuella redovisningsstandarderna. Denna eventuella avvikelse i förhållande till vad som i övrigt gäller beträffande felaktigheter i redovisningen är enligt vår mening inte motiverad. Möjligheterna att utkräva skadestånd bör vara desamma oavsett om bolaget i fråga har varit skyldigt att upprätta redovisning enligt de svenska årsredovisningslagarna eller enligt IAS-förordningen.

Vad som nu har sagts kan synas tala för att 29 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen ändras så att överträdelser mot IFRS-standarderna i de paragraferna jämföras med överträdelser av svensk redovisningslagstiftning.

Begreppet ”tillämplig lag om årsredovisning” används emellertid på ytterligare ställen i aktiebolagslagen. Exempelvis föreskrivs i 9 kap. 31 § att revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som skall lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, skall revisorn ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse. Revisorn skall särskilt anmärka om han eller hon vid granskningen har funnit att en styrelseledamot eller den verkställande direktören på något annat sätt har handlat i strid med denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen (se 9 kap. 33 §). Innehåller revisionsberättelsen ett sådant uttalande, skall en kopia av berättelsen skickas till Skatteverket (se 9 kap. 37 §). Dessa bestämmelser är tillämpliga även vid upprättandet av koncernrevisionsberättelsen. Ytterligare ett av flera exempel kan nämnas; i 8 kap. 41 § anges sålunda att en ställföreträdare inte får följa en föreskrift av bolagsstämman eller något annat bolagsorgan, om anvisningen inte gäller därför att den strider mot denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen.

Enligt vår mening finns det i samtliga dessa fall anledning att jämföra de aktuella redovisningsstandarderna med svensk redovisningslagstiftning. Det är alltså inte tillräckligt att ändra i 29 kap. aktiebolagslagen. Vi föreslår därför att det i 1 kap. aktiebolagslagen tas in en generell bestämmelse om vad som i lagen avses med ”tillämplig lag om årsredovisning”. Den bör utformas så att begreppet kommer att omfatta såväl årsredovisningslagen, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (inklusive de föreskrifter som har utfärdats med stöd av den lagen) som de aktuella redovisningsstandarderna.

Sveriges advokatsamfund har ifrågasatt om inte motsvarande ändringar borde göras i försäkringsrörelselagen (1982:713). Vi har i sak ingen annan uppfattning än att den princip som kommer till uttryck i den föreslagna nya bestämmelsen i aktiebolagslagen bör gälla även i fråga om försäkringsaktiebolag. Försäkringsrörelselagen är emellertid för närvarande föremål för en omfattande översyn. Det framstår som lämpligast att frågan om huruvida en motsvarande bestämmelse bör införas i den lagen och vilken närmare utformning den i så fall bör ges

behandlas inom ramen för den översynen. Detsamma gäller för övrigt flera av de andra förslag som läggs fram i denna lagrådsremiss.

13 Övrigt

Några remissinstanser har tagit upp frågor som inte behandlades i promemorian. *Sveriges Aktiesparares Riksförbund* har tagit upp ett stort antal frågor kring inlösen av minoritetsaktier, varav flera behandlades i prop. 2004/05:85. *FAR* har uppmärksammat att bestämmelserna om minskning av aktiekapitalet och minskning av reservfonden skiljer sig åt väsentligt. Enligt *FAR*:s mening finns det anledning att närmare överväga om det finns skäl att i aktiebolagsrättslig mening, i större utsträckning likställa dessa institut. *Revisorsnämnden* har ansett att nuvarande bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplan kan leda till problem i de fall då det överlåtande och det övertagande bolaget har samma revisor och denne granskar fusionsplanen för båda bolagens räkning. *Bolagsverket* har tagit upp några frågor av primärt lagteknisk karaktär.

De frågor som *Bolagsverket* har tagit upp kommer att beröras i författningskommentaren. De frågor som övriga remissinstanser har tagit upp finner vi inte skäl att behandla i detta sammanhang.

14 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: De nya reglerna skall träda i kraft den 1 juli 2007.

Om konvertibler eller teckningsoptioner har getts ut före den tidpunkten och det i emissionsvillkoren finns bestämmelser om hur dessa instrument skall behandlas i samband med inlösen av minoritetsaktier, skall dessa villkor fortsätta att gälla.

De nya fusions- och delningsbestämmelserna skall inte tillämpas i fråga om fusions- eller delningsbeslut som har fattats före den 1 juli 2007. Äldre bestämmelser skall även efter nämnda datum tillämpas i fråga om sammanläggning eller uppdelning av aktier, om beslutet har fattats dessförinnan.

Den förlängda preskriptionstiden för brott mot de s.k. målvaktsbestämmelserna skall inte omfatta brott som har begåtts innan de nya bestämmelserna träder i kraft.

Promemorians förslag: I promemorian föreslogs att de nya bestämmelserna skulle träda i kraft den 1 januari 2007. Promemorian innehöll inte några förslag till övergångsbestämmelser såvitt gäller beslut om sammanläggning av aktier, uppdelning av aktier, fusion och delning.

Remissinstanserna: *Nordic Growth Market NGM AB* har ansett att det bör införas övergångsbestämmelser såvitt gäller beslut om sammanläggning av aktier, uppdelning av aktier, fusion och delning. Övriga remissinstanser har inte kommenterat förslaget i dessa delar.

Skälen för regeringens förslag: Den nya aktiebolagslagen trädde i kraft den 1 januari 2006. Det är önskvärt att de regler som föreslås i denna promemoria träder i kraft så snart som möjligt efter denna tidpunkt. Samtidigt är det angeläget att berörda företag och myndigheter får tillräcklig tid att förbereda sig för de nya reglerna. Mot den bakgrunden och med hänsyn till den tid som de olika leden i beredningsprocessen kan väntas ta framstår den 1 juli 2007 som en lämplig tidpunkt för ikraftträdande.

I lagrådsremissen föreslås att aktiebolagslagens bestämmelser om inlösen av konvertibler och teckningsoptioner i fortsättningen skall vara tvingande. Till skillnad från vad som gäller enligt nuvarande bestämmelser skall det alltså inte vara möjligt att reglera saken på annat sätt i emissionsvillkoren. Det är dock rimligt att sådana villkor som har beslutats före lagändringens ikraftträdande, enligt då gällande bestämmelser, skall gälla även framöver. Vi föreslår därför en särskild övergångsbestämmelse av innebörd att villkor i emissionsbeslut som meddelats före lagändringens ikraftträdande fortsätter att vara giltiga.

Nordic Growth Market NGM AB har ansett att det bör kopplas övergångsbestämmelser till de föreslagna nya bestämmelserna om sammanläggning av aktier, uppdelning av aktier, fusion och delning. Vi delar denna uppfattning. Bestämmelserna bör ges den innebörden att de nya fusions- och delningsbestämmelserna inte skall tillämpas i fråga om fusions- eller delningsbeslut som har fattats före den 1 juli 2007 samt att äldre bestämmelser skall tillämpas efter denna tidpunkt i fråga om sammanläggning eller uppdelning av aktier, om beslutet har fattats dessförinnan.

I lagrådsremissen föreslås vidare att bestämmelserna om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag upphävs. Av allmänna civilrättsliga principer följer att den som har förvärvat en ersättningsrätt enligt äldre bestämmelser behåller denna rätt även efter att bestämmelserna har upphävts eller ändrats. Det innebär att klienter som har förvärvat en ersättningsrätt enligt de nuvarande bestämmelserna behåller denna rätt även efter att dessa har slutat att gälla. Någon särskild övergångsbestämmelse om detta behövs inte (jfr prop. 2000/01:68 s. 62 och prop. 2004/05:85 s. 497).

I lagrådsremissen klargörs att det skadeståndsansvar som styrelseledamöter m.fl. har gentemot aktieägare och tredje man omfattar även överträdelser av EG:s s.k. IAS-förordning. Det har tidigare varit oklart vad som har gällt i detta avseende. I den mån den nya bestämmelsen innebär en utvidgning av skadeståndansvaret, bör denna, i enlighet med allmänna lagstiftningsprinciper, omfatta endast överträdelser som begås efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande. För detta krävs inte några särskilda övergångsbestämmelser.

Lagrådsremissen innehåller ett förslag till förlängd preskriptionstid när det gäller brott mot aktiebolagslagens s.k. målvaktsbestämmelser. Den förlängda preskriptionstiden bör dock inte omfatta brott som har begåtts innan de nya bestämmelserna träder i kraft. Det följer av allmänna principer (jfr 12 § brottsbalkens promulgationslag) och kräver inte några särskilda övergångsbestämmelser.

När det gäller de övriga lagändringar som föreslås i lagrådsremissen behövs det inte några övergångsbestämmelser.

15 Konsekvenser

I lagrådsremissen föreslås att aktiebolagslagens bestämmelser om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag upphävs. Bestämmelserna har sällan aktualiserats i praktiken. Såsom har konstaterats i avsnitt 4 får upphävandet av bestämmelserna dessutom endast betydelse i fråga om s.k. byråuppdrag. Det kan därför antas att förändringen inte medför några betydande konsekvenser vare sig för advokatbranschen eller för klienterna. De minskade möjligheter att kräva delägare på ersättning som reformen innebär förväntas inte gå ut över klienterna, eftersom dessa i allmänhet åtnjuter ett fullgott skydd genom de försäkringar som advokatbyråer är skyldiga att hålla sig med.

Lagrådsremissen innehåller också förslag som syftar till att komma till rätta med vissa missbruk av nuvarande fusionsbestämmelser. Åtgärderna kan väntas ha positiva effekter för aktiemarknadens funktion och för förtroendet för denna. De innebär också att minoritetsaktieägares ställning i samband med övertaganden av och samgåenden mellan bolag stärks. De nya reglerna om att en skiljenämnd skall kunna utses för att pröva lösenbeloppet för aktier som löses in i samband med fusion kan innebära vissa ökade kostnader för de bolag som är inblandade i en sådan transaktion. Förslaget i den delen innebär också att Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt tilldelas en ny uppgift, nämligen att överpröva skiljenämndens i mål om inlösen i samband med fusion. Fusioner av detta slag är dock förhållandevis ovanliga. Det kan således antas att bestämmelserna relativt sällan kommer att komma till praktisk användning. De tillkommande kostnaderna är dessutom begränsade i förhållande till kostnaderna i övrigt för att genomföra en fusion eller delning av detta slag. Domstolarnas kostnader för den begränsade mängd mål som det kan antas vara fråga om skall rymmas inom befintliga ramar.

Avsaknaden av regler om sammanläggning av aktier har i några fall inneburit problem för svenska aktiemarknadsbolag. De nya regler som föreslås i lagrådsremissen syftar till att komma till rätta med dessa problem och kan således väntas ha vissa positiva effekter. För näringslivet i stort torde dock de nya reglerna ha liten betydelse.

Bestämmelserna om vinstandelslån i den nya aktiebolagslagen har utformats på ett sådant sätt att de har inneburit en begränsning av svenska bolags finansieringsmöjligheter i förhållandet till vad som har gällt tidigare. I lagrådsremissen föreslås en återgång till det tidigare rättsläget. Förändringen kan antas få positiva effekter för de bolag som använder sig av denna typ av finansiella instrument.

I lagrådsremissen föreslås att preskriptionstiden för brott mot aktiebolagslagens målvaktsbestämmelser förlängs. Det innebär att fler ärenden av detta slag kan komma att utredas och föras till domstol. De ökade kostnader som därmed kan uppkomma hos polismyndigheterna,

åklagarväsendet och domstolarna är inte större än att de skall finansieras inom befintliga ramar.

Med undantag för den marginella kostnadsökning som de nya fusions- och delningsbestämmelserna sam förlängningen preskriptionstiden för brott mot målvaktsbestämmelserna kan medföra (se ovan) väntas förslagen i denna remiss inte innebära några ökade kostnader eller olägenheter, vare sig för företagen eller för det allmänna.

16 Författningskommentar

16.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Ändringen i 10 kap. 25 § är en följdändring med anledning av förslaget till ändring i 23 kap. 33 § aktiebolagslagen. För kommentarer hänvisas till kommentaren till den sistnämnda bestämmelsen.

16.2 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

1 kap. 3 §

I ett aktiebolag har aktieägarna inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser.

I 25 kap. 19 § finns bestämmelser om personligt betalningsansvar för aktieägare i samband med likvidationsskyldighet på grund av kapitalbrist.

(Jfr 1 kap. 3 § i promemorian.)

Skälen för förslaget har behandlats i avsnitt 4.

I paragrafen har hittills funnits ett andra stycke med bestämmelser om ansvarsgenombrott i advokataktiebolag. Bestämmelserna har utgått. Huvudregeln i första stycket om att aktieägarna inte har något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser skall alltså i fortsättningen gälla även advokataktiebolag.

Av rättspraxis (se främst NJA 1973 s. 42 och NJA 2000 s. 639) framgår att ett stort antal typer av advokatuppdrag är personliga i den mening att uppdraget inte kan anses vara mottaget på advokatbyråns vägnar. I sådana uppdrag ansvarar advokaten personligen för förpliktelser mot klienten även om advokaten bedriver sin verksamhet i aktiebolagsform. När det gäller sådana uppdrag får alltså upphävandet av bestämmelserna om ansvarsgenombrott inte någon betydelse.

Av allmänna civilrättsliga principer följer att den som har förvärvat en ersättningsrätt enligt äldre bestämmelser behåller denna rätt även efter att bestämmelserna har upphävts eller ändrats. Det innebär att klienter som har förvärvat en ersättningsrätt enligt de tidigare bestämmelserna behåller denna rätt även efter att dessa har slutat att gälla.

1 kap. 9 §

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck finns i nedan angivna paragrafer:

absorption	23 kap. 1 §
apportegendom	2 kap. 6 §
avstämningsbolag	10 §
avstämningsförbehåll	10 §
byte av redovisningsvaluta	3 kap. 8 §
delning	24 kap. 1 §
delningsvederlag	24 kap. 2 §
dotterföretag	11 §
emissionsbeslut	11 kap. 2 §
emissionsbevis	11 kap. 4 §
fondaktie	11 kap. 4 §
fondaktierätt	11 kap. 4 §
fondaktierättsbevis	11 kap. 4 §
fondemission	12 kap. 1 §
fusion	23 kap. 1 §
fusionsvederlag	23 kap. 2 §
företrädesrätt	4 kap. 3 §
förköpsförbehåll	4 kap. 18 §
hembudsförbehåll	4 kap. 27 §
inlösenförbehåll	20 kap. 31 §
interimsbevis	6 kap. 9 §
kombination	23 kap. 1 §
koncern	11 §
konvertering	11 kap. 4 §
konvertibel	11 kap. 4 §
kvotvärde	6 §
lekmannarevisor	10 kap. 1 §
lösenbevis	22 kap. 13 §
maximikapital	3 kap. 1 §
minimikapital	3 kap. 1 §
moderbolag	11 §
omvandlingsförbehåll	4 kap. 6 §
<i>sammanläggning av aktier</i>	<i>4 kap. 46 §</i>
samtyckesförbehåll	4 kap. 8 §
stiftare	2 kap. 1 §
stiftelseurkund	2 kap. 5 §
särskild delgivningsmottagare	8 kap. 40 §
särskild firmatecknare	8 kap. 37 §
särskild granskare	10 kap. 21 §
teckningsoption	11 kap. 4 §
teckningsoptionsbevis	11 kap. 4 §
teckningsrätt	11 kap. 4 §
teckningsrättsbevis	11 kap. 4 §
<i>tillämplig lag om årsredovisning</i>	<i>12 a §</i>
<i>uppdelning av aktier</i>	<i>4 kap. 46 §</i>
årsstämma	7 kap. 10 §
<i>överskjutande aktier</i>	<i>4 kap. 47 §</i>

Paragrafen innehåller en lista med ett antal begrepp, termer och uttryck som används i lagen. I listan har lagts till begreppet ”tillämplig lag om årsredovisning” som definieras i 12 a §. Vidare har begreppen sammanläggning av aktier och uppdelning av aktier lagts till som en följd

av de nya bestämmelserna om sådana beslut i 4 kap. 46 §. I bestämmelserna om sammanläggning av aktier regleras hanteringen av s.k. överskjutande aktier. Innebörden av denna term framgår av 4 kap. 47 §. Även detta begrepp har lagts in i uppräknningen i förevarande paragraf.

Begreppet tillämplig lag om årsredovisning

1 kap. 12 a §

Med tillämplig lag om årsredovisning avses i denna lag årsredovisningslagen (1995:1554) eller, i fråga om aktiebolag som helt eller delvis omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, den lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den. I fråga om bolag som skall upprätta koncernredovisning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder avses även, såvitt gäller koncernredovisningen, de redovisningsstandarder som har antagits med stöd av förordningen.

(Jfr 1 kap. 12 a § i promemorian.)

Förslaget har behandlats i avsnitt 12.

I paragrafen har preciserats vad som avses med det på flera ställen i lagen (se t.ex. 8 kap. 41 §, 9 kap. 31 och 33 §§ samt 29 kap. 1 och 33 §§) använda begreppet ”tillämplig lag om årsredovisning”. Liksom hittills innefattar begreppet i första hand årsredovisningslagen (ÅRL) eller, i fråga om de bolag som omfattas av lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL), den lagen. Beträffande de senare bolagen innefattar begreppet också de föreskrifter som Finansinspektionen har meddelat med stöd av ÅRKL. Av ÅRL och ÅRKL följer en skyldighet att iakttä god redovisningssed. Det innebär att också de redovisningsnormer som har utvecklats inom ramen för god redovisningssed ingår i begreppet ”tillämplig lag om årsredovisning”.

Bolag som omfattas av artikel 4 i den s.k. IAS-förordningen – i princip noterade bolag – är enligt förordningen skyldiga att vid upprättandet av sina koncernredovisningar följa vissa internationella redovisningsstandarder som kommissionen har antagit, främst de s.k. International Financial Reporting Standards (se närmare prop. 2004/05:24 s. 56 f.). Av förevarande paragraf följer att för dessa bolag utgör också dessa redovisningsstandarder, i aktiebolagslagens mening, ”tillämplig lag om årsredovisning”.

2 kap. 5 §

I stiftelseurkunden skall stiftarna ange

1. hur mycket som skall betalas för varje aktie (teckningskursen), och
2. fullständigt namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelse-datum samt postadress för styrelseledamot och revisor samt, i förekommande fall, styrelsesuppleant, revisorssuppleant och lekmannarevisor.

I förekommande fall skall det även anges om

1. en aktie skall kunna tecknas med rätt eller skyldighet att betala aktien med annan egendom än pengar,
2. en aktie skall kunna tecknas med rätt eller skyldighet för bolaget att överta egendom mot någon annan ersättning än aktier,
3. en aktie skall kunna tecknas med andra villkor,
4. bolaget skall ersätta kostnader för bolagets bildande, och
5. någon på något annat sätt skall få särskilda rättigheter eller förmåner av bolaget.

En sådan bestämmelse som avses i andra stycket skall återges i sin helhet i stiftelseurkunden.

Teckningskursen enligt första stycket 1 får inte understiga aktiens kvotvärde. *Kvotvärdet skall därvid beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antal aktier.*

(Jfr 2 kap. 5 § i promemorian.)

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.

Paragrafen innehåller bestämmelser om stiftelseurkundens innehåll. Stiftelseurkunden skall bl.a. innehålla uppgift om teckningskursen för aktierna. Teckningskursen får inte understiga aktiens kvotvärde. En akties kvotvärde utgör enligt 1 kap. 6 § dess andel i aktiekapitalet. Vid bolagets bildande finns det dock inte i egentlig mening vare sig några aktier eller något aktiekapital. I den nya andra meningen i *tredje stycket* har klargjorts att kvotvärdet i detta sammanhang därför skall bestämmas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antal aktier. Ett exempel kan illustrera saken. Bolagsordningen anger att aktiekapitalet skall vara lägst 100 000 kr och högst 200 000 kr. Antalet aktier skall vara lägst 2 000 och högst 4 000 kr. Aktiernas kvotvärde – och den lägsta tillåtna teckningskursen – blir då 50 kr (100 000/2 000 alternativt 200 000/4 000).

2 kap. 15 §

Betalningen för en aktie får inte understiga aktiens kvotvärde. *Kvotvärdet skall därvid beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antal aktier.*

Om en aktie har tecknats med villkor som strider mot första stycket, skall ett belopp som motsvarar aktiens kvotvärde ändå betalas.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att betalningen för en aktie inte får understiga aktiens kvotvärde. I *första stycket* andra meningen har tagits in en bestämmelse om att kvotvärdet därvid skall beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter om aktiekapital och antal aktier. Ändringen är av samma slag som ändringen i 5 §.

3 kap. 1 §

Bolagsordningen skall ange

1. bolagets firma,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse skall ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, angivet till sin art,
4. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen skall kunna bestämmas till ett lägre eller högre belopp, minimikapitalet och

maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,

5. antalet aktier eller, om det i bolagsordningen har angetts ett minimikapital och ett maximikapital, ett lägsta och högsta antal aktier, *varvid relationen mellan minimikapitalet och det lägsta antalet aktier skall vara densamma som relationen mellan maximikapitalet och det högsta antalet aktier,*

6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter,

7. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelsesuppleanter, om sådana skall finnas,

8. antalet eller lägsta och högsta antalet revisorer,

9. hur bolagsstämman skall sammankallas, och

10. den tid som bolagets räkenskapsår skall omfatta.

När antalet styrelseledamöter och styrelsesuppleanter anges enligt första stycket 6 och 7, skall arbetstagarrepresentanter som utses enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda inte räknas med.

I fråga om publika aktiebolag gäller även 11 §.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

I första stycket 5 har ett tillägg gjorts i syfte att tydliggöra att det, i de fall då bolagsordningen anger ett högsta respektive lägsta aktiekapital, skall råda en enhetlig relation mellan aktiekapital och antal aktier. Relationen (kvotvärdet) skall således vara densamma mellan maximivärdena som mellan minimivärdena. Detta begränsar i någon mån bolagets valfrihet vid fastställande av intervallerna. Om aktiekapitalet skall vara exempelvis 100 000–200 000 kr och det lägsta antalet aktier skall vara 5 000, måste det högsta antalet aktier fastställas till 10 000.

Det kvotvärde som beräknas utifrån bolagsordningens uppgifter ligger till grund för tillämpningen av underkursförbudet vid bolagsbildningen (se 2 kap. 5 och 15 §§). Såsom har utvecklats närmare i avsnitt 6 kan kvotvärdet sedan förändras exempelvis genom fondemission eller sammanläggning av aktier. Det faktiska kvotvärdet kan alltså, när bolagsbildningen väl är fullföljd, vara ett annat än det värde som beräknas på grundval av bolagsordningens uppgifter.

4 kap. 46 §

Ett beslut som innebär att antalet aktier i bolaget ökas genom att en eller flera aktier delas upp på ett större antal aktier (uppdelning av aktier) eller minskas genom att två eller flera aktier byts ut mot ett mindre antal aktier (sammanläggning av aktier) fattas av bolagsstämman.

Ett beslut enligt första stycket skall innehålla uppgift om den dag då uppdelningen eller sammanläggningen skall verkställas eller bemyndigande för styrelsen att fastställa en sådan dag. Dagen för verkställande får inte infalla senare än dagen före nästa årsstämma.

(Jfr 4 kap. 46 och 48 §§ i promemorian.)

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om uppdelning och sammanläggning av aktier. De frågor som regleras i paragraferna har behandlats i avsnitt 7.

Med uppdelning av aktier avses det som tidigare har brukat benämnas ”split”, nämligen att antalet aktier i bolaget ökas genom att en eller flera

aktier delas upp på ett större antal aktier (se *första stycket*). Sammanläggning av aktier innebär att antalet aktier minskas genom att två eller flera aktier byts ut mot ett mindre antal aktier. Varken uppdelning eller sammanläggning påverkar aktiekapitalet och varje aktie kommer därför efter åtgärden att ha ett annat kvotvärde än den hade dessförinnan. Sammanläggning av aktier skiljer sig därmed från sådan indragning av aktier som kan ske i samband med minskning av aktiekapitalet (jfr 20 kap. 2 §).

Beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier kan fattas i alla typer av aktiebolag. I 47 och 49 §§ görs dock skillnad på aktier som är föremål för handel och andra aktier.

Beslut om uppdelning eller sammanläggning fattas av bolagsstämman. I vissa fall måste stämman inför eller i samband med ett sådant beslut även besluta att ändra bolagsordningens uppgift om antalet aktier. Om bolagsordningen anger ett visst lägsta och högsta antal aktier och det nya antalet aktier ryms inom detta spann, behövs dock inte något sådant beslut.

När det gäller aktier som inte är föremål för handel på börs, auktoriserad marknadsplats eller annan reglerad marknad krävs att samtliga aktieägare för vilka sammanläggningen resulterar i överskjutande aktier samtycker till denna (se 47 §). I övrigt uppställs inte något krav på kvalificerad majoritet för ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier. Det innebär att huvudregeln i 7 kap. 40 § är tillämplig. Om inte annat anges i bolagsordningen utgörs bolagsstämmans beslut sålunda av den mening som har fått mer än hälften av de avgivna rösterna. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Om beslutet förutsätter en ändring av bolagsordningens uppgift om antalet aktier, gäller dock för det beslutet de majoritetskrav som i allmänhet gäller för beslut om ändring av bolagsordningen. Det innebär att det normalt fordras två tredjedelars majoritet (jfr 7 kap. 42 §). Om beslutet i ett enskilt fall skulle strida mot generalklausulen (jfr 7 kap. 47 §), fordras att samtliga aktieägare går med på beslutet.

Alla aktier som uppkommer till följd av ett beslut om sammanläggning eller uppdelning förutsätts vara av samma slag som de gamla aktier som omfattades av beslutet. Detta innebär att i princip kan endast aktier av samma slag läggas samman. I annat fall måste bolagsordningen föreskrifter om aktieslag justeras i samband med sammanläggningsbeslutet. Det har inte ansetts nödvändigt att låta detta komma till uttryck i lagtexten.

I lagtexten regleras inte heller den situationen att aktier som läggs samman eller delas upp omfattas av ett sådant förbehåll som regleras i 4 kap. (hembudsförbehåll m.m.). Särskilda svårigheter kan härvidlag uppkomma om aktierna skulle omfattas av olika förbehåll eller om förbehåll gäller beträffande vissa – men inte alla – av de aktier som omfattas av beslutet. Om det inte kan utläsas av förbehållet vad som i en sådan situation gäller beträffande de nya aktier som uppkommer genom uppdelningen eller sammanläggningen, blir det nödvändigt att anpassa bolagsordningens förbehåll till den nya situationen. Oklarheter på denna punkt får anses utgöra hinder mot registrering av beslutet (se 27 kap. 2 §).

Om ett förbehåll i bolagsordningen måste ändras i anslutning till beslutet om sammanläggning eller uppdelning, blir de särskilda majoritetsbestämmelserna i 7 kap. 42–45 §§ tillämpliga. Om beslutet innebär att det för de nya aktierna skall gälla ett förbehåll som inte gällde för vissa av de gamla aktier som omfattades av uppdelningen eller sammanläggningen, krävs sålunda att beslutet har biträttits av samtliga aktieägare som är närvarande vid stämman och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget (se 7 kap. 43 §). I annat fall kan beslutet fattas med den majoritet som i allmänhet gäller för ändring av bolagsordningen, nämligen två tredjedelar av avgivna och vid stämman företrädde aktier (7 kap. 42 §)

I *andra stycket* uppställs ett krav på att ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier skall innehålla uppgift om den dag då sammanläggningen verkställs. Denna dag måste infalla före nästa årsstämma. Det uppställs däremot inte någon gräns för hur nära inpå stämman denna dag kan ligga. När det gäller sammanläggning av aktier får det normalt anses lämpligt att tidpunkten bestäms så att aktieägarna ges viss möjlighet att på egen hand anpassa sitt aktieinnehav med hänsyn till sammanläggningen.

4 kap. 47 §

Ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier är giltigt endast om samtycke har lämnats av samtliga aktieägare som på dagen för bolagsstämman eller, i avstämningsbolag, på den dag som avses i 7 kap. 28 § tredje stycket är införda i aktieboken som ägare till aktier av visst slag som inte motsvarar ett helt antal nya aktier (överskjutande aktier). Samtycke krävs dock inte av aktieägare vars samtliga överskjutande aktier är föremål för handel på en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.

(Jfr 4 kap. 47 § i promemorian.)

Ett särskilt problem vid framför allt sammanläggning av aktier gäller hanteringen av sådana "överskjutande" gamla aktier som inte berättigar till ett fullt antal nya aktier. Om ett bolag beslutar om sammanläggning på så sätt att fem gamla aktier skall utgöra en ny aktie, uppkommer frågan hur man skall behandla aktieägare vars sammanlagda antal aktier inte är delbart med fem. Motsvarande problem kan uppkomma vid uppdelning av aktier. Om uppdelningskvoten bestäms till exempelvis 2:3 (två gamla aktier delas upp på tre), kommer den som har ett udda antal aktier inte att kunna tilldelas ett helt antal nya aktier.

Såvitt gäller aktier som är föremål för handel på börs, auktoriserad marknadsplats eller annan reglerad marknad hanteras frågan om överskjutande aktier genom en särskild bestämmelse om försäljning av aktier (se 49 § första stycket). Förevarande paragraf syftar till att säkerställa att inte heller ägare till aktier som inte är föremål för sådan handel drabbas av olägenheter till följd av ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier. Paragrafen innebär att det för ett giltigt beslut om uppdelning eller sammanläggning av sådana aktier krävs, utöver vad

som följer av sedvanliga majoritetskrav i 7 kap., att samtliga sådana aktieägare som vid uppdelning eller sammanläggning inte kan utnyttja sitt aktieinnehav fullt ut har lämnat sitt samtycke. I vad mån så är fallet, skall bedömas med hänsyn till aktiernas fördelning enligt den enligt 7 kap. 28 § tillhandahållna aktieboken. Avgörande är alltså om en aktieägare innehar en eller flera ”överskjutande” aktier av visst aktieslag.

Samtycke krävs inte från aktieägare vars aktier är förvaltarregistrerade, såvida aktieägaren inte har rösträttsregistrerat sig inför stämman (se 5 kap. 15 §). Detta följer av att samtycke endast krävs från aktieägare som ”på den dag som avses i 7 kap. 28 § tredje stycket är införda i aktieboken som ägare...”. Av detta följer också att inte heller förvaltaren skall lämna sitt samtycke.

Om ägarförhållandena och uppdelnings- eller sammanläggningskvoten är sådana att det över huvud taget inte förekommer några överskjutande aktier, blir bestämmelsen inte tillämplig. I sådana fall är det tillräckligt att det grundläggande kravet på enkel majoritet är uppfyllt.

Kravet på samtycke gäller inte heller i fråga om aktieägare vars samtliga överskjutande aktier är föremål för handel av ovan angivet slag. Det innebär att det *aldrig* krävs samtycke från en aktieägare som endast innehar aktier som är föremål för handel. Samtycke krävs däremot *alltid* från aktieägare som endast innehar aktier som inte är föremål för handel (under förutsättning att uppdelningen eller sammanläggningen resulterar i överskjutande aktier för honom eller henne). När det gäller aktieägare som innehar både aktier som är föremål för handel och sådana som inte är det får man skilja på några olika situationer. Följande exempel kan illustrera saken. En aktieägare innehar aktier av två slag, A-aktier och B-aktier. B-aktierna är noterade på en börs medan A-aktierna inte är föremål för någon handel. Det föreslagna sammanläggningsbeslutet innebär att det uppkommer överskjutande B-aktier men inte några överskjutande A-aktier. I ett sådant fall krävs det inte samtycke från aktieägaren i fråga. Alla hans eller hennes överskjutande aktier är ju föremål för handel. Om det däremot skulle uppkomma överskjutande A-aktier gäller huvudregeln om samtycke eftersom aktieägaren i det fallet har överskjutande aktier som inte är föremål för handel.

Lagen kräver inte att samtycket lämnas på bolagsstämman. Det är alltså möjligt att före stämman inhämta erforderliga samtycken. Sådana samtycken bör dokumenteras och bevaras på ett betryggande sätt. Av allmänna principer följer att det vid en tvist om saken ankommer på bolaget att visa att samtycke har lämnats.

4 kap. 48 §

I bolag som inte är avstämningsbolag skall ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier genast sändas till aktieägare, vars postadress är känd för bolaget. Detta gäller dock inte, om samtliga aktieägare har varit företrädare vid den bolagsstämma som har beslutat om sammanläggningen.

(Jfr 4 kap. 49 § i promemorian.)

Paragrafen, som är tillämplig endast på kupongbolag, ålägger bolaget att se till att aktieägarna på visst sätt underrättas om uppdelnings- eller sammanläggningsbeslutet. Bestämmelserna överensstämmer med vad som gäller beträffande vissa emissionsbeslut. I avstämningsbolag underrättas aktieägarna i stället genom den centrala värdepappersförvararens försorg om hur många aktier han eller hon har på sitt konto efter uppdelningen eller sammanläggningen samt om eventuell rätt till likvid från försäljning enligt 49 §.

4 kap. 49 §

Överskjutande aktier som är föremål för sådan handel som avses i 47 § skall säljas genom bolagets försorg och på bolagets bekostnad. Försäljningen skall ske utan dröjsmål och verkställas genom ett värdepappersinstitut. Den betalning som flyter in vid försäljningen skall fördelas mellan aktieägarna efter deras andel i de aktier som har sålts.

Överskjutande aktier som inte är föremål för sådan handel som avses i 47 § övergår i bolagets ägo på den dag då beslutet om sammanläggningen verkställs. Av 19 kap. 6 § följer att sådana aktier skall avyttras eller dras in genom minskning av aktiekapitalet inom viss tid och att de i annat fall skall förklaras ogiltiga.

(Jfr 4 kap. 50 § i promemorian.)

Ett beslut om sammanläggning eller uppdelning av aktier verkställs på så sätt att bolaget eller den centrala värdepappersförvararen per den dag som har angetts i beslutet så långt möjligt sammanlägger respektive aktieägars gamla aktier till nya aktier respektive delar upp aktierna på flera. I vissa fall kommer det därefter att kvarstå överskjutande gamla aktier. Förevarande paragraf innehåller särskilda bestämmelser om hur sådana överskjutande aktier skall hanteras. I paragrafen görs skillnad mellan aktier som är föremål för handel på börs, auktoriserad marknadsplats eller annan reglerad marknad och andra aktier. Med ”annan reglerad marknad” avses detsamma som i exempelvis 19 kap. 13 § (jfr prop. 1999/2000:34 s. 63 f., se även prop. 2004/05:158 s. 63 f.).

När det gäller aktier av det förra slaget föreskrivs i *första stycket* att bolaget är skyldigt att sälja överskjutande aktier. Avgörande för vilka aktier som skall säljas är ägarförhållandena i bolaget såsom dessa kommer till uttryck i aktieboken på den dag då beslutet skall verkställas. Om aktier har sålts före denna tidpunkt och den nya aktieägaren inte har hunnit föras in i aktieboken på dagen för verkställandet kan den situationen uppkomma att aktier som faktiskt ägs av olika personer läggs samman till en aktie. Konsekvensen blir då att den nya aktien har flera ägare. Det har överlämnats till delägarna att själva klara ut den situationen, lämpligen genom att en av dem löser ut de övriga.

Det förutsätts att aktierna säljs i sådana poster att köparen får ett antal överskjutande aktier som motsvarar ett helt antal nya aktier (jfr 11 kap. 9 §). På så sätt blir det möjligt att föra in köparen i aktieboken som ägare till (den sammanlagda) aktien.

Försäljningen sker för ”aktieägarnas räkning”. Det innebär att någon äganderättsövergång till bolaget aldrig äger rum. Bolaget skall överlämna till ett värdepappersinstitut att ombesörja försäljningen. Med

värdepappersinstitut avses här detsamma som i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, nämligen värdepappersbolag, svenskt bankinstitut som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse och utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial här i landet.

Särskilda komplikationer kan uppkomma när det gäller förvaltarregistrerade aktier. Eftersom det inte kan utläsas ur aktieboken vem som äger dessa aktier går det inte heller att, på grundval av aktiebokens uppgifter, avgöra om det finns överskjutande aktier bland dessa. Lagen gör likväl inte något undantag i fråga om sådana aktier när det gäller kravet på försäljning. För att kunna uppfylla sin skyldighet får bolaget därför, med stöd av bestämmelserna i 3 kap. 12 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, via den centrala värdepappersförvararen kräva in uppgifter om vem som äger de förvaltarregistrerade aktierna.

Vad som inflyter vid försäljningen skall fördelas mellan aktieägarna i förhållande till deras andel i de sålda aktierna. Det innebär bl.a. att, om det inte visar sig möjligt att sälja samtliga aktier, den härav föranledda förlusten skall slås ut på samtliga aktieägare. Bestämmelsen om fördelningen av de influtna medlen är emellertid inte avsedd att förhindra att varje aktieslag behandlas var för sig vid fördelningen. En sådan uppdelning kan tvärtom vara naturlig om det finns en påtaglig prisskillnad mellan de olika aktieslagen.

Kostnaden för försäljningen skall bäras av bolaget.

Bestämmelserna om försäljning av överskjutande aktier har uppställts i aktieägarnas intresse. Bolaget kan därför avvika från bestämmelsen om de berörda aktieägarna ger sitt samtycke till det. Eftersom det i lagen beskrivna förfarandet kan vara kostsamt, kan det ibland finnas anledning för bolaget eller majoritetsaktieägarna att söka inhämta sådant samtycke. En möjlighet är att, såsom torde förekomma redan i dag, en majoritetsaktieägare skänker minoritetsaktieägarna de extra aktier som dessa behöver för att kunna byta till sig nya aktier. Någon gång kan fördelarna med sammanläggningen vara så stora att det kan godtas att bolaget självt skänker minoritetsaktieägarna enstaka aktier. Sådana åtgärder får dock givetvis inte vara av den art att de strider mot generalklausulen i 7 kap. 47 §.

Andra stycket behandlar överskjutande aktier som inte som är föremål för handel på börs, auktoriserad marknadsplats eller annan reglerad marknad. Sådana aktier övergår i bolagets ägo på den dag då sammanläggningen verkställs. Paragrafen ger inte några närmare anvisningar om hur bolaget sedan skall förfara med aktierna. Bolaget har följaktligen i princip förhållandevis fria ramar att besluta om en lämplig hantering av dessa aktier. Hanteringen måste emellertid givetvis stå i överensstämmelse med allmänna bolagsrättsliga regler och principer om likabehandling av aktieägare m.m. (se även kommentaren till 19 kap. 5 §). Enligt 47 § krävs dessutom att samtliga aktieägare vars rätt berörs av sammanläggningen samtycker till åtgärden (se vidare kommentaren till den bestämmelsen). Om aktierna blir kvar i bolagets ägo, blir bestämmelserna om innehav av egna aktier i 19 kap. 6 § tillämpliga. Det innebär att aktierna skall avyttras eller dras in inom viss tid och att de i annat fall skall förklaras ogiltiga. En erinran om detta har tagits in i

paragrafen. Till skillnad från vad som gäller enligt första stycket i förevarande paragraf innehåller 19 kap. 6 § inga närmare anvisningar om hur försäljningen av aktierna skall gå till.

Det avgörande för om första eller andra stycket skall tillämpas är förhållandena vid den tidpunkt då beslutet skall verkställas. Det innebär att den situationen skulle kunna uppkomma att ett börsnoterat bolag beslutar om sammanläggning av aktier utan att behöva inhämta aktieägares samtycke enligt 47 § och sedan avnoteras med följd att aktierna på dagen för verkställandet övergår i bolagets ägo enligt andra stycket i förevarande paragraf. Ett sådant förfarande står uppenbarligen i strid med grunderna för regleringen och torde kunna ge upphov till en ersättningsrätt för förfördelade aktieägare enligt allmänna principer om obehörig vinst m.m.

4 kap. 50 §

När ett beslut om uppdelningen eller sammanläggning av aktier har verkställts skall detta genast anmälas för registrering i aktiebolagsregistret. I avstämningsbolag skall anmälan göras till den centrala värdepappersförvararen om att beslutet har registrerats.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier skall anmälas till Bolagsverket för registrering i aktiebolagsregistret. Anmälan skall göras i anslutning till att beslutet verkställs. Närmare bestämmelser om en sådan anmälan kommer att tas in i aktiebolagsförordningen (2005:559). Se även 27 kap. 8 §.

6 kap. 7 §

Bolaget får hålla inne utdelning och emissionsbevis som avser en aktie till dess att aktiebrevet lämnas in för anteckning eller för utbyte, om

1. det enligt denna lag skall göras en anteckning på aktiebrevet, eller
2. aktiebrevet skall bytas ut därför att de aktier som aktiebrevet avser skall omvandlas till aktier av ett annat slag, *delas upp eller läggs samman*.

(Jfr 6 kap. 7 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om bolagets rätt att i vissa situationer hålla inne utdelning som belöper på viss aktie. Genom ett tillägg i *punkten 2* har bestämmelsen gjorts tillämplig på den situationen att en aktieägare efter ett beslut om uppdelning eller sammanläggning av aktier inte lämnar in sina aktiebrev för utbyte. Syftet med tillägget är att underlätta för bolaget att samla in äldre aktiebrev i anslutning till sådana beslut. På så sätt kan man förebygga den oordning som det innebär om antalet aktier och antalet utestående aktiebrev inte stämmer överens.

Om en aktieägare inte kan lämna in sina aktiebrev på grund av att dessa har förkommit, kan han eller hon ansöka om dödning av aktiebrevet enligt lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling.

7 kap. 26 §

Om en bestämmelse i denna lag eller bolagsordningen som rör kallelse till bolagsstämman eller tillhandahållande av handlingar har åsidosatts i något ärende, får bolagsstämman inte besluta i ärendet utan samtycke av de aktieägare som berörs av felet. Även utan sådant samtycke får dock bolagsstämman avgöra ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen, om ärendet enligt *lag eller* bolagsordningen skall tas upp vid bolagsstämman eller omedelbart föranleds av ett annat ärende som skall avgöras. Den får också besluta att en extra bolagsstämma skall sammankallas för att behandla ärendet.

(Jfr 7 kap. 26 § i promemorian.)

Paragrafen behandlar bl.a. frågan om i vilken mån bolagsstämman kan fatta giltigt beslut trots att kallelse till stämman inte har skett i enlighet med lagens och bolagsordningens föreskrifter. Huvudregeln är att bolagsstämmans beslut i ett sådant fall kan upphävas eller ändras efter klander. Detta gäller dock inte om bristen består i att beslut har fattats i ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen och detta ärende var sådant som enligt bolagsordningen skall tas upp vid stämman. Enligt 1975 års aktiebolagslag skulle i bolagsordningen anges alla de ärenden som enligt lag skall behandlas på stämman. Något motsvarande krav uppställs inte i den nya aktiebolagslagen. Det innebär att undantaget i den nya lagen hittills inte har omfattat sådana ärenden som är obligatoriska enligt lag (se 7 kap. 11 §), såvida bolaget inte har valt att också ange dessa i bolagsordningen. Denna förändring av rättsläget synes inte ha varit avsedd och kan knappast anses sakligt motiverad. Lagtexten har därför justerats så att undantaget omfattar ärenden som skall behandlas vid bolagsstämma *antingen enligt lag eller enligt bolagsordningen*.

11 kap. 5 §

I ett aktiebolag som inte är avstämningsbolag skall bolaget på begäran av en aktieägare med fondaktierätt eller teckningsrätt utfärda emissionsbevis för de gamla aktierna. I ett sådant bevis skall det anges hur många bevis som skall lämnas för varje ny aktie, konvertibel eller teckningsoption. Beviset skall lämnas ut till aktieägaren mot uppvisande av det aktiebrev på vilket fondaktierätten eller teckningsrätten grundas. Det skall antecknas på aktiebrevet att emissionsbevis har utfärdats.

Emissionsbevis behöver inte utfärdas om

1. emissionen innebär att varje gammal aktie berättigar till en ny aktie, konvertibel eller teckningsoption, eller
2. en kupong som hör till ett aktiebrev får användas som emissionsbevis.

Första stycket tillämpas också när en innehavare av teckningsoptioner eller konvertibler har *rätt* till teckning av nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler.

Av 4 kap. 5 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument framgår att emissionsbevis eller teckningsoptionsbevis inte får utfärdas för aktier eller andra finansiella instrument som har registrerats enligt den lagen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

I *tredje stycket* har ordet "företrädesrätt" bytts mot "rätt". Det har ansetts att termen företrädesrätt bör förbehållas den rätt som *aktieägare* har att teckna aktier m.m. vid en emission. Här handlar det i stället om den rätt att teckna aktier m.m. som kan tillkomma annan än aktieägare, nämligen innehavare av teckningsoptioner eller konvertibler.

11 kap. 8 §

I ett avstämningsbolag skall fondaktierätter och teckningsrätter registreras enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument. Om bolaget har tillförsäkrat innehavare av teckningsoptioner eller konvertibler *rätt* till teckning av nya aktier, teckningsoptioner eller konvertibler och teckningsoptionerna eller konvertiblerna har registrerats enligt lagen om kontoföring av finansiella instrument, skall också *rätten till teckning* registreras enligt samma lag.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringarna är av samma slag som ändringen i 11 kap. 5 §

11 kap. 11 §

Ett beslut om att bolaget skall ta upp ett lån *skall fattas av bolagsstämman eller, efter bolagsstämmans bemyndigande, av styrelsen om storleken av den ränta som skall löpa på lånet eller det belopp som skall återbetalas*

1. *skall öka om bolagets vinst ökar eller*
2. *skall vara beroende av utdelningen till aktieägarna.*

Ett bemyndigande enligt första stycket får inte sträcka sig längre än till nästa årsstämma.

(Jfr 11 kap. 11 § i promemorian.)

I *första stycket* har de rekvisit som uppställs för att upptagandet av ett lån skall behöva behandlas på bolagsstämma justerats. Skälen för detta har behandlats i avsnitt 9.

Stämmobehandling fordras i fråga om lån där räntan eller det kapitalbelopp som skall återbetalas knyts till bolagets vinst eller utdelningen till aktieägarna. Den nya lydelsen innebär i allt väsentligt en återgång till rättsläget före tillkomsten av den nya aktiebolagslagen. Att stämmobehandling krävs för lån där det kapitalbelopp som skall återbetalas knyts till någon av angivna faktorer innebär dock en ändring i förhållande till regleringen i 1975 års aktiebolagslag. I lagtexten har vidare klargjorts att lån där räntan eller det kapitalbelopp som skall återbetalas *minskar* i takt med *ökad* vinst inte omfattas. Sådana lånevillkor innebär ju inte någon inskränkning av aktieägarnas rätt till bolagets vinst.

Lån där räntan eller det återbetalningspliktiga kapitalbeloppet knyts till kursutvecklingen på bolagets aktier eller bolagets finansiella ställning regleras inte längre i lagen. Det innebär att beslut om att ta upp lån av

detta slag i fortsättningen inte behöver fattas av eller gå tillbaka på ett bemyndigande från bolagsstämman.

Med att bolaget ”tar upp” ett lån avses i normalfallet att ett nytt låneavtal ingås. Paragrafen skall emellertid också tillämpas om villkoren för ett tidigare ingånget låneavtal ändras så att ett lån som tidigare fallit utanför paragrafens tillämpningsområde efter förändringen uppfyller rekvisiten i paragrafen.

Andra stycket är oförändrat.

Ändringen får betydelse även vid tillämpningen av 16 kap. 7 § och 32 kap. 7 §.

13 kap. 4 §

I förslaget enligt 3 § skall följande anges:

1. det belopp eller högsta belopp, som bolagets aktiekapital skall ökas med, eller det lägsta och högsta beloppet för ökningen,
2. det antal aktier, högsta antal aktier eller lägsta och högsta antal aktier som skall ges ut,
3. det belopp som skall betalas för varje ny aktie (teckningskursen),
4. den *rätt* att teckna aktier som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få teckna aktier,
5. den tid inom vilken aktieteckning skall ske,
6. den fördelningsgrund som styrelsen skall tillämpa för aktier som inte tecknas med företrädesrätt,
7. den tid inom vilken aktierna skall betalas eller, i förekommande fall, att teckning skall ske genom betalning enligt 13 § tredje stycket, samt
8. från vilken tidpunkt de nya aktierna skall ge rätt till utdelning.

Uppgifter som avses i första stycket 1 och 3 behöver inte anges i förslaget, om det föreslås att stämman skall besluta om ett sådant bemyndigande som avses i 5 § första stycket 8.

Teckningskursen enligt första stycket 3 får inte sättas lägre än de tidigare aktiernas kvotvärde. I bolag vars aktier är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad får dock teckningskursen vara lägre, om ett belopp som motsvarar skillnaden mellan teckningskursen och aktiernas kvotvärde tillförs aktiekapitalet genom överföring från bolagets eget kapital i övrigt eller genom uppskrivning av värdet av anläggningstillgångar. En sådan överföring eller uppskrivning skall ske innan beslutet om nyemission registreras.

Innebär förslaget enligt första stycket 4 en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen samt grunderna för teckningskursen anges i förslaget eller i en bifogad handling.

Teckningstiden enligt första stycket 5 får inte understiga två veckor, om aktieägarna skall ha företrädesrätt till de nya aktierna. I bolag som inte är avstämningsbolag räknas denna tid från det att underrättelse enligt 12 § har skett eller, om samtliga aktieägare har varit företrädda på den stämma som har beslutat om emissionen, från beslutet. I avstämningsbolag räknas tiden från avstämningsdagen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Paragrafen reglerar innehållet i förslag till beslut om nyemission av aktier. I *första stycket punkten 4* har ordet ”företrädesrätt” bytts mot ”rätt”. Det har ansetts att termen företrädesrätt bör förbehållas den rätt som *aktieägare* har att teckna aktier m.m. vid en emission (jfr

kommentaren till 11 kap. 5 §). I *punkten 6* har termen företrädesrätt behållits; där syftar den följaktligen just på aktieägars rätt att teckna aktier. Genom dessa förtydliganden har det klarlagts att det vid en emission som riktar sig till andra än aktieägare inte behöver anges någon fördelningsgrund vid "övertäckning". Hur aktierna skall fördelas bland de berättigade i en sådan emission är en sak som kan förutsättas framgå av de huvudsakliga villkor för den riktade emissionen som skall anges enligt punkten 4.

13 kap. 5 §

I förekommande fall skall förslaget enligt 3 § innehålla uppgift om

1. de nya aktiernas aktieslag, om det i bolaget finns eller kan ges ut aktier av olika slag,

2. huruvida förbehåll enligt 4 kap. 6, 8, 18 eller 27 § eller 20 kap. 31 § som gäller för gamla aktier i bolaget skall gälla för de nya aktierna,

3. att kuponger som hör till aktiebrevens skall användas som emissionsbevis,

4. att överskjutande teckningsrätter skall säljas enligt 11 kap. 9 §,

5. avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen,

6. att nya aktier skall betalas med apportegendom eller i annat fall på villkor som avses i 2 kap. 5 § andra stycket 1–3 och 5 eller att en aktie skall tecknas med kvittningsrätt,

7. övriga särskilda villkor för aktieteckning, och

8. bemyndigande för styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig att innan teckningstiden börjar löpa besluta om vilket belopp som bolagets aktiekapital skall ökas med, *det antal aktier som skall ges ut* och vilket belopp som skall betalas för varje ny aktie.

Om emissionsbeslutet förutsätter ändring av bolagsordningen, skall också detta anges.

Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än en vecka från dagen för beslutet.

I fråga om apportegendom gäller bestämmelserna i 2 kap. 6 §.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 8 får lämnas endast om konvertiblerna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *fem vardagar* före avstämningsdagen.

I fråga om publika aktiebolag gäller även 39 §.

(Jfr 13 kap. 5 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som skall ingå i ett förslag till beslut om emission av aktier. Av 13 kap. 11 § framgår att flertalet av uppgifterna skall ingå även i själva emissionsbeslutet. En nyhet i 2005 års aktiebolagslag var att bolagsstämman, såvitt gäller aktier som skall noteras på börs, auktoriserad marknadsplats eller annan reglerad marknad, kan uppdra åt styrelsen att i samband med en nyemission av aktier fastställa ökningsbeloppet och teckningskursen (*första stycket punkten 8*). Efter påpekande från Bolagsverket har det klarlagts att ett sådant bemyndigande även får avse det antal aktier som skall ges ut. Såsom verket har påpekat är detta nödvändigt för att bemyndigandet skall kunna utnyttjas.

Enligt paragrafens hittillsvarande lydelse (se *femte stycket*) skall bemyndigandet utformas så att villkoren bestäms senast tre dagar före avstämningsdagen, om aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emission. I samband med att VPC och Stockholmsbörsen såg över sina rutiner inför ikraftträdandet av den nya aktiebolagslagen uppmärksammades att denna tid i vissa fall är otillräcklig. Så blir fallet om de tre dagarna omfattar även dagar då värdepapperscentralen respektive börsen är stängd, dvs. främst lördagar, söndagar och allmän helgdag. För att komma till rätta med dessa problem – och för att ge berörda en viss marginal vid hanteringen – har tidsperioden ändrats till att omfatta minst fem vardagar.

Motsvarande ändring har gjorts i 14 kap. 5 § och 15 kap. 5 §.

13 kap. 10 §

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *rätt* att teckna aktier som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall förslagets huvudsakliga innehåll anges.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen är av samma slag som ändringen i 13 kap. 4 §.

13 kap. 33 §

När bolagsstämman skall pröva en fråga om godkännande av ett beslut enligt 31 §, skall beslutet och handlingar som avses i 6–8 §§ tillhandahållas aktieägarna enligt 9 §. Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om beslutet som anges i 10 §.

Om styrelsens beslut innebär att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall 2 § tillämpas i fråga om bolagsstämmans godkännande av beslutet.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Genom det nya *andra stycket* har det klarlagts att det krav på kvalificerad majoritet som i 2 § uppställs i fråga om ett stämmobeslut att vid en emission avvika från aktieägarnas företrädesrätt skall tillämpas också om stämman godkänner ett beslut av denna innebörd som styrelsen har fattat. Detsamma gäller enligt 35 § när bolagsstämman bemyndigar styrelsen att besluta om en emission med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt.

13 kap. 35 §

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om nyemission av aktier i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges rätt att med stöd av 1 § andra

stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. *Om bemyndigandet skall ha denna innebörd, skall 2 § tillämpas.*

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

För en kommentar hänvisas till kommentaren till 33 §.

13 kap. 36 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 35 §, skall styrelsen *eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 6 eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 9 §. *Om det föreslås att styrelsen skall bemyndigas att besluta om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall förslagets huvudsakliga innehåll framgå av kallelsen till bolagsstämma.*

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

I *första stycket* har ett tillägg gjorts av innebörd att det ankommer på förslagsställaren, och inte styrelsen, att upprätta ett sådant förslag som regleras i paragrafen, om förslaget har väckts av annan än styrelsen. Motsvarande konstruktion finns i ett antal andra bestämmelser i lagen (se t.ex. 13 kap. 3 §).

I *andra stycket* andra meningen har, efter påpekande från *Bolagsverket*, en tidigare oklar hänvisning till 10 § ersatts med en bestämmelse av innebörd att förslagets huvudsakliga innehåll framgå av kallelsen till bolagsstämma, om det föreslås att styrelsen skall bemyndigas att besluta om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt.

14 kap. 4 §

I förslaget enligt 3 § skall följande anges om emissionsvillkoren:

1. det antal teckningsoptioner eller högsta antal teckningsoptioner eller lägsta och högsta antal teckningsoptioner som skall ges ut,
2. den *rätt* att teckna teckningsoptioner som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få teckna teckningsoptioner,
3. den tid inom vilken teckning av teckningsoptioner skall ske,
4. den fördelningsgrund som styrelsen skall tillämpa för teckningsoptioner som inte tecknas med företrädesrätt, samt
5. uppgift om huruvida teckningsoptionerna skall ges ut mot betalning.

Uppgifter som avses i första stycket 1 behöver inte anges i förslaget, om det föreslås att stämman skall besluta om ett sådant bemyndigande som avses i 5 § första stycket 8.

Innebär förslaget enligt första stycket 2 en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen samt, om teckningsoptionerna ges ut mot betalning, grunderna för teckningskursen anges i förslaget eller i en bifogad handling.

Teckningstiden enligt första stycket 3 får inte understiga två veckor, om aktieägarna skall ha företrädesrätt till teckningsoptionerna. I bolag som inte är avstämningsbolag räknas denna tid från det att en underrättelse enligt 14 § har skett eller, om samtliga aktieägare har varit företrädade på den stämma som har beslutat om emissionen, från beslutet. I avstämningsbolag räknas tiden från avstämningsdagen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen i *första stycket* är av samma slag som ändringen i 13 kap. 4 §.

14 kap. 5 §

I förekommande fall skall förslaget enligt 3 § innehålla uppgift om

1. att kuponger som hör till aktiebrevens skall användas som emissionsbevis,
2. att överskjutande teckningsrätter skall säljas enligt 11 kap. 9 §,
3. avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen,
4. det belopp som skall betalas för varje teckningsoption,
5. den tid inom vilken teckningsoptionerna skall betalas eller att teckning skall ske genom betalning enligt 15 § tredje stycket,
6. att teckningsoptionerna skall betalas med apportegendom eller i annat fall på villkor som avses i 2 kap. 5 § andra stycket 1–3 och 5 eller att teckningsoptioner skall tecknas med kvittningsrätt,
7. övriga särskilda villkor för tecknande av teckningsoptioner, och
8. bemyndigande för styrelsen eller den styrelsen utser inom sig att innan teckningstiden börjar löpa besluta om det antal teckningsoptioner som skall ges ut, vilket belopp som skall betalas för varje teckningsoption, teckningskursen samt sådana villkor som avses i 7.

Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än en vecka från dagen för beslutet.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 8 får lämnas endast om teckningsoptionerna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *fem vardagar* före avstämningsdagen.

(Jfr 14 kap. 5 § i promemorian.)

Ändringen i *tredje stycket* är av samma slag som ändringen i 13 kap. 5 §.

14 kap. 12 §

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *rätt* att teckna teckningsoptioner som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall förslagets huvudsakliga innehåll anges.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen är av samma slag som ändringen i 13 kap. 4 §.

14 kap. 26 §

När bolagsstämman skall pröva en fråga om godkännande av ett beslut enligt 24 §, skall beslutet och handlingar som avses i 8–10 §§ tillhandahållas aktieägarna enligt 11 §. Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om beslutet som anges i 12 §.

Om styrelsens beslut innebär att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall 2 § tillämpas i fråga om bolagsstämmans godkännande av beslutet.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Bestämmelsen i det nya *andra stycket* är av samma slag som 13 kap. 33 § andra stycket.

14 kap. 28 §

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om emission av teckningsoptioner i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges rätt att med stöd av 1 § andra stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. *Om bemyndigandet skall ha denna innebörd, skall 2 § tillämpas.*

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen är av samma slag som ändringen i 13 kap. 35 §.

14 kap. 29 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 28 §, skall styrelsen *eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 6 eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 11 §. *Om det föreslås att styrelsen skall bemyndigas att besluta om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall förslagets huvudsakliga innehåll framgå av kallelsen till bolagsstämman.*

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringarna är av samma slag som ändringarna i 13 kap. 36 §.

15 kap. 4 §

I förslaget enligt 3 § skall följande anges om det lån som bolaget tar genom emissionen:

1. det belopp eller högsta belopp som bolaget skall låna eller det lägsta och högsta lånebeloppet,
2. konvertiblernas nominella belopp,
3. det belopp som skall betalas för varje konvertibel (teckningskursen) och räntefot,
4. den *rätt* att teckna konvertibler som aktieägarna eller någon annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen,
5. den tid inom vilken teckning av konvertibler skall ske,
6. den fördelningsgrund som styrelsen skall tillämpa för konvertibler som inte tecknas med företrädesrätt, och
7. den tid inom vilken konvertiblerna skall betalas eller, i förekommande fall, att teckning skall ske genom betalning enligt 15 § tredje stycket.

Uppgift som avses i första stycket 1 och 3 behöver inte anges i förslaget, om det föreslås att stämman skall besluta om ett sådant bemyndigande som avses i 5 § första stycket 6.

Innebär förslaget enligt första stycket 4 en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen samt grunderna för teckningskursen anges i förslaget eller i en bifogad handling.

Teckningstiden enligt första stycket 5 får inte understiga två veckor, om aktieägarna skall ha företrädesrätt till konvertiblerna. I bolag som inte är avstämningsbolag räknas denna tid från det att underrättelse enligt 14 § har skett eller, om samtliga aktieägare har varit företrädade på den stämma som har beslutat om emissionen, från beslutet. I avstämningsbolag räknas tiden från avstämningsdagen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen i *tredje stycket* är av samma slag som ändringen i 13 kap. 5 §.

15 kap. 5 §

I förekommande fall skall förslaget enligt 3 § innehålla uppgift om

1. att kuponger som hör till aktiebrevens skall användas som emissionsbevis,
2. att överskjutande teckningsrätter skall säljas enligt 11 kap. 9 §,
3. avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag och att aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen,
4. att konvertiblerna skall betalas med apportegendom eller i annat fall på villkor som avses i 2 kap. 5 § andra stycket 1–3 och 5 eller att en konvertibel skall tecknas med kvittningsrätt,
5. övriga särskilda villkor för det lån som bolaget tar genom emissionen, och
6. bemyndigande för styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig att innan teckningstiden börjar löpa besluta om lånebelopp, det belopp som skall betalas för varje konvertibel, räntefot, konverteringskursen samt sådana villkor som avses i 5.

Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än en vecka från tidpunkten för beslutet.

I fråga om apportegendom gäller bestämmelserna i 2 kap. 6 §.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 6 får lämnas endast om konvertiblerna skall noteras vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att delta i emissionen, skall bemyndigandet utformas så att villkoren beslutas senast den dag som infaller *fem vardagar* före avstämningsdagen.

I fråga om publika aktiebolag gäller även 41 §.

(Jfr 15 kap. 5 § i promemorian.)

Ändringen i *fjärde stycket* är av samma slag som ändringen i 13 kap. 5 §.

15 kap. 12 §

Kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget enligt 3 § skall innehålla uppgift om den *rätt* att teckna konvertibler som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt i förhållande till det antal aktier de äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen, skall det huvudsakliga innehållet i förslaget alltid anges.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen är av samma slag som ändringen i 13 kap. 5 §.

15 kap. 31 §

När bolagsstämman skall pröva en fråga om godkännande av ett beslut enligt 29 §, skall beslutet och handlingar som avses i 8–10 §§ tillhandahållas aktieägarna enligt 11 §. Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla de uppgifter om beslutet som anges i 12 §.

Om styrelsens beslut innebär att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall 2 § tillämpas i fråga om bolagsstämmans godkännande av beslutet.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Bestämmelsen i det nya *andra stycket* är av samma slag som 13 kap. 33 § andra stycket.

15 kap. 33 §

Bolagsstämman får bemyndiga styrelsen att besluta om emission av konvertibler i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen. I ett sådant bemyndigande kan styrelsen ges rätt att med stöd av 1 § andra stycket 2 c bestämma att emissionen skall ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. *Om bemyndigandet skall ha denna innebörd, skall 2 § tillämpas.*

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen är av samma slag som ändringen i 13 kap. 35 §.

15 kap. 34 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande enligt 33 §, skall styrelsen *eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut. I förslaget skall det särskilt anges om styrelsen skall kunna besluta om emission med en sådan bestämmelse som avses i 5 § första stycket 4 eller med avvikelse

från aktieägarnas företrädesrätt. I förslaget skall vidare anges den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas.

Förslaget skall före den bolagsstämma som skall pröva frågan om bemyndigande tillhandahållas aktieägarna på det sätt som anges i 11 §. *Om det föreslås att styrelsen skall bemyndigas att besluta om avvikelser från aktieägarnas företrädesrätt, skall förslagets huvudsakliga innehåll framgå av kallelsen till bolagsstämman.*

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringarna är av samma slag som ändringarna i 13 kap. 36 §.

16 kap. 1 §

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas när publika aktiebolag och dotterbolag till sådana bolag beslutar om

1. nyemission av aktier eller emission av teckningsoptioner eller konvertibler,

2. överlåtelse av aktier, teckningsoptioner eller konvertibler som har getts ut av ett bolag inom samma koncern, eller

3. lån som avses i 11 kap. 11 §.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Punkten 3 har formulerats om till följd av ändringarna i 11 kap. 11 §.

16 kap. 4 §

Om ett aktiebolag har gett ut aktier, teckningsoptioner eller konvertibler med rätt till teckning för ett annat aktiebolag inom samma koncern, får det senare bolaget inte överlåta aktierna, teckningsoptionerna eller konvertiblerna till någon som avses i 2 § första stycket 2 utan att beslut om detta har fattats av bolagsstämman i det bolaget.

Ett beslut om överlåtelse från ett dotterbolag enligt första stycket skall dessutom godkännas av bolagsstämman i det publika aktiebolag som är moderbolag i koncernen.

I kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva ett förslag till beslut som avses i denna paragraf skall förslagets huvudsakliga innehåll anges.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Paragrafen reglerar den situationen att ett aktiebolag som ingår i en koncern överlåter aktier, teckningsoptioner eller konvertibler i ett annat koncernföretag till någon som, om instrumenten hade emitterats direkt till den personen från det senare företaget, hade omfattas av de särskilda begränsningar som enligt 16 kap. 2 och 3 §§ gäller i fråga om riktade emissioner m.m. Paragrafen syftar således till att förhindra att bestämmelserna i 2 och 3 §§ kringgås. I *första stycket* har orden ”som är dotterbolag till ett publikt aktiebolag” utgått. Orden har ansetts innebära en omotiverad begränsning av paragrafens tillämplighet. Någon motsvarande begränsning fanns inte före tillkomsten av 2005 års aktiebolagslag (jfr 6§ lagen [1987:464]) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag, m.m. i dess lydelse före den 1 januari 2006). Det är alltså inte längre nödvändigt att det bolag som har gett ut aktierna, teckningsoptionerna eller konvertiblerna är ett dotterbolag till ett publikt

aktiebolag. Bestämmelserna skall tillämpas också om bolaget självt är ett publikt aktiebolag. Att bolaget skall vara antingen ett publikt aktiebolag eller ett dotterbolag till ett sådant följer av 1 §.

16 kap. 7 §

Beslut om att ta upp ett sådant lån som avses i 11 kap. 11 § skall alltid fattas av bolagsstämman om någon som avses i 2 § första stycket 2 skall ha rätt att teckna sig för lånet med förtur eller med särskilda villkor. Om lånet har tagits upp av ett bolag som är dotterbolag till ett publikt aktiebolag, skall beslutet dessutom godkännas av bolagsstämman i *det senare bolaget*.

I kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva ett förslag till beslut som avses i denna paragraf skall förslagets huvudsakliga innehåll anges.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

I *första stycket* andra meningen har en redaktionell ändring gjorts i förtydligande syfte.

19 kap. 5 §

Ett aktiebolag får

1. förvärva egna aktier för vilka ersättning inte skall betalas,
2. förvärva egna aktier som ingår i en affärsrörelse som bolaget övertar, om aktierna representerar en mindre andel av bolagets aktiekapital,
3. lösa in egna aktier enligt 25 kap. 22 §,
4. på auktion ropa in egna aktier som har utmätts för bolagets fordran, *och*
5. *överta egna aktier enligt 4 kap. 49 § andra stycket.*

(Jfr 19 kap. 5 § i promemorians förslag.)

I paragrafen klarläggs att ett övertagande av aktier enligt 4 kap. 49 § inte står i strid med aktiebolagslagens principiella förbud mot att förvärva egna aktier. Av nämnda paragraf följer att överskjutande aktier som inte är föremål för handel på börs, auktoriserad marknadsplats eller annan reglerad marknad övergår i bolagets ägo på den dag då sammanläggningen verkställs, varvid bestämmelserna i 19 kap. 6 § blir tillämpliga. Den innebär att sådana aktier skall avyttras så snart som möjligt, dock senast tre år efter övertagandet. Aktier som inte har avyttrats inom denna tid blir ogiltiga, varefter bolagets aktiekapital skall minskas med de ogiltiga aktiernas andel av aktiekapitalet.

19 kap. 28 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om bemyndigande för styrelsen att fatta beslut om förvärv av egna aktier med stöd av 13 §, skall styrelsen, *eller om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren* upprätta ett förslag till beslut.

I förslaget skall det anges

1. det sätt som aktier får förvärvas på,

2. den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bemyndigandet får utnyttjas,

3. det högsta antal aktier, i förekommande fall fördelat på aktieslag, som får förvärvas,

4. det lägsta och högsta pris som får betalas för aktierna,

5. egendomens art och mängd, om ersättningen skall bestå av annan egendom än pengar, och

6. övriga villkor för förvärvet.

Bestämmelserna i 22–26 §§ skall tillämpas på förslaget.

Bolagsstämmans beslut skall innehålla de uppgifter som anges i *första* stycket.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen i *första stycket* är av samma slag som ändringen i 13 kap. 36 §.

I *fjärde stycket* har en felaktig hänvisning rättats till.

19 kap. 34 §

Om bolagsstämman skall pröva en fråga om överlåtelse av egna aktier enligt 32 § eller om bemyndigande för styrelsen att fatta ett sådant beslut skall styrelsen eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren upprätta ett förslag till beslut.

Förslaget skall innehålla uppgifter om

1. den tid, före nästa årsstämma, inom vilken bolagsstämmans beslut om överlåtelse skall verkställas eller styrelsens bemyndigande får utnyttjas,

2. det högsta antal aktier, i förekommande fall fördelat på aktieslag, som får överlåtas,

3. det lägsta pris som aktierna får överlåtas för, och

4. övriga villkor för överlåtelsen.

Bestämmelserna i 13 kap. 9 § skall tillämpas i fråga om förslaget till beslut enligt första stycket. *I kallelsen till den bolagsstämma som skall pröva förslaget skall förslagets huvudsakliga innehåll anges.*

Bolagsstämmans beslut skall innehålla de uppgifter som anges i andra stycket.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

I *tredje stycket* har det hittills funnits en hänvisning även till bestämmelserna i 13 kap. 10 §. I den paragrafen anges att kallelsen till en bolagsstämma som skall pröva ett förslag om emission av aktier skall innehålla uppgift om den företrädesrätt att teckna aktier som aktieägarna eller annan skall ha eller vem som annars skall få delta i emissionen. Under vissa förutsättningar skall även förslagets huvudsakliga innehåll anges i kallelsen. Hänvisningen har utgått. Någon företrädesrätt av det slag som regleras i 13 kap. förekommer inte vid utförsäljning av egna aktier enligt förevarande paragraf. I stället föreskrivs i förevarande paragraf att förslagets huvudsakliga innehåll alltid skall anges i kallelsen.

19 kap. 35 §

Vid ett publikt aktiebolags överlåtelse av egna aktier på annat sätt än som anges i 32 § tillämpas

1. vad som gäller vid nyemission av aktier enligt:

- 11 kap. 2 § första stycket om beslutanderätt,
- 11 kap. 5 § om emissionsbevis m.m.,
- 11 kap. 8 § om registrering av teckningsrätter m.m. i avstämningsbolag,
- 11 kap. 9 § om försäljning av överskjutande teckningsrätter,
- 11 kap. 12 och 14–20 §§ om emissionsprospekt,
- 13 kap. 1 § första och andra styckena om företrädesrätt,
- 13 kap. 2 § om beslut att avvika från aktieägarnas företrädesrätt,
- 13 kap. 3 § om upprättande av förslag till beslut,
- 13 kap. 6 § om kompletterande information,
- 13 kap. 7 § om apportegendom och kvittning,
- 13 kap. 8 § om revisorsgranskning,
- 13 kap. 9 § om tillhandahållande av förslag till beslut m.m.,
- 13 kap. 10 § om kallelstens innehåll,
- 13 kap. 12 § om underrättelse,
- 13 kap. 13 § om hur teckning skall ske,
- 13 kap. 18 § om tilldelning av aktier,
- 13 kap. 31 § första stycket om styrelsebeslut under förutsättning av bolagsstämman godkännande,
- 13 kap. 35 § om styrelsebeslut enligt bolagsstämman bemyndigande, och

2. vad som gäller vid nyemission eller överlåtelse av aktier enligt 16 kap.

I fråga om styrelsebeslut under förutsättning av bolagsstämman godkännande gäller 13 kap. 31 § andra stycket, 32 och 33 §§ i tillämpliga delar. I fråga om styrelsebeslut enligt bemyndigande av bolagsstämman gäller 13 kap. 36 och 38 §§ i tillämpliga delar.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Första stycket innehåller en uppräkningslista av ett antal bestämmelser i 11 och 13 kap. som skall tillämpas vid överlåtelse av egna aktier enligt förevarande paragraf. Till uppräkningslistan har lagts bestämmelserna i 11 kap. 9 § om försäljning av överskjutande teckningsrätter. Om ett beslut om att överlåta egna aktier innebär att innehav av ett visst antal aktier ger rätt att förvärva en aktie från bolaget, kan det inträffa att en aktieägare får en eller flera "förvärvsrätter" över. Sådana överskjutande rättigheter skall behandlas på samma sätt som sådana överskjutande teckningsrätter som kan uppkomma vid en emission. Det innebär att det i beslutet får bestämmas att överskjutande förvärvsrätter skall säljas genom bolagets försorg. Försäljningen skall verkställas genom ett värdepappersinstitut. Betalningen skall fördelas mellan innehavarna av förvärvsrätterna efter deras andel i försäljningslikviden.

19 kap. 36 §

I sådana fall som anges i 35 § skall i förslaget till beslut följande anges:

1. det högsta antal aktier, i förekommande fall fördelat på aktieslag, som skall överlåtas,
2. den *rätt* att förvärva aktier som tillkommer aktieägarna eller någon annan eller vem som annars får förvärva aktier,
3. den tid inom vilken aktieägare eller annan kan utnyttja sin företrädesrätt,
4. den tid inom vilken aktierna skall betalas eller, i förekommande fall, att teckning skall ske genom betalning,

5. den fördelningsgrund som styrelsen skall tillämpa beträffande aktier som inte tecknas med företrädesrätt,

6. avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt vid överlåtelsen,

7. det belopp som skall betalas för varje aktie,

8. villkor om apport eller att aktie skall tecknas med kvittningsrätt, och

9. övriga särskilda villkor för överlåtelsen.

Tiden som anges i första stycket 3 får inte understiga två veckor. I bolag som inte är avstämningsbolag räknas denna tid från det att under rättelse enligt 13 kap. 12 § har skett, eller, om samtliga aktieägare har varit företrädare på den stämma som har beslutat om överlåtelsen, från beslutet. I avstämningsbolag räknas tiden från avstämningsdagen.

Avstämningsdagen får inte sättas tidigare än en vecka från dagen för beslutet.

I stället för en sådan föreskrift som anges i första stycket 7 får det anges att styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig skall bemyndigas att innan den tid som avses i första stycket 3 börjar löpa besluta vilket belopp som skall betalas för varje aktie. Ett sådant bemyndigande får lämnas endast om aktierna skall noteras på en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Om bolaget är avstämningsbolag och aktieägare skall ha företrädesrätt att förvärva aktier, skall bemyndigandet utformas så att beloppet bestäms senast den dag som infaller *fem vardagar* före avstämningsdagen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringen i *första stycket 2* är av samma slag som ändringen i 13 kap. 4 §. Ändringen i *ffjärde stycket* är av samma slag som ändringen i 13 kap. 5 § femte stycket.

20 kap. 8 §

Innebär förslaget att aktiekapitalet skall minskas för återbetalning till aktieägarna, skall det till förslaget fogas ett motiverat yttrande från styrelsen om huruvida den föreslagna återbetalningen är försvarlig med hänsyn till vad som anges i 17 kap. 3 § andra och tredje styckena. Om tillgångar eller skulder har värderats till verkligt värde enligt 4 kap. 14 a § årsredovisningslagen (1995:1554), skall det i yttrandet också anges hur stor del av det egna kapitalet som beror på att en sådan värdering har tillämpats.

I fall som avses i första stycket skall det till förslaget också fogas ett yttrande, undertecknat av bolagets revisor, med uttalande om huruvida bolagsstämman bör besluta i enlighet med förslaget.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

I det oförändrade första stycket föreskrivs att det till ett förslag om minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna skall fogas ett särskilt yttrande från styrelsen. Yttrandet skall ha samma innehåll som ett motsvarande yttrande inför ett beslut om vinstutdelning (jfr 18 kap. 4 §). Inför ett beslut av det senare slaget skall bolagets revisor uttala sig om förslagets lämplighet (se 9 kap. 23 § första stycket 2 och 18 kap. 6 § 4). Detsamma gäller sedan tidigare om ett beslut om minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna fattas på en annan bolagsstämma än årsstämman (se 20 kap. 12 § 4 i dess hittillsvarande lydelse). I övrigt har något revisorsyttrande hittills inte krävts inför ett sådant beslut som regleras i förevarande paragraf. Genom det nya *andra*

stycket har det införts ett generellt krav på ett sådant yttrande. Ett sådant yttrande skall alltså i fortsättningen finnas tillgängligt oavsett om frågan skall prövas på en årsstämma eller på en extra bolagsstämma.

20 kap. 10 §

I förekommande fall skall, i fråga om sådan inlösen som avses i 9 §, förslaget om minskning av aktiekapitalet också innehålla uppgift om

1. att anmälan för inlösen skall ske genom att kuponger som hör till aktiebrevens ges in,

2. att inlösta aktier skall betalas med annan egendom än pengar eller i övrigt på villkor som avses i 2 kap. 5 § andra stycket 1–3 och 5 eller att inlösen skall ske genom kvittning av en fordran som bolaget har mot aktieägaren,

3. avstämningsdagen eller bemyndigande för styrelsen att fastställa avstämningsdagen, om bolaget är avstämningsbolag,

4. övriga särskilda villkor för inlösen, och

5. bemyndigande för styrelsen eller den som styrelsen utser inom sig att innan inlösen påbörjas bestämma det belopp som aktiekapitalet skall minskas med och det belopp som skall betalas för varje aktie som löses in.

Ett bemyndigande som avses i första stycket 3 eller 5 får lämnas bara om aktierna är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. I avstämningsbolag skall ett bemyndigande enligt första stycket 5 utformas så att minskningsbeloppet och det belopp som skall betalas för varje aktie som löses in bestäms senast den dag som infaller tre dagar före avstämningsdagen.

Avstämningsdagen enligt första stycket 3 får inte infalla senare än dagen före nästa årsstämma. I förekommande fall får avstämningsdagen inte heller infalla tidigare än en vecka från det att underrättelse enligt 18 § första stycket har skickats ut.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Det *tredje stycket* är nytt. Där uppställs en gräns för hur långt fram i tiden avstämningsdagen får sättas vid beslut om minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna genom inlösen. Dagen får inte infalla senare än dagen före nästa årsstämma. En likartad bestämmelse finns sedan tidigare i 18 kap. 3 § andra stycket. Aktiebolagskommittén hade föreslagit en regel av detta slag även i förevarande paragraf (se förslaget till 17 kap. 10 § i SOU 2001:1). Av förbiseende kom bestämmelsen emellertid inte med i det slutliga lagförslaget (jfr prop. 2004/05:85 s. 791). Detta har nu rättats till. I kommitténs förslag angavs även att dagen inte fick infalla tidigare än en vecka efter beslutets kungörande. Eftersom lagen inte innehåller bestämmelser om kungörande av beslut av detta slag, har någon motsvarande begränsning inte uppställts här. I vissa fall skall emellertid särskild underrättelse om beslutet skickas till aktieägarna (se 18 §). I sådana fall får avstämningsdagen inte förläggas tidigare än en vecka efter det att sådan underrättelse skickats ut. Det ligger i sakens natur att avstämningsdagen även i andra fall bör förläggas till en sådan tidpunkt att aktieägarna kan förutsättas känna till beslutet.

20 kap. 11 §

Om årsredovisningen inte skall behandlas på den bolagsstämma där förslaget om minskning av aktiekapitalet skall prövas *och minskningsbeloppet helt eller delvis skall användas för ändamål som avses i 1 § första stycket 3*, skall det i förslaget anges hur stor del av det enligt 17 kap. 3 § första stycket disponibla beloppet som finns kvar efter det senast fattade beslutet om värdeöverföring.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

I paragrafen regleras skyldigheten att inför en extra bolagsstämma som skall behandla en fråga om minskning av aktiekapitalet lämnas vissa kompletterande upplysningar om disponibelt fritt eget kapital. Såsom *FAR* har påtalat är denna uppgiftsskyldighet överflödigt i de fall då minskningen av aktiekapitalet skall ske för täckning av förlust. En förutsättning för sådan minskning av aktiekapitalet är nämligen att det inte finns något tillgängligt fritt eget kapital. Det har vidare ansetts onödigt att kräva att uppgift lämnas om det tillgängliga fria egna kapitalet i de fall då minskningen sker för avsättning till fri fond. En sådan transaktion innefattar ju inte någon värdeöverföring från bolaget (jfr 17 kap. 1 §). Om den fria fonden senare tas i anspråk för en vinstutdelning, skall uppgift om tillgängligt fritt eget kapital lämnas inför det beslutet (se 18 kap. 5 §).

Mot denna bakgrund har paragrafens tillämpningsområde begränsats till de fall då minskningen av aktiekapital skall ske för återbetalning till aktieägarna.

20 kap. 12 §

I de fall som avses i 11 § skall följande handlingar fogas till förslaget:

1. en kopia av den årsredovisning som innehåller de senast fastställda balans- och resultaträkningarna,
2. en kopia av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,
3. en redogörelse, undertecknad av styrelsen, för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning, vilka har inträffat efter det att årsredovisningen lämnades med uppgift om värdeöverföringar som har beslutats under samma tid och om förändringar i bolagets bundna egna kapital som har skett efter balansdagen, och
4. ett yttrande över den redogörelse som avses i 3, undertecknat av bolagets revisor.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

I 8 § andra stycket har införts en bestämmelse om att det till ett förslag till beslut om minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna alltid skall fogas ett revisorsyttrande om förslagets lämplighet. Som en konsekvens av detta har i *punkten 4* i förevarande paragraf det hittillsvarande särskilda kravet på att ett sådant yttrande skall fogas till förslaget om beslutet i fråga skall fattas på en annan stämma än en årsstämma tagits bort. I sak innebär detta inte någon förändring.

20 kap. 24 §

Om tillstånd krävs enligt 23 §, skall bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer om minskningsbeslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa minskningsbeslutet samt uppgift om borgenärernas rätt enligt 27 § att motsätta sig att beslutet verkställs.

Borgenärerna behöver inte underrättas om *en revisor i ett skriftligt, undertecknat* yttrande uttalar att *han eller hon* inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt lönegarantilagen (1992:497).

För en revisor som avses i andra stycket gäller bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena.

(Jfr 20 kap. 24 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om att ett bolag som har beslutat om minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägare skall underrätta sina kända borgenärer om beslutet. I *andra stycket* görs undantag från denna skyldighet bl.a. för de fall då en revisor intygar att minskningen inte medför någon fara för borgenärerna. Såsom bestämmelsen hittills har varit utformad har den bara kunnat tillämpas när det varit fråga om minskningsbeslut av mer kvalificerad art. Detta beror på att paragrafen hittills har angett att uttalandet skall ingå i ett ”yttrande enligt 14 §”. Ett sådant yttrande upprättas bara när minskningen av aktiekapitalet genomförs med vissa särskilda inlösenvillkor (se 10 § första stycket 2). Några sakliga skäl för en sådan begränsning har inte ansetts föreligga. Bestämmelsen har därför gjorts generellt tillämplig. I de fall då det inte finns något yttrande enligt 14 § kan uttalandet lämpligen tas in i en separat handling.

I *tredje stycket* anges att bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena skall tillämpas när det gäller den revisor som avses i andra stycket i förevarande paragraf. Det innebär att den som upprättar yttrandet skall vara auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Vidare innebär hänvisningen att vissa bestämmelser i 9 kap. om tillhandahållande av upplysningar till revisorn m.m. skall tillämpas.

20 kap. 25 §

Bolaget skall, i sådana fall som avses i 23 §, ansöka om tillstånd att verkställa minskningsbeslutet. Ansökan skall göras hos Bolagsverket. Den skall ges in inom två månader efter det att minskningsbeslutet registrerades.

Till ansökan skall fogas ett intyg från bolagets styrelse eller verkställande direktör om att bolagets kända borgenärer har underrättats enligt 24 § första stycket. Om *en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande* har uttalat att *han eller hon* inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna, skall i stället yttrandet fogas till ansökan. Om bolaget inte har bifogat vare sig ett sådant intyg eller ett

sådant yttrande, skall Bolagsverket förelägga bolaget att avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta, skall ansökan avvisas.

För en revisor som avses i andra stycket gäller bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Ändringarna i *andra* och *tredje styckena* är av samma slag som ändringarna i 20 kap. 24 §.

22 kap. 12 §

Innan frågan om lösenbeloppet slutligt har prövats, får skiljemännen eller, sedan talan har väckts vid domstol enligt 24 §, domstolen på yrkande av majoritetsaktieägaren i en särskild dom besluta om förhandstillträde för majoritetsaktieägaren.

Ett avgörande enligt första stycket får meddelas endast om

1. parterna är ense om att det finns lösningsrätt eller lösningsskyldighet eller det annars står klart att en sådan rätt eller skyldighet finns, och

2. majoritetsaktieägaren har ställt säkerhet för kommande lösenbelopp och ränta och säkerheten har godkänts av skiljemännen eller domstolen.

Om beslut om förhandstillträde har meddelats, får majoritetsaktieägaren utöva de rättigheter som aktierna ger från och med den tidpunkt då domen om förhandstillträde vinner laga kraft *eller, om skiljemännen har beslutat enligt 24 § tredje stycket, från tidpunkten för det beslutet*. Vid denna tidpunkt inträder också de rättsverkningar som anges i 13 och 14 §§.

(Jfr 22 kap. 12 § i promemorian.)

Paragrafen reglerar förhandstillträde till aktier i samband i mål om inlösen. Av *tredje stycket* framgår att förhandstillträdetts effekter, enligt huvudregeln, inträder vid den tidpunkt då domen om förhandstillträde vinner laga kraft. I 22 kap. 24 § tredje stycket har det tagits in nya bestämmelser om att skiljemännen, under vissa förutsättningar, kan besluta att förhandstillträdet får omedelbar verkan. Om ett sådant beslut meddelas, kan majoritetsaktieägaren utöva de rättigheter som aktierna ger redan från och med tidpunkten för det beslutet.

22 kap. 23 §

Majoritetsaktieägaren skall svara för ersättningen till skiljemännen och gode mannen samt för *sina egna och andra aktieägares kostnader i skiljeförfarandet*. Om det finns särskilda skäl, får skiljemännen ålägga annan aktieägare att helt eller delvis svara för dessa kostnader. Beträffande aktieägares och den gode mannens kostnader gäller 18 kap. 8 § rättegångsbalken.

Om den gode mannen begär det, får skiljemännen ålägga majoritetsaktieägaren att ställa säkerhet för den gode mannens arvode och kostnader.

(Jfr 22 kap. 23 § i promemorian.)

I paragrafen regleras kostnaderna för ett skiljeförfarande om inlösen av minoritetsaktier.

I *första stycket* har det klarlagts att majoritetsaktieägarens kostnadsansvar omfattar även de egna kostnaderna.

Det *andra stycket* är nytt. Det innehåller en bestämmelse om att skiljemännen, på begäran av den gode mannen, kan ålägga majoritetsaktieägaren att ställa säkerhet för den gode mannens arvode och kostnader. Frågan har behandlats i avsnitt 5.4. Det ankommer på skiljemännen att – på grundval av de uppgifter som den gode mannen lämnar i sin begäran och med beaktande av eventuella invändningar från majoritetsaktieägaren – fastställa storleken på säkerheten. Om processen visar sig bli mer omfattande än vad som ursprungligen antagits kan skiljemännen, efter en ny begäran från den gode mannen, i ett senare skede besluta att ytterligare säkerhet skall ställas.

Skiljemännen kan inte avbryta förfarandet på den grunden att säkerhet för den gode mannen inte har ställts (jfr 38 § lagen [1999:116] om skiljeförfarande). Lagen innehåller inte heller i övrigt några särskilda regler om vad som gäller om majoritetsaktieägaren inte efterkommer skiljemännens beslut. Majoritetsaktieägaren eller den gode mannen har inte heller någon rätt att överklaga skiljemännens beslut i särskild ordning.

22 kap. 24 §

Part eller god man som är missnöjd med en skiljedom i en inlösentvist har rätt att väcka talan vid Stockholms tingsrätt inom sextio dagar från det att han eller hon fick del av skiljedomen i original eller bestyrkt kopia.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till hovrätten.

Skiljemännen får besluta att en skiljedom om förhandstillträde enligt 12 § gäller även om den inte har vunnit laga kraft. Ett sådant beslut får avse endast aktier vars ägare har medgett att förhandstillträde sker.

(Jfr 22 kap. 24 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om talan mot skiljedom i en inlösentvist (jfr avsnitt 5.2). Det *tredje stycket*, som är nytt, innehåller en särskild regel, tillämplig på domar om förhandstillträde enligt 22 kap. 12 §. Om en sådan dom grundar sig på medgivande från minoritetsaktieägarna, får skiljemännen besluta att domen skall gälla trots att den inte har vunnit laga kraft. Ett sådant beslut innebär att de rättsföljder som är knutna till domen inträder omedelbart. Majoritetsaktieägaren har således rätt att direkt efter domen utöva de rättigheter som är förenade med de aktier som förhandstillträdet avser (jfr 22 kap. 12 § tredje stycket). Han eller hon har också rätt att omedelbart bli registrerad som ägare till aktierna i avstämningsregister (22 kap. 14 §) eller, såvitt gäller kupongbolag, få aktiebrevens överlämnade till sig (22 kap. 13 §).

Om yrkandet om förhandstillträde har medgetts av vissa men inte alla minoritetsaktieägare är det möjligt att meddela ett begränsat förordnande om omedelbar giltighet som gäller endast de aktier som omfattas av ett medgivande. I ett sådant fall kan alltså domen verkställas omedelbart i förhållande till vissa minoritetsaktieägare medan majoritetsaktieägaren i övrigt får avvakta att domen vinner laga kraft. Lagtexten har utformats

på ett sådant sätt att det är möjligt för skiljenämnden att fatta ett beslut av det aktuella slaget även om aktieägaren först bestrider yrkandet om förhandstillträde men senare, när domen på förhandstillträde redan är meddelad, går med på att förtida tillträde sker.

22 kap. 25 §

I allmän domstol svarar majoritetsaktieägaren för sina egna kostnader och för kostnader som har uppkommit för motpart eller god man genom att majoritetsaktieägaren har *väckt* talan, om inte annat följer av 18 kap. 6 eller 8 § rättegångsbalken. I övrigt gäller vad som sägs i 18 kap. rättegångsbalken om skyldigheten att svara för kostnader i högre rätt.

Om minoritetsaktieägarna helt eller delvis skall svara för rättegångskostnader, skall dessa fördelas efter det antal aktier som var och en innehar. Om det finns särskilda skäl, får domstolen besluta om en annan fördelning. Bestämmelserna i 18 kap. 9 § rättegångsbalken skall inte tillämpas.

(Jfr 22 kap. 25 § i promemorian.)

I *första stycket* har uttrycket ”fullföljt talan” ersatts av ”väckt talan”. Det senare uttrycket överensstämmer med den terminologi som används i övrigt i kapitlet (se främst 22 kap. 24 §).

22 kap. 26 §

En majoritetsaktieägare som utnyttjar sin rätt enligt 1 § att lösa in återstående aktier i bolaget har rätt att också lösa in teckningsoptioner och konvertibler som bolaget har gett ut. En innehavare av en sådan teckningsoption eller konvertibel har rätt att få denna inlöst av majoritetsaktieägaren, även om denne inte utnyttjar sin rätt till inlösen av aktier.

Har majoritetsaktieägaren enligt 6 § begärt att en tvist om inlösen skall avgöras av skiljemän, får teckningsoptionerna eller konvertiblerna inte utnyttjas för teckning eller konvertering förrän inlösentvisten har avgjorts genom en dom eller ett beslut som har vunnit laga kraft. Om den tid inom vilken optionsrätten får utnyttjas eller konvertering får ske löper ut dessförinnan *eller inom tre månader därefter*, har innehavaren av teckningsoptionen eller konvertibeln ändå rätt att utnyttja optionen eller konvertibeln under tre månader efter det att avgörandet vann laga kraft.

(Jfr 22 kap. 26 § i promemorian.)

Skälen för förslaget framgår av avsnitt 5.3.

I paragrafen, som reglerar inlösen av konvertibler och teckningsoptioner, har det tidigare tredje stycket utgått. Där fanns en bestämmelse av innebörd att bestämmelserna i första stycket var dispositiva i den bemärkelse att de skulle tillämpas endast om inte annat föreskrivits i emissionsvillkoren. Följden av att den bestämmelsen har utgått är att bestämmelserna i första stycket i fortsättningen är tvingande. Av en särskild övergångsbestämmelse följer att villkor i emissionsbeslut som meddelats före lagändringens ikraftträdande fortsätter att vara giltiga.

I *andra stycket* har ett tillägg gjorts. Innebörden av detta är att tecknings- respektive konverteringstiden förlängs inte bara om denna löper ut under den tid som inlösentvisten pågår utan även om tiden löper

ut inom viss tid efter det att tvisten slutligt har avgjorts. I båda fallen har innehavaren av teckningsoptionen eller konvertibeln tre månader på sig från det att domen eller det slutliga beslutet i inlösentvisten vann laga kraft.

23 kap. 18 a §

Om bolagsstämman i ett överlåtande bolag skall pröva en fråga om godkännande av en fusionsplan skall, om fusionsvederlaget helt eller delvis skall utgöras av pengar, aktieägarna på stämman beredas tillfälle att begära att få sina aktier inlösta av bolaget. En sådan begäran skall framställas innan beslutet i fråga om godkännande av fusionsplanen fattas.

Den som har framställt en sådan begäran som avses i första stycket skall vid omröstning i frågan om godkännande av fusionsplanen rösta emot ett godkännande. Om han eller hon inte gör det, förfaller begäran om inlösen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Denna och den närmast följande paragrafen är nya. De syftar till att komma till rätta med vissa missbruk av fusionsbestämmelserna som har förekommit. Frågan har behandlats i avsnitt 5.1.

I *första stycket* ges minoritetsaktieägare i ett överlåtande bolag en inlösenrätt i samband med kontantfusion. Som kontantfusion räknas i detta sammanhang alla fusioner där det ingår pengar i fusionsvederlaget. Hur stor andel av vederlaget som består av pengar respektive aktier spelar inte någon roll.

Inlösenrätten gäller endast för aktieägare i överlåtande bolag. Dessa skall på den bolagsstämma som skall ta ställning till fusionsplanen beredas tillfälle att begära inlösen. Om en aktieägare vill framställa en sådan begäran, skall detta ske innan beslutet i fråga om godkännande av fusionsplanen fattas. När det senare beslutet fattas, skall det alltså vara utrett om och i vilken utsträckning minoritetsaktier skall lösas in. Detta kan nämligen påverka förutsättningarna för fusionen.

Frågan om huruvida en person har rätt att begära inlösen skall bedömas på samma sätt som frågan om en person har rösträtt på stämman. Personen skall alltså vara införd i aktieboken på dagen för stämman eller, i avstämningsbolag, på den dag som utgör avstämningsdag för stämman (se 7 kap. 28 §).

Rätten att begära inlösen tillkommer endast *aktieägare*. Det har inte ansetts nödvändigt att ge innehavare av teckningsoptioner eller konvertibler någon motsvarande rätt. Frågan om vilka rättigheter som skall tillkomma sådana rättighetshavare efter fusionen skall regleras i fusionsplanen (se 23 kap. 7 § 7).

Begäran om inlösen görs hos det överlåtande bolaget. Det är följaktligen det bolaget som initialt är aktieägarens motpart i en eventuell tvist om inlösen. Av 18 d § framgår emellertid att inlösenförfarandet inte får fullbordas förrän fusionen har registrerats. Det innebär att det i slutändan är det övertagande bolaget som kommer att stå för betalningen för inlösta aktier. I samband med registreringen av fusionen övergår

nämmligen överlåtande bolags alla förpliktelser på det övertagande bolaget (se 23 kap. 26 §).

Vid fusion genom absorption torde det övertagande bolaget som regel, i sin egenskap av aktieägare i det överlåtande bolaget, få kännedom om framställda lösenanspråk. Om så undantagsvis inte skulle vara fallet, får det förutsättas att det överlåtande bolaget informerar det övertagande bolaget om anspråket. Det har inte ansetts nödvändigt att ta in särskilda föreskrifter om den saken i lagen.

Inlösenrätten syftar till att skydda minoritetsaktieägare från rättsförluster i samband med kontantfusioner, i synnerhet sådana som i praktiken är att jämställa med tvångsinlösen av aktier. Det har mot den bakgrunden ansetts att endast den som motsätter sig fusionen skall ha rätt till inlösen. Följaktligen föreskrivs i *andra stycket* att den som har begärt inlösen måste rösta emot förslaget att godkänna fusionsplanen. I annat fall förfaller hans eller hennes begäran om inlösen.

23 kap. 18 b §

Om en aktieägare har begärt inlösen enligt 18 a § och det inte kan träffas en överenskommelse om detta, skall tvisten prövas av tre skiljemän. Den som vill begära en sådan prövning skall göra det inom en månad efter det att bolagsstämman i det överlåtande bolaget har beslutat att godkänna fusionsplanen. Efter det att en sådan begäran har framställts medför en aktie som skall lösas in inte någon annan rätt än rätten till lösenbeloppet.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.

Om fusionsplanen har godkänts, skall det överlåtande bolaget försöka komma överens med de aktieägare som har framställt en begäran enligt 18 a § om villkoren för inlösen. Om bolaget och aktieägaren inte kan enas om ett lösenbelopp kan den tvisten hänskjutas till prövning i skiljenämnd. Detta skall göras inom en månad från bolagsstämman. Skiljeförfarandet initieras på det sätt som anges i 19 § lagen (1999:116) om skiljeförfarande. Således skall minoritetsaktieägaren överlämna en begäran om skiljedom ("påkallelsekrift") till en behörig företrädare för det överlåtande bolaget. I skriften skall han eller hon uppge sin skiljeman. Om tvisten om inlösen inte är avgjord vid den tidpunkt då fusionen registreras träder det övertagande bolaget in i det överlåtande bolagets ställning i tvisten. Detta följer av 26 §. Skyldigheten att slutligen betala lösenbeloppet åvilar alltid det övertagande bolaget (se 18 d §, jfr kommentaren till 18 a §).

Under den tid som tvisten pågår kan minoritetsaktieägaren inte utöva några rättigheter i bolaget. Inte heller någon annan kan företräda aktierna under denna tid. De är med andra ord "passiverade" under den tid som inlösenförfarandet pågår.

Fusionsförfarandet kan fortgå utan hinder av att en inlösenfråga är föremål för prövning. Om skiljeförfarandet förfaller enligt 18 c § på grund av att frågan om fusion har fallit, återfår aktieägaren emellertid

alla de rättigheter och befogenheter som normalt följer med aktieinnehavet.

23 kap. 18 c §

I fråga om en sådan tvist som avses i 18 b § gäller i tillämpliga delar lagen (1999:116) om skiljeförfarande samt 22 kap. 23–25 §§ denna lag. Vad som sägs i de senare bestämmelserna om majoritetsaktieägaren skall avse det överlåtande bolaget. Vad som sägs om minoritetsaktieägare skall avse aktieägare som har påkallat inlösen.

Lösenbeloppet skall bestämmas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter. På lösenbeloppet skall ränta betalas enligt vad som sägs i 22 kap. 3 §.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.

Av första stycket framgår att ett skiljeförfarande som har påkallats enligt 18 b § i huvudsak följer allmänna bestämmelser i lagen (1999:116) om skiljeförfarande. Därutöver skall några bestämmelser i 22 kap. aktiebolagslagen tillämpas. Det gäller bl.a. 22 kap. 23 och 25 §§ som reglerar frågor om ersättning för kostnader för skiljeförfarandet respektive rättegången i allmän domstol. Innebörden av detta är att det överlåtande bolaget enligt huvudregeln skall stå för kostnaderna för skiljeförfarandet, oberoende av utgången. En minoritetsaktieägare som har fört egen talan har dock rätt till ersättning endast för sådana kostnader som har varit skäligen påkallade för tillvaratagande av hans eller hennes rätt. I allmän domstol svarar det överlåtande bolaget för samtliga kostnader om det är bolaget som har väckt talan mot domen. I annat fall gäller rättegångsbalkens regler om fördelning av ansvaret för rättegångskostnader i tvistemål.

Det överlåtande bolagets kostnadsansvar övergår på det övertagande bolaget i samband med att fusionen registreras (se 26 §, jfr kommentaren till 18 b §).

Även 22 kap. 24 § skall tillämpas. Skiljenämndens avgörande kan således angripas på samma sätt som en skiljedom om lösenbeloppet enligt 22 kap. Talan mot domen skall väckas vid Stockholms tingsrätt inom 60 dagar från delfäendet av domen (jfr 22 kap. 24 §). Tingsrättens dom kan i sin tur överklagas till Svea hovrätt.

Övriga bestämmelser i 22 kap. är inte tillämpliga. Således gäller inte de särskilda bestämmelserna i 22 kap. 6–11 §§ om när majoritetsaktieägaren har påkallat skiljeförfarande. Bestämmelserna om förhandstillträde (12–14 §§), särskild dom (15 §), återkallelse av talan (16–19 §§), verkningarna av skiljedomen (20 §), nedsättning av lösenbeloppet (21 §) och utfärdande av nytt aktiebrev (22 §) skall inte heller tillämpas vid ett skiljeförfarande enligt förevarande paragraf.

I andra stycket regleras lösenbeloppets storlek. Lösenbeloppet skall fastställas till ett med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter skäligt belopp. Bestämmelsen har förebild i 29 kap. 4 §, som behandlar aktieägares inlösenkyldighet vid missbruk. Den lämnar stort utrymme för skiljenämnden och allmän domstol att beakta

omständigheterna i det enskilda fallet. I de fall då fusionen i praktiken är att jämställa med sådan tvångsinlösen av minoritetsaktier som kan ske enligt 22 kap. – dvs. när övertagande bolag redan innehar över 90 procent av aktierna i det överlåtande bolaget – är det ofta naturligt att skiljenämnden söker ledning i de bestämmelser som gäller i fråga om lösenbeloppets storlek vid inlösen och den praxis som har utvecklats i anslutning till dessa bestämmelser (se 22 kap. 2 §). När det gäller noterade bolag bör det dock beaktas att börskursen på påkallandedagen – som ju ligger efter tidpunkten för stämmans beslut att godkänna fusionsplanen – i hög grad kan väntas vara styrd av nivån på det fusionsvederlag som har beslutats av stämman. Det kan bl.a. av det skälet vara befogat att iaktta än större försiktighet än i inlösensituationen när det gäller att låta det noterade värdet vid en viss tidpunkt ligga till grund för värderingen.

I de fall då det övertagande bolaget inte har ett sådant stort aktieinnehav som berättigar till inlösen enligt 22 kap. är det som regel naturligt att lösenbeloppet bestäms på likartade grunder som de som tillämpas vid beräkningen av fusionsvederlaget. Det innebär att beräkningen normalt skall utgå från aktiernas andel i bolagets totala förmögenhet.

23 kap. 18 d §

En överenskommelse eller en dom om inlösen får verkan tidigast vid den tidpunkt då fusionen registreras enligt 26 §. Om frågan om fusion faller, faller även frågan om inlösen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.1.

I paragrafen föreskrivs att en överenskommelse eller dom om inlösen inte får verkan förrän tidigast då fusionen registreras. Det finns däremot inte något hinder mot att i en överenskommelse eller dom ange att betalning för inlösta aktier skall erläggas vid ett senare tillfälle. Detta blir med nödvändigtvis fallet i den situationen då en inlösentvist avgörs först efter det att fusionen har registrerats.

En konsekvens av paragrafen är att det alltid är det övertagande bolaget som är skyldigt att betala för inlösta aktier. Överlåtande bolag upphör ju i samband med registreringen (se 26 §). Detta gäller både vid fusion genom absorption och fusion genom kombination.

Syftet med paragrafen är att förhindra att aktieägare blir av med sina aktier och att bolaget blir sittande med egna aktier i de fall då fusionen aldrig fullbordas. För att fusionen skall fullbordas krävs bl.a. att Bolagsverket lämnar tillstånd att verkställa fusionsavtalet (se 20 §) och, i ett senare skede, att fusionen anmäls för registrering (se 25 §). Om en sådan ansökan eller anmälan inte görs inom föreskriven tid faller frågan om fusion (se 27 §). Lagen tvingar inte deltagande bolag eller deras styrelser att vara aktiva i dessa hänseenden. Det innebär i praktiken att de förfogar över frågan om fusionens fullbordande även efter det att ett skiljeförfarande har påkallats.

Om frågan om fusion skulle falla till följd av att en ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen inte har gjorts inom föreskriven tid eller fusionen inte har anmälts för registrering, faller även frågan om inlösen. Om ett mål om inlösen då fortfarande pågår, skall detta avskrivas. Om målet redan är avgjort blir domen utan verkan. Aktieägaren behåller sina aktier.

Det sagda gäller också om frågan om fusion skulle falla till följd av att bolagsstämman i ett annat bolag som deltar i fusionen inte godkänner fusionsplanen (se 18 §).

Det kan förekomma att beslutet att godkänna fusionsplanen har angripits genom talan i allmän domstol. Om en sådan talan resulterar i att bolagsstämmans beslut upphävs skall ett pågående mål om inlösen också avskrivas. Det kan, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, finnas anledning att vilandeförklara ett mål av det senare slaget i avvaktan en pågående domstolsprocess av detta slag.

23 kap. 33 §

Moderbolaget skall ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Ansökan skall göras hos Bolagsverket. Den skall ges in *inom en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande hos moderbolaget och, om fusionsplanen har registrerats enligt 30 § första stycket, senast två år efter det att uppgift om att planen har registrerats har kungjorts.*

Följande handlingar skall fogas till ansökan:

1. en kopia av fusionsplanen,
2. intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer har underrättats enligt 32 § och, i sådana fall som avses i 30 § andra stycket, att samtliga aktieägare i moderbolaget har undertecknat fusionsplanen, och
3. i förekommande fall, en kopia av protokollet från bolagsstämman som avses i 31 §.

Vid handläggningen av tillståndsärendet gäller bestämmelserna i 20 § tredje stycket samt 21 § första stycket 1 och 22–24 §§. Därvid skall vad som sägs om överlåtande bolag avse dotterbolag och vad som sägs om övertagande bolag avse moderbolag.

(Jfr 23 kap. 33 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplan i fråga om absorption av helägt dotterbolag. Ansökan skall ges in inom vissa tidsfrister. Hittills har sålunda gällt att ansökan skall ges in tidigast en och senast två månader från det att fusionsplanen blev gällande. Genom förslaget anpassas regleringen till vad som gäller vid vanlig fusion (jfr 20 §).

24 kap. 8 §

I delningsplanen skall det för varje bolag anges

1. firma, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,
2. en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som skall överföras till vart och ett av de övertagande bolagen eller, vid delning

enligt 1 § andra stycket 2, behållas av det överlåtande bolaget med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde,

3. hur många aktier i övertagande bolag som skall lämnas för ett angivet antal aktier i det överlåtande bolaget och vilken kontant ersättning som skall lämnas som delningsvederlag,

4. den tidpunkt och de övriga villkor som skall gälla för utlämnandet av delningsvederlaget,

5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas som delningsvederlag medför rätt till utdelning i övertagande bolag,

6. den planerade tidpunkten för upplösningen av det överlåtande bolaget, om detta skall upplösas,

7. vilka rättigheter i övertagande bolag som skall tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller vilka åtgärder som i övrigt skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av delningen skall lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 13 §,

9. om någon på något annat sätt skall få särskilda rättigheter eller förmåner av övertagande bolag som bildas i samband med delningen, och

10. kostnaderna för delningen och hur dessa skall fördelas på deltagande bolag.

Om det skall finnas flera övertagande bolag, skall det av delningsplanen framgå vilket av dessa som i förekommande fall skall överta överlåtande bolags skyldighet att lösa in aktier enligt 20 a §.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Paragrafen har nära motsvarighet i 23 kap. 18 a §. För en kommentar hänvisas till författningskommentaren till den paragrafen.

I 20 a–20 d §§ finns bestämmelser om minoritetsaktieägares rätt att få aktier inlösta i samband med en delning. Skyldigheten att lösa in aktier ligger i princip på det överlåtande bolag i vilket den som begär inlösen är aktieägare. Genom registreringen av delningen övergår emellertid skyldigheten på det övertagande bolaget eller, om det finns flera sådana, ett av dessa. I det senare fallet skall det av delningsplanen framgå vilket av de övertagande bolagen som skall ta över denna skyldighet (se det nya *andra stycket*).

24 kap. 20 a §

Om bolagsstämman i det överlåtande bolaget skall pröva en fråga om godkännande av en delningsplan skall, om delningsvederlaget helt eller delvis utgörs av pengar, aktieägarna på stämman beredas tillfälle att begära att få sina aktier inlösta av bolaget. En sådan begäran skall framställas innan beslutet i fråga om godkännande av delningsplanen fattas.

Den som har framställt en sådan begäran som avses i första stycket skall vid omröstning i frågan om godkännande av delningsplanen rösta emot ett godkännande. Om han eller hon inte gör det, förfaller begäran om inlösen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Denna och de närmast följande paragraferna innehåller bestämmelser om minoritetsaktieägares rätt att få aktier inlösta i samband med en

delning. Förevarande paragraf har nära motsvarighet i 23 kap. 18 a §. För en kommentar hänvisas till författningskommentaren till den paragrafen.

24 kap. 20 b §

Om en aktieägare har begärt inlösen enligt 20 a § och det inte kan träffas en överenskommelse om detta, skall tvisten prövas av tre skiljemän. Den som vill begära en sådan prövning skall göra det inom en månad efter det att bolagsstämman i det överlåtande bolaget har beslutat att godkänna delningsplanen. Efter det att en sådan begäran har framställts medför en aktie som skall lösas in någon annan rätt än rätten till lösenbeloppet.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Paragrafen har nära motsvarighet i 23 kap. 18 b §. För en kommentar hänvisas till författningskommentaren till den paragrafen.

24 kap. 20 c §

I fråga om en sådan tvist som avses i 18 b § gäller i tillämpliga delar lagen (1999:116) om skiljeförfarande samt 22 kap. 23–25 §§ denna lag. Vad som sägs i de senare bestämmelserna om majoritetsaktieägaren skall avse det överlåtande bolaget. Vad som sägs om minoritetsaktieägare skall avse aktieägare som har påkallat inlösen. Lösenbeloppet skall bestämmas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter. På lösenbeloppet skall ränta betalas enligt vad som sägs i 22 kap. 3 §.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Paragrafen har nära motsvarighet i 23 kap. 18 a §. För en kommentar hänvisas till författningskommentaren till den paragrafen.

24 kap. 20 d §

En överenskommelse eller en dom om inlösen får verkan tidigast vid den tidpunkt då delningen registreras enligt 27 §. Om frågan om delning faller, faller även frågan om inlösen.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorian.)

Paragrafen har nära motsvarighet i 23 kap. 18 a §. För en kommentar hänvisas till författningskommentaren till den paragrafen.

Paragrafen innebär, precis som motsvarande bestämmelse i 23 kap. 18 a §, att det alltid är ett övertagande bolag som skall erlägga betalning för inlösta aktier. Till skillnad från vad som är fallet vid fusion kan det emellertid vid delning förekomma flera övertagande bolag. I sådana fall skall det av delningsplanen framgå vilket av dessa som är betalningsskyldigt för inlösta aktier (se 8 §).

25 kap. 13 §

Styrelsen skall genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning

1. när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, eller

2. när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken har visat sig att bolaget saknar *tillgångar till full betalning av utmätningssfordringen*.

(Jfr 25 kap. 13 § i promemorian.)

I paragrafen regleras styrelsens skyldighet att upprätta en kontrollbalansräkning. *Punkten 2* har ändrats. Tidigare angavs att kontrollbalansräkning skulle upprättas när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken har visat sig att bolaget saknar utmätningssbara tillgångar. Enligt den nya lydelse räcker det med att det vid utmätningen har visat sig att bolaget saknar *tillgångar till full betalning av utmätningssfordringen*. Bestämmelsen har därmed fått samma utformning som 2 kap. 8 § konkurslagen (1987:672). Frågan har behandlats i avsnitt 8.2.

25 kap. 23 §

Om talan har väckts enligt 21 § och det finns en påtaglig risk att fortsatt missbruk väsentligt skadar kärandens rätt, får domstolen utse en eller flera sysslomän att i styrelsens och den verkställande direktörens ställe förvalta bolaget till dess att domstolens beslut i frågan om likvidation har vunnit laga kraft. Beslutet att utse en syssloman gäller omedelbart. Beslutet skall registreras i aktiebolagsregistret.

Ett beslut i en fråga om utseende av syssloman får överklagas särskilt. En domstol som skall pröva ett överklagande får besluta att det överklagade beslutet tills vidare inte skall gälla.

(Jfr 25 kap. 23 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om att domstolen i ett mål om tvångslikvidation p.g.a. aktieägares maktmissbruk kan förordna en särskild syssloman med uppgift att förvalta bolaget till dess att domstolens beslut i frågan om likvidation har vunnit laga kraft. Enligt en ny bestämmelse i *andra stycket* kan ett sådant beslut överklagas särskilt (jfr avsnitt 8.1). Detta har tidigare inte varit möjligt (se NJA 2005 s. 9). Även ett beslut att avslå en begäran om att en syssloman skall utses kan överklagas.

Beträffande överklagandet gäller vad som i allmänhet gäller för särskilt överklagande av beslut under rättegången i tvistemål (se 49 kap. rättegångsbalken). Beslutet kan inhiberas av högre rätt.

Paragrafen reglerar inte vem som har rätt att överklaga. Den frågan får avgöras med ledning av allmänna principer om talerätt. Som regel torde styrelsen ha rätt att överklaga beslutet trots att denna i princip har frångått rätten att förvalta och företräda bolaget i och med beslutet.

25 kap. 40 §

När uppdraget som likvidator har fullgjorts, skall likvidatorn så snart som möjligt lämna slutredovisning för förvaltningen genom en förvaltningsberättelse som avser likvidationen i dess helhet. Berättelsen skall även innehålla en redogörelse för skiftet. Tillsammans med berättelsen skall lämnas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden.

Berättelsen och redovisningshandlingarna skall lämnas till bolagets revisor. Revisorn skall inom en månad därefter lämna en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

När revisionsberättelsen har lämnats till likvidatorn, skall han eller hon genast kalla aktieägarna till en bolagsstämma för granskning av slutredovisningen. Förvaltningsberättelsen med bifogade redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skall *under minst två veckor före bolagsstämman* hållas tillgängliga hos bolaget för aktieägarna. Kopior av handlingarna skall genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress. Handlingarna skall läggas fram på stämman.

Bolagsstämman skall fatta beslut angående ansvarsfrihet för likvidatorn. I fråga om beslutet gäller bestämmelserna i 7 kap. 14 § andra stycket.

(Jfr 25 kap. 40 § i promemorian.)

I paragrafen regleras likvidatorns skyldighet att lämna slutredovisning. I *tredje stycket* anges att redovisningen skall hållas tillgänglig för aktieägarna inför den bolagsstämma som skall ta ställning till redovisningen. I paragrafens hittillsvarande lydelse anges inte någon bestämd tidsperiod som redovisningen skall hållas tillgänglig. I bestämmelsens nya lydelse föreskrivs en period på minst två veckor före stämman. Detta överensstämmer med vad som gäller beträffande tillhandahållande av redovisningshandlingar m.m. inför en årsstämma (se 7 kap. 25 § aktiebolagslagen, jfr även 13 kap. 14 § andra stycket i 1975 års aktiebolagslag i dess lydelse före den 1 januari 2002).

27 kap. 8 §

Beslut om ändring av bolagsordningens bestämmelser om aktiekapitalet, maximikapitalet, minimikapitalet eller antalet aktier skall registreras samtidigt med beslut om ökning eller minskning av aktiekapitalet *eller beslut om sammanläggning eller uppdelning av aktier*, om något av besluten är nödvändigt för att aktiekapitalet eller antalet aktier skall bli förenligt med bolagsordningen.

(Jfr 27 kap. 8 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om samordning av vissa registreringsbeslut. Vissa redaktionella ändringar har gjorts i förtydligande syfte. Därutöver har paragrafen ändrats till följd av de nya bestämmelserna om beslut om sammanläggning och uppdelning av aktier. Innebörden av ändringarna är att om det samtidigt med ett sådant beslut fattas ett beslut om ändring av bolagsordningens uppgift om antalet aktier så måste besluten i vissa fall registreras samtidigt. Så är fallet om ändringen av bolagsordningen är en förutsättning för att beslutet om sammanläggning eller uppdelning av aktier skall vara förenligt

med bolagsordningen. Bestämmelsen får betydelse när sammanläggningen eller uppdelningen av aktierna leder till att antalet aktier i bolaget inte stämmer med den uppgift om antalet aktier som finns i bolagsordningen.

30 kap. 1 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som

1. uppsåtligen bryter mot 1 kap. 7 eller 8 §,
2. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok eller hålla aktiebok tillgänglig,
3. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 8 kap. 18 § andra meningen, 20 § första stycket eller 21 § andra stycket, eller
4. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 21 kap. 1, 3, 5 eller 10 §.

En central värdepappersförvarares underlåtenhet att fullgöra de uppgifter som anges i 5 kap. 12 § andra stycket skall inte medföra ansvar enligt första stycket 2.

Till straff som anges i första stycket döms också den som uppsåtligen medverkar till ett beslut att utse en styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktör eller vice verkställande direktör i strid med 8 kap. 12 eller 32 §, om åtgärden är ägnad att dölja vem eller vilka som utövar eller har utövat den faktiska ledningen av bolaget. Detsamma gäller den som uppsåtligen åtar sig ett sådant uppdrag i strid med 8 kap. 12 eller 32 §.

Trots vad som sägs i 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket 4 mot 21 kap. 1, 3 eller 5 § *eller för brott enligt tredje stycket* dömas ut, om den misstänkte har häktats eller fått del av åtal för brottet inom fem år från brottet.

I de fall som avses i 9 kap. 41 § och 10 kap. 16 § skall det inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

(Jfr 30 kap. 1 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff för överträdelse av aktiebolagslagen. Straffskalan för sådana överträdelse är böter eller fängelse högst ett år. Det innebär att preskriptionstiden, enligt huvudregeln i 35 kap. brottsbalken, är två år från brottet. *Fjärde stycket* innehåller emellertid en särskild preskriptionsbestämmelse. Den innebär sedan tidigare att brott mot aktiebolagslagens låneförbud preskriberas först efter fem år. Genom ett tillägg har motsvarande preskriptionstid införts när det gäller brott mot lagens s.k. målvaktsbestämmelser. Skälen för denna ändring har behandlats i avsnitt 10.

Det följer av allmänna principer (jfr 12 § brottsbalkens promulgationslag) att preskriptionstiden förlängs endast för gärningar som har begåtts efter tidpunkten för de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

32 kap. 7 §

Ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning får inte ta upp *ett sådant lån som avses i 11 kap. 11 §*.

(Jfr 32 kap. 7 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller ett förbud mot att aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning tar upp vinstandelsån. Som en konsekvens av ändringarna i 11 kap. 11 § har även förevarande paragraf formulerats om. I sak innebär ändringen att ett bolag av detta slag inte är förhindrat att ta upp lån enbart därför att räntan eller det kapitalbelopp som skall återbetalas är knutet till bolagets finansiella ställning eller kursutvecklingen på bolagets aktier.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

2. Äldre bestämmelser gäller i fråga om beslut om uppdelning av aktier, sammanläggning av aktier, fusion och delning om beslutet har fattas före den 1 juli 2007.

3. Om ett bolag före den 1 juli 2007 har beslutat om emission av teckningsoptioner eller konvertibler och det i emissionsvillkoren finns bestämmelser om hur dessa instrument skall behandlas i samband med inlösen enligt 22 kap., gäller dessa villkor även efter den tidpunkten.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007 (se punkten 1). Av punkten 2 framgår att äldre bestämmelser skall tillämpas även efter den tidpunkten i fråga om uppdelning eller sammanläggning av aktier om beslutet om denna åtgärd har fattas dessförinnan. Detsamma gäller i fråga om beslut om sådan fusion eller delning som omfattas av de nya bestämmelserna i 23 kap. 18 a och 18 b §§ respektive 24 kap. 20 a och 20 b §§. Särskilda övergångsbestämmelser föreslås också när det gäller tvångsinlösen av konvertibler och teckningsoptioner. Innebörden av de övergångsbestämmelserna har kommenterats i anslutning till 22 kap. 26 §.